

2009

MEMÒRIA DE GESTIÓ

**Consorci per a la Protecció
i la Gestió dels Espais Naturals
del Delta del Llobregat**

ÍNDEX MEMÒRIA DE GESTIÓ 2009

1	EL CONSORCI. ESTRUCTURA I FUNCIONAMENT	5
1.1	OBJECTE, FUNCIONS I ÀMBIT D'ACTUACIÓ.....	7
1.2	ÒRGANS DE GOVERN.....	10
1.3	ORGANS DE PARTICIPACIÓ.....	12
1.4	RECURSOS HUMANS.....	14
1.5	INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENTS	16
2	PRESSUPOST GENERAL	21
2.1	PRESSUPOST APROVAT	23
2.2	PRESSUPOST AMPLIAT	26
3	ACTIVITAT DEL CONSORCI.....	27
3.1	CONSOLIDACIÓ DE L'ESTRUCTURA I DEL FUNCIONAMENT DEL CONSORCI	29
3.2	GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT	37
3.3	FOMENT DE LA CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	67
3.4	PROMOCIÓ DE L'ÚS PÚBLIC I L'EDUCACIÓ AMBIENTAL	94
3.5	DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT	125
3.6	VINCULACIÓ D'ENTITATS I INSTITUCIONS AMB EL DELTA DEL LLOBREGAT	131

01

EL CONSORCI. ESTRUCTURA I FUNCIONAMENT

1.1 OBJECTE, FUNCIONS I ÀMBIT D'ACTUACIÓ

El Consorci per a la protecció i la gestió dels espais naturals del delta del Llobregat es va constituir el 7 de juliol de 2005, com a entitat pública consorciada entre el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya i els ajuntaments del Prat de Llobregat i Viladecans. A finals de 2009 s'integren al Consorci els ajuntaments de Sant Boi de Llobregat i Gavà.

L'objecte del Consorci, tal i com estableix l'article 5 dels Estatuts, és la preservació, millora i divulgació del patrimoni natural del Delta del Llobregat i el seguiment del desenvolupament de les activitats que siguin compatibles amb les funcions que compleixen els espais naturals del delta del Llobregat.

L'article 6 dels Estatuts del Consorci, defineix **les funcions** que aquest desenvoluparà per a la consecució dels seus objectius, i que són les següents:

- Gestionar directament els espais naturals del delta del Llobregat de forma integral per garantir la conservació i la potenciació de la seva biodiversitat.
- Promoure un ús públic sostenible, lúdic i educatiu, dels espais naturals del delta del Llobregat.
- Fomentar el coneixement i promoure la conscienciació social sobre els sistemes naturals del delta del Llobregat.
- Vetllar per la conservació, la defensa i la millora dels valors ecològics, paisatgístics, territorials, culturals i socials del delta del Llobregat.
- Proporcionar l'assessorament i l'ajut tècnic necessari als ens integrats al Consorci i impulsar l'actuació coordinada de les administracions públiques en l'àmbit dels espais naturals del delta del Llobregat, així com assumir les competències que les administracions puguin delegar-li.
- Actuar com a òrgan de representació i defensa dels interessos comuns dels ens que integren el Consorci en relació als espais naturals del delta del Llobregat.
- Vetllar pel manteniment de la importància internacional del delta del Llobregat pel que fa als seus valors naturals i per la conservació i contribució a la conservació de la natura, de la fauna i de la flora en l'àmbit de Catalunya i d'Europa.

- Participar coordinadament en les polítiques d'espais naturals protegits i conservació de la biodiversitat a Catalunya.

Segons l'article 3 dels Estatuts del Consorci, l'àmbit d'actuació serà el constituït pels espais de protecció especial del Delta del Llobregat que formen part dels termes municipals dels Ajuntaments que l'integren, és a dir, la zona geogràfica del delta del Llobregat, i podrà abastar nous municipis, sempre que aquests hagin estat admesos al Consorci.

Des de la seva creació el Consorci ha tingut com objectiu la gestió dels espais de la Xarxa Natura 2000, que són els espais que es veuen en aquest mapa ressaltats en verd, a més de la pineda de Can Camins que no està inclosa a Xarxa Natura 2000 però sí protegida per la figura urbanística de protecció ambiental de la costa de l'Aeroport.

A la pràctica els espais que gestiona el Consorci es poden classificar per categories segons si aquest fa una gestió integral (manteniment d'hàbitats, conservació de la biodiversitat i ús públic) o una gestió parcial, amb actuacions puntuals en alguns d'aquests aspectes. Per altra banda, el Consorci ha col·laborat amb els ajuntaments de Sant Boi i Gavà en diverses accions en els seus espais en previsió de la

incorporació d'aquests municipis al Consorci. Finalment hi ha una sèrie d'espais naturals al delta del Llobregat però que no formen part de la Xarxa Natura 2000 i dels que el Consorci no es vol desentendre pel valor paisatgístic i natural que representen en el conjunt de l'ecosistema deltaic.

ESPAIS DE GESTIÓ INTEGRAL DEL CONSORCI	ESPAIS DE GESTIÓ PARCIAL DEL CONSORCI
Espais naturals del riu Llobregat - Cal Tet - Ca l'Arana – Bunyola – Carrabiners - Semàfor Zona protegida de la platja del Prat Espai natural del Remolar – Filipines i pineda del Remolar Zona protegida de la platja de Viladecans Pineda de Can Camins (no inclosa a la Xarxa Natura 2000)	Estany de la Murtra Els Reguerons La Ricarda Finca de Cal Dalit Can Sabadell Pinedes Militar, del Toro Bravo i de Cal Francès Zones de connexió o corredors biològics Camps de conreus dels Llanassos
ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT GESTIONATS PER L' AJUNTAMENT DE SANT BOI I L'AJUNTAMENT DE GAVÀ	ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT QUE NO FORMEN PART DE LA XARXA NATURA 2000
Basses de Can Dimoni de Sant Boi Pineda de la Maiola a Gavà	Canal de laminació de la Pota Sud Riu Llobregat entre El Prat i Sant Boi Estany de la Roberta Estany de l'Illa

1.2 ÒRGANS DE GOVERN

Segons estableix l'article 7 dels Estatuts els òrgans de govern del Consorci seran el Consell Rector, la Presidència i la Gerència. L'article 12 defineix el Consell de Cooperació com a òrgan de consulta, participació i informació.

1.2.1 CONSELL RECTOR

El Consell Rector és l'òrgan suprem de deliberació i de decisió del Consorci i durant l'any 2008 ha estat configurat de la següent manera:

PRESIDENT	Hble. Sr. Francesc Baltasar i Albesa <i>Conseller de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya.</i>
VICEPRESIDENT/A	Sra. Núria Buenaventura i Puig <i>Directora general del Medi Natural del Departament de Medi Ambient i Habitatge.</i>
VOCALS	Il·lm. Sr. Lluís Tejedor i Ballesteros <i>Alcalde president de l'Ajuntament del Prat de Llobregat.</i> Il·lm. Sr. Carles Ruíz Novella <i>Alcalde president de l'Ajuntament de Viladecans.</i> Sr. Frederic Ximeno i Roca <i>Director general de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat del Departament de Medi Ambient i Habitatge.</i> Sr. Manuel Hernández i Carreras <i>Director de l'Agència Catalana de l'Aigua del Departament de Medi Ambient i Habitatge. (fins al 31 d'agost)</i> Sr. Adolf Martínez i Mas <i>Gerent de l'Agència Catalana de l'Aigua del Departament de Medi Ambient i Habitatge. (a partir de l'1 de setembre)</i> Sra. Alba Bou i Jordà <i>Regidora de Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat de Llobregat.</i> Sr. David Massana Gràcia <i>Tinent d'alcalde de l'Àrea de Medi Ambient i Ciutat Sostenible de l'Ajuntament de Viladecans.</i>
GERENT	Sra. María José Albaladejo Albaladejo
INTERVENTOR	Sr. Lluís Zudaire López
SECRETARI	Sr. Daniel Tambo i Calvo

1.2.2 COMISSIÓ TÈCNICA

La Comissió Tècnica, tot i que no es troba definida en els Estatuts, constitueix la base per a l'elaboració dels diferents programes del Consorci i per presentar propostes d'actuació al Consell Rector; igualment se'n ocupa de fer el seguiment del grau de desenvolupament i execució dels projectes.

Els membres de la comissió tècnica actuen en representació de les següents institucions:

CONSORCI

María José Albaladejo. *Gerent*
Enric de Roa i Bonel. *Tècnic de gestió i manteniment d'espais naturals*
Xavier Santaefemí. *Tècnic de preservació de la biodiversitat*
Nèstor Úrios. *Tècnic d'ús públic i educació ambiental*

DEPARTAMENT DE MEDI AMBIENT I HABITATGE

Lluís Balaguer. *Cap de Secció d'Espais d'Interés Natural de la Direcció General del Medi Natural*
Maria José Vargas. *Responsable de Biodiversitat de l'Àrea de Medi Natural dels Serveis Territorials a Barcelona*

AJUNTAMENT DE VILADECANS

Joan Ramon Lucena. *Tècnic de Medi Ambient*
Cristòfol Jordà. *Director de programes de la Plana Deltaica. VIMED*

AJUNTAMENT DEL PRAT DE LLOBREGAT

Pau Esteban. *Cap de secció de Medi Ambient*

AJUNTAMENT DE GAVÀ

Armand Ribes. *Tècnic de Medi Ambient*

AJUNTAMENT DE SANT BOI

Rosa Cifuentes. *Cap de secció de Medi Ambient*
Ferran Ballesteros. *Tècnic de l'Ajuntament*

CONSELL COMARCAL DEL BAIX LLOBREGAT I CONSORCI PARC AGRARI

Miquel Domènech. *Tècnic del Parc Agrari*
Carles Aranda *Tècnic del Servei de Control de Mosquits*

1.3 ORGANS DE PARTICIPACIÓ

1.3.1 CONSELL DE COOPERACIÓ

El Consorci compta amb un Consell de Cooperació que es va constituir amb la finalitat de ésser l'òrgan de consulta, participació i informació en les qüestions pròpies de l'àmbit d'actuació del Consorci.

La composició inicial del Consell de Cooperació es va aprovar en el Consell Rector de 21 d'octubre del 2005, formant part d'aquest tant organismes, entitats i empreses, del sector públic o del privat, que es considerava que representaven interessos vinculats als espais naturals del delta del Llobregat; com entitats cíviques, culturals, professionals, naturalistes i esportives vinculades als espais naturals del delta; així com universitats i centres de recerca que tinguessin com a àmbit d'estudi el delta del Llobregat. Formen part del Consell de Cooperació també personalitats de reconeguda vàlua o destacades en l'estudi i defensa del delta del Llobregat, proposades pel President.

El mecanisme d'admissió de noves entitats, organismes o empreses que no figuressin en la relació inicial, va acordar-se que fos mitjançant aprovació del Consell Rector en la següent sessió que tingués lloc amb posterioritat a la sol·licitud d'admissió del nou membre.

A l'actualitat el Consell de Cooperació està format pels següents membres:

PRESIDENT/A

El/La President/a del Consorci, que podrà delegar en el/la Vicepresident/a.

SECRETARI/A

Gerent

VOCALS

Ajuntament de Viladecans	Cooperatives agrícoles del Prat i de Viladecans
Ajuntament del Prat de Llobregat	Institut Català Sant Isidre
Ajuntament de Gavà	Consell Català de l'Esport
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat	Fundació Catalana de l'Esplai
Aeropuertos Españoles y Navegación Aérea	

(AENA)	FC Barcelona
Port Autònom de Barcelona	Facultat de Biologia de la UB
Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona	Facultat de Geografia i Història de la UB
Diputació de Barcelona	Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals
Consell Comarcal del Baix Llobregat	UAB. Geografia Humana.
Depuradoras del Baix Llobregat SA	Centre d'Estudis del Baix Llobregat
Comunitat d'Usuaris d'Aigües de la Vall Baixa i Delta del Llobregat	Institut Català d'Ornitologia (ICO)
Canal de la Dreta del Llobregat	Fundació per a la Conservació i Recuperació d'Animals Marins
Aigües del Prat SA	Grup de Defensa del Garraf-Ordal, la Vall Baixa i Delta del Llobregat
Ministerio de Defensa (Acuartelamiento Aéreo, Prat)	SEO/BirdLife. Delegació Territorial de Catalunya
Consorti del Parc Agrari del Baix Llobregat	Fundació SIGEA
Consorti de Turisme del Baix Llobregat	Sr. Josep M. Segú Balanyà
Unió de Pagesos / Joves agricultors	Sr. Jaume Sans i Margenet
Comissions Obreres del Baix Llobregat	Sr. Josep Ferret i Pujol
Unió General de Treballadors	

1.4 RECURSOS HUMANS

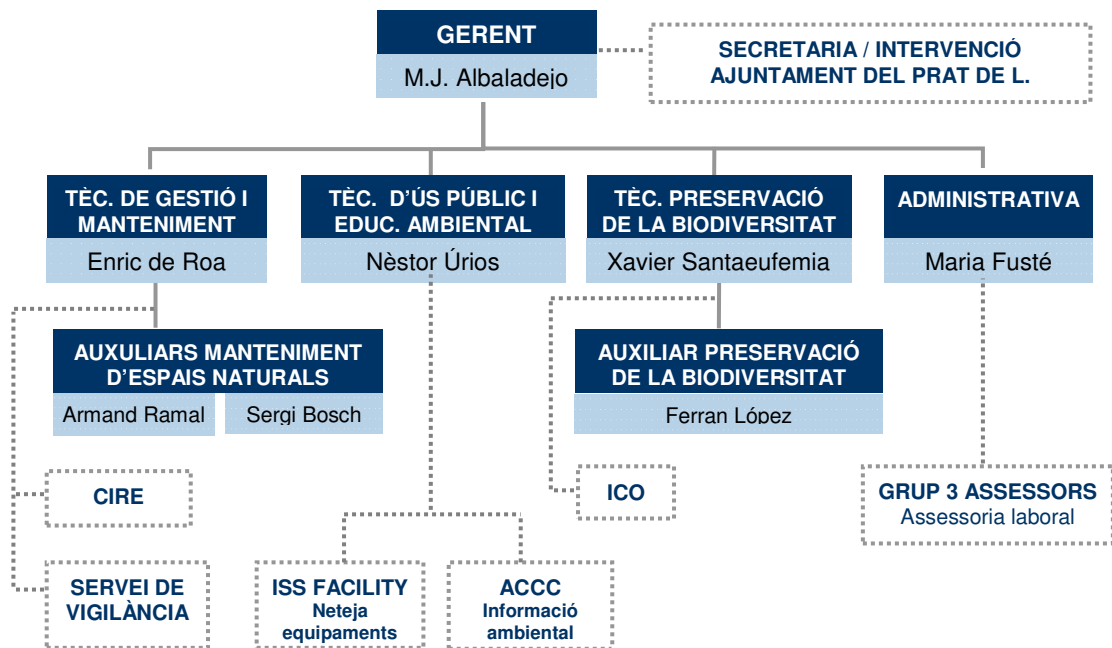
1.4.1 PLANTILLA DE PERSONAL

La plantilla de personal aprovada pel Consell Rector de 21 d'octubre de 2005 i publicada en el BOP núm. 275, de 17 de novembre de 2005, no s'ha vist modificada al llarg de l'any 2008 i és la següent:

PERSONAL EVENTUAL	LLOC DE TREBALL	TEMPORALITAT
PERSONAL EVENTUAL GABINETS	GERENT	EVENTUAL Nomenada l'1/12/07
PERSONAL LABORAL	LLOC DE TREBALL	TEMPORALITAT
TÈCNIC DE MEDI AMBIENT	TÈCNIC D'ÚS PÚBLIC I EDUCACIÓ AMBIENTAL	FIXA des del 15/04/07
TÈCNIC DE MEDI AMBIENT	TÈCNIC DE PRESERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	FIXA des del 15/04/07
TÈCNIC DE MEDI AMBIENT	TÈCNIC DE GESTIÓ I MANTENIMENT D' ESPAIS NATURALS	TEMPORAL Ocupada per un tècnic adscrit de l'Ajuntament del Prat des del 21/02/08
OFICIAL DE MANTENIMENT D'ESPAIS NATURALS	AUXILIAR DE MANTENIMENT D'ESPAIS NATURALS	FIXA des de l' 01/04/09
OFICIAL DE MANTENIMENT D'ESPAIS NATURALS	AUXILIAR DE MANTENIMENT D'ESPAIS NATURALS	FIXA des de l' 01/04/09
OFICIAL DE PROGRAMES DE CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	AUXILIAR DE PRESERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	FIXA des de l' 01/04/07
ADMINISTRATIVA	ADMINISTRATIVA	FIXA des de l' 09/11/09

1.4.2 ORGANIGRAMA DELS SERVEIS TÈCNICS

L'organigrama dels serveis tècnics del Consorci està establert de la següent manera¹.

¹ Aquest és l'organigrama dels serveis tècnics a data 31 de desembre. Del 29 de maig al 8 de novembre l'administrativa del Consorci va ser Montserrat Albesa. L'adscripció del tècnic de l'ajuntament del Prat, Enric de Roa, va ser aprovada pel Consell Rector el 19 de febrer de 2009.

1.5 INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENTS

1.5.1 SEU DEL CONSORCI

La seu del Consorci és a la planta primera de l'equipament municipal de les Cases d'En Puig, a Pl. de l'Agricultura núm. 4, cedit per l'ajuntament del Prat de Llobregat.

CENTRE D'INFORMACIÓ AMBIENTAL CASES D'EN PUIG

Pl. de l'Agricultura, 4, 1a. planta
08820 – El Prat de Llobregat
Tel. 93 479 32 01 - Fax. 93 478 39 03
a/e: administracio@consorcidelta.org

1.5.2 EQUIPAMENTS ALS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

CENTRES DE RECEPCIÓ DE VISITANTS

PUNT D'INFORMACIÓ DE L'ESPAI NATURAL DEL REMOLAR - FILIPINES

PUNT D'INFORMACIÓ ESPAIS NATURALS DEL RIU - CAL TET - CA L'ARANA

PUNT D'INFORMACIÓ DE LA PINEDA DE CAN CAMINS

PUNT D'INFORMACIÓ DE LA BUNYOLA

CENTRE D'INVESTIGACIÓ

**ESTACIÓ BIOLÒGICA DE L'ESPAI
NATURAL DEL REMOLAR - FILIPINES**
Autovia de Castelldefels, Km. 187-188
08840 - Viladecans
Tel: 93 658 67 61 - Fax: 93 658 67 83

AGUAITS I MIRADORS DE L'ESPAI NATURAL REMOLAR - FILIPINES

TORRE DE LA VIDALA

AGUAIT DE LA MAREMA

TORRE DE CAL FRANCÈS

AGUAIT DE LA BASSA DELS POLLANCREs

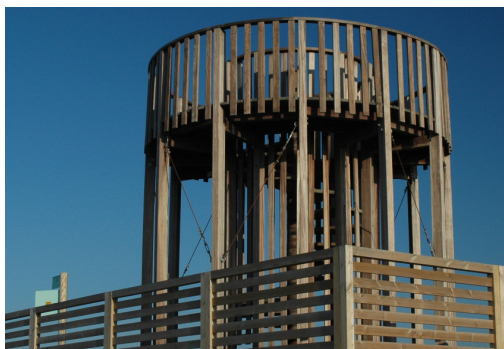
AGUAITS I MIRADORS DELS ESPAIS NATURALS DEL RIU

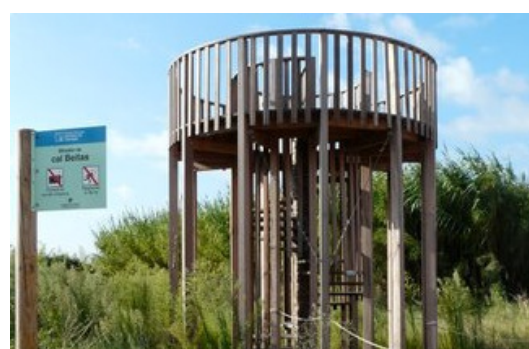
MIRADOR DE CAL LLUQUER

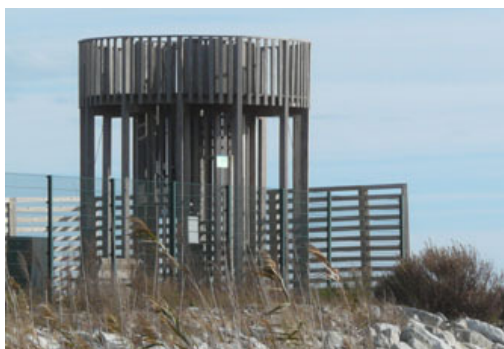
TORRE DE CAL MALET

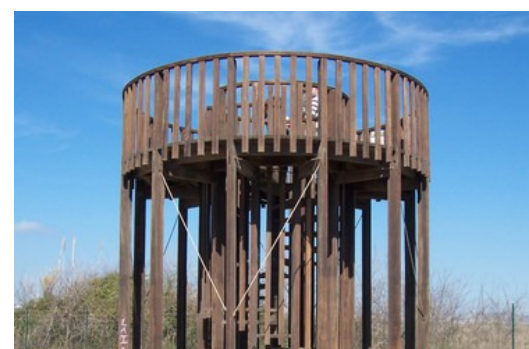
TORRE DE LA DESEMBOCADURA

TORRE DE CAL BEITES

TORRE DE LA BUNYOLA

TORRE DE LA PLATJA DEL PRAT

AGUAIT DE CAL TET

AGUAIT DEL SABOGAL

MIRADOR DEL SEMÀFOR

CARRABINERS

MAGATGEMS ALS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

Els espais naturals també compten amb dos magatzems per a eines, un a l'espai del Remolar – Filipines i un altre, recentment col·locat als espais naturals del Riu, i proveït per l'ACA fruit de l'acord amb l'Ajuntament del Prat.

MAGATGEM ESPAIS NATURALS DEL RIU

MAGATGEM ESPAI REMOLAR-FILIPINES

1.5.3 ALTRES

El Consorci té inventariats vuit ordinadors de l'Oficina Tècnica del Consorci, i dos més, un a cada espai natural, encara que aquests últims sense connexió a internet. També es disposa d'una càmera fotogràfica digital, tres comptadors, un telescopi, així com de 6 prismàtics, per al servei tècnic.

Es disposa de tres telescopis amb trípode per a les visites guiades, tot i que aquests no estan en gaire bon estat, i de 18 prismàtics per llogar al públic visitant, 6 dels quals són nous d'aquest any.

Es disposa de dos vehicles en propietat: un Land Rover Defender 4 X 4 i una pick-up professional de cabina simple i tracció a les quatre rodes. Es compta també amb una furgoneta Renault Kangoo, en renting, així com amb 2 bicicletes.

Es disposa de 4 trampes per a captura de fauna danyina (2 cedides als pagesos) i 3 per a captura de tortugues d'aigua, a més de 4 nanses. També es disposa de dues càmeres de fototrampeig fotogràfic amb camuflatge i memòria SD 2GB.

L'Ajuntament de Viladecans ha subministrat un compostador i una trituradora per a l'espai natural del Remolar.

També es disposa de 4 aquaris per prestar a les escoles que participen en el programa pedagògic "Salvem el Fartet".

02 PRESSUPOST GENERAL

2.1 PRESSUPOST APROVAT

El Pressupost ordinari inicial del Consorci per a l'any 2009 i que va ser aprovat en el Consell Rector de 19 de febrer de 2009 és el següent:

PRESSUPOST ORDINARI INICIAL DEL CONSORCI - ANY 2009

DESPESES		659.000,00
CAPÍTOL I - DESPESES DE PERSONAL		272.025,00
	Art. 11 Personal eventual gabinets	55.700,00
444.110	Retribucions personal eventual	55.700,00
	Art. 13 Personal Laboral	153.540,00
444.130	Personal Laboral fix	79.750,00
444.131	Personal Laboral eventual	73.790,00
	Art. 15 Incentius al rendiment	10,00
444.150	Productivitat i diversos	10,00
	Art. 16 Quotes, prestacions i despeses socials	62.775,00
444.160	Quotes Seguretat Social	62.775,00
CAPÍTOL II - BENS CORRENTS I SERVEIS		372.465,00
	Art. 20 Arrendaments	4.510,00
444.200	Arrendament terrenys i béns naturals	10,00
444.205	Arrendament mobiliari, equips oficina, material	4.500,00
	Art. 21 Reparacions, manteniment i conservació	54.110,00
444.210	Conservació infraestructures i béns naturals	49.000,00
444.212	Conservació edificis i altres construccions	2.200,00
444.213	Conservació maquinària, instal·lacions, utilitatge	1.900,00
444.214	Material de transport	1.000,00
444.216	Equips per a processos d'informació	10,00
	Art. 22 Material, subministraments i altres	313.345,00
444.220	Material d'oficina	1.500,00
444.221,00	Electricitat	600,00
444.221,01	Aigua	400,00
444.221,03	Combustible i carburants	4.000,00
444.221,04	Vestuari	300,00
444.221,09	Altres subministraments diversos	8.000,00
444.222	Comunicacions	4.000,00
444.223	Transports	10,00
444.224	Primes d'assegurances	7.735,00
444.225	Tributs	150,00
444.226,01	Atencions protocolàries	150,00
444.226,02	Publicitat i propaganda	5.000,00
444.227,06	Estudis i treballs tècnics	7.000,00
444.227,09	Contractes prestació serveis	274.500,00

	Art. 23 Indemnitzacions per raó de servei	500,00
444.230,01	Dietes del personal	200,00
444.231	Locomoció	300,00
CAPÍTOL IV - TRANSFERÈNCIES CORRENTS		1.010,00
444.481	Formació i cursos	1.000,00
444.489	Transferències corrents	10,00
CAPÍTOL VI - INVERSIONS REALS		13.500,00
444.628	Material inventariable divers	4.000,00
444.611	Inversions reposició infraestructures i béns d'ús general	3.000,00
444.631	Inversió de reposició associada al funcionament del servei	1.500,00
444.622	inversió nova en instal·lacions	5.000,00

INGRESSOS		659.000,00
CAPÍTOL III - TAXES I ALTRES INGRESSOS		5.000,00
	Art. 39 Altres ingressos	5.000,00
399	Altres Ingressos diversos	5.000,00
CAPÍTOL IV - TRANSFERÈNCIES CORRENTS		647.400,00
	Art. 45 de Comunitats Autònomes	472.400,00
455	Aportació Direcció General de Medi Natural	472.400,00
	Art. 46 d'Entitats Locals	120.000,00
462	Aportació Ajuntament del Prat de Llobregat	60.000,00
462,01	Aportació Ajuntament de Viladecans	60.000,00
	Art. 47 Empreses Privades	55.000,00
470	Subvencions d'empreses	55.000,00
CAPÍTOL V - INGRESSOS PATRIMONIALS		6.600,00
	Art. 52 Interessos de dipòsits	6.600,00
520	Interessos de dipòsits	6.600,00

Pel que fa a les DESPESES els capítols més importants són el Capítol I de PERSONAL, que ascendeix a **272.025 €** i el Capítol II de BENS CORRENTS I SERVEIS, que ascendeix a **372.465 €**. Dins del Capítol II es van preveure, en concepte de reparacions, manteniment i conservació, **54.110 €**, per fer front a les despeses generades per la conservació d'infraestructures, equipaments, maquinària i vehicles; així com les despeses generades pel servei de manteniment, neteja i condicionament d'espais naturals, que realitzen la major part de l'any els operaris del CIRE, partida en la que es van preveure **49.000 €**. Una altra partida important dins del mateix capítol II, és la que serveix per sufragar els contractes de prestació de serveis, entre els quals es troba el Servei d'Informació dels Espais Naturals i contractat amb l'ACCC per **184.000 €**. Altres contractes importants inclosos també en aquesta partida són el Servei de Vigilància dels espais naturals,

contractat amb el guarda de camp, Cecilio Fernández, per **46.550 €** i el de neteja dels equipaments contractat amb ISS Faciliti Service per **10.250 €**. També es va comptabilitzat en aquesta partida l'import necessari per al programa d'anellament que fa l'ICO per **21.000 €**.

El capítol més important quan als INGRESSOS és el de TRANSFERÈNCIES CORRENTS on figuren les diverses aportacions que sumen **647.400 €**. La més important d'aquestes, l'aportació de la Direcció General de Medi Natural de **472.400 €** i les aportacions dels ajuntaments del Prat de Llobregat i Viladecans de **60.000€** respectivament. De maner indirecta, però els ajuntaments aporten quantitats superior. És el cas de l'ajuntament del Prat amb l'adscripció al Consorci del tècnic de medi ambient de la seva plantilla i amb l'utilització de l'equipament municipal de les Cases d'en Puig com a seu i oficina tècnica del Consorci.

L'aportació de la Direcció General de Medi Natural suposa un increment del 46'52% al pressupost del 2009 respecte a l'aportació de l'any passat que va ser de 322.400 €. Si bé es cert que l'any passat el Departament de Medi Ambient i Habitatge en el seu conjunt, amb l'aportació de 300.000 € per part de l'ACA, va fer una aportació de 622.400€. L'any passat aquesta aportació de l'ACA va tenir un caràcter absolutament excepcional i no s'ha pogut consolidar en el Pressupost del Consorci.

2.2 PRESSUPOST AMPLIAT

Aquest Pressupost aprovat el 2009 s'ha vist ampliat fruit de majors ingressos i de la incorporació de romanents de crèdit en el primer trimestre:

El gener de 2009 es va signar un conveni de col·laboració per a la conservació i difusió de la biodiversitat al Delta, amb l'empresa **Gas Natural**, que ha representat una aportació de **30.000 €** per al Consorci. També es va signar al juny un conveni de patrocini amb l'empresa **Aigües del Prat, S.A.** per **3.000 €**.

D'altra banda, en compliment de la Declaració d'Impacte Ambiental del projecte de traçat per la línia de costa de la canonada d'impulsió d'aigua de la dessalinitzadora de l'AMB, **ATLL** ha encarregat al Consorci els seguiments de flora i fauna, per un import de **30.000 €**.

L'any 2009 es va sol·licitar una subvenció a la **Direcció General del Medi Natural** per desenvolupar el projecte de *Millora i ampliació dels punts d'informació dels espais naturals* valorat en 30.000 € que ha estat subvencionat amb **21.000 €**.

L'any 2009 també s'incorporen al capítol II – Bens Corrents i Serveis, en la partida pressupostària de Publicitat i Propaganda **25.000 €** que corresponen al 50% de la subvenció de **Caixa Terrassa** lliurats a la finalització i justificació del projecte *Elements de difusió del delta del Llobregat*.

En aquest exercici pressupostari s'han fet dues modificacions per suplement de crèdits amb càrrec al romanent de tresoreria per a despeses generals resultant de la liquidació del pressupost 2008, que ascendia a 310.113,34 €. Aquestes han estat aprovades en el Consell Rector de 19 de juny i d'11 de novembre respectivament: **130.000 €** que s'han incorporat al capítol II – Bens Corrents i Serveis, en la partida pressupostària 444.227,09 Contractes Prestació Serveis (70.000 €) i al capítol VI – Inversions Reals, en la partida pressupostària 444.628 Material Inventariable divers (60.000 €); i **75.000 €** que s'han incorporat al capítol II - Bens Corrents i Serveis, a la partida pressupostària 444.210 Conservació infraestructures i bens naturals.

03 ACTIVITAT DEL CONSORCI

3.1 CONSOLIDACIÓ DE L'ESTRUCTURA I DEL FUNCIONAMENT DEL CONSORCI

És objectiu del Consorci garantir l'estructura bàsica i la disponibilitat dels recursos humans, materials, administratius i financers necessaris perquè el Consorci pugui exercir una gestió efectiva i estable dels espais naturals del delta del Llobregat.

3.1.1 CONSELL RECTOR

3.1.1.1 PRINCIPALS ACORDS

El Consell Rector s'ha reunit en sessió ordinària 3 vegades, el 19 de febrer, el 19 de juny i l'11 de novembre. Els acords més importants que s'han pres han estat:

- Aprovació de la liquidació del Pressupost del Consorci corresponent a l'exercici 2008.
- Aprovació de la Memòria d'Actuacions del Consorci de l'any 2008.
- Aprovació dels comptes anuals del Consorci de l'exercici 2008.
- Aprovació del Pressupost i de la plantilla de personal del Consorci per a l'exercici 2009.
- Aprovació de l'increment de retribucions del personal del Consorci per a l'any 2009.
- Aprovació del Programa d'Actuació del Consorci per a l'any 2009.
- Ratificació del conveni de col·laboració entre el Consorci del delta del Llobregat i Gas Natural, SDG, SA.
- Aprovació de la pròrroga de l'adscripció del tècnic de Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat de Llobregat, el Sr. Enric de Roa i Bonel, al Consorci.
- Aprovació del conveni de col·laboració per al desenvolupament del Programa d'Anellament Científic al delta del Llobregat 2009-2010 entre l'Institut Català d'Ornitologia i el Consorci del delta del Llobregat.
- Aprovació del conveni de col·laboració per al desenvolupament del Programa de Control del Medi Aquàtic del delta del Llobregat 2009-2010 entre l'empresa municipal Aigües del Prat, SA i el Consorci del delta del Llobregat.

- Aprovació de la pròrroga del Servei d'Informació Ambiental dels espais naturals del delta del Llobregat adjudicat a l'ACCC.
- Aprovació dels plec de condicions tècniques i administratives per a la contractació del Servei de Vigilància dels espais naturals del delta del Llobregat.
- Aprovació de la modificació de crèdit del Pressupost General del Consorci de l'exercici de 2009.
- Aprovació del contracte de subministrament i instal·lació d'un mòdul prefabricat per a punt d'informació als espais naturals del Riu.
- Aprovació del contracte de subministrament d'un vehicle Pick Up professional de cabina simple per al servei de manteniment i gestió dels espais naturals del Consorci.
- Aprovació de les bases reguladores per a la contractació laboral fixa d'una plaça d'administratiu/va vacant a la plantilla del Consorci segons el procediment de selecció per concurs de mèrits en torn lliure.
- Aprovació de la modificació de crèdit Exp. 84/2009 MdfC 3/2009 del Pressupost General del Consorci de l'exercici de 2009.
- Acceptació de l'ajut per a actuacions en els espais naturals protegits de Catalunya atorgat al Consorci del delta del Llobregat per la Direcció General del Medi Natural.
- Aprovació del contracte de subministrament i instal·lació de plaques fotovoltaïques per a l'estació biològica del Remolar – Filipines.
- Aprovació del contracte de subministrament i instal·lació d'un mòdul prefabricat per a punt d'informació a l'espai natural del Remolar-Filipines.
- Aprovació del preu de venda al públic de les guies naturalistes del delta del Llobregat.

3.1.1.2 NOUS MEMBRES

Pel que fa a la incorporació de nous membres al Consell Rector, el 19 d'octubre el Ple Municipal de l'ajuntament de Sant Boi de Llobregat aprova inicialment la seva adhesió al Consorci dels espais naturals del delta del Llobregat. El 26 de novembre ho fa l'ajuntament de Gavà. Transcorregut el termini d'exposició pública i no havent-hi al·legacions als respectius acords d'aprovació inicial, es dona per definitiva l'adhesió d'aquests municipis al Consorci.

Prèviament la Directora General del Medi Natural i Vicepresidenta del Consorci visita, acompanyada de la Gerent del Consorci ambdós ajuntaments, per acordar

els termes de l'adhesió, que bàsicament es resumeixen en que el Consorci gestionarà integrament els espais naturals del delta del Llobregat d'aquests municipis inclosos en la Xarxa Natura 2000, que aquests aportaran al Consorci 15.000 € anuals en concepte d'aportació ordinària i que en tindran un representant cadascun en el Consell Rector.

3.1.2 COMISSIÓ TÈCNICA

L'any 2009 s'han celebrat 2 reunions de la Comissió Tècnica, una el dia 19 de març i l'altre el 12 de desembre. En la primera es va donar compte de la Memòria de gestió de l'any 2008 i es va debatre el Programa d'Actuació per l'any 2009, així com el Pressupost previst per aquest exercici i es va fer seguiment dels diferents projectes en marxa al Consorci. En la segona es va debatre la proposta de Pla d'Actuació per a 2010, així com el Pressupost previst i es va fer seguiment dels projectes en marxa.

A la segona reunió de la Comissió Tècnica s'incorporen els tècnics nomenats pel Departament de Medi Ambient i Habitatge, María José Vargas, responsable de biodiversitat de l'àrea de Medi Natural dels Serveis Territorials a Barcelona i Lluís Balaguer, cap de la secció d'Espais d'Interès Natural de la Direcció General del Medi Natural.

Entre les dues Comissions Tècniques s'han tingut contactes puntuals i reunions de caràcter tècnic amb diferents representants d'aquesta comissió, de manera assídua.

3.1.3 NOUS ESTATUTS

Durant l'any 2009 s'ha fet la proposta de modificació dels Estatuts del Consorci, que regeixen aquest des de la seva creació al 2005. L'objectiu d'aquesta reforma és fonamentalment adaptar el marc normatiu a la realitat actual procurant una major agilitat als òrgans de govern, inclosa la gerència. L'octubre d'aquest any s'envia un esborrany de text de nous Estatuts del Consorci del delta del Llobregat al Servei de

Planificació i Gestió de l'Entorn Natural de la Direcció general del Medi Natural del Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat, i es rep notificació tècnica de com procedir a la seva ratificació i aprovació al llarg del 2010.

3.1.4 EQUIP TÈCNIC DEL CONSORCI

3.1.4.1 PLANTILLA DE PERSONAL

Com ja s'ha dit anteriorment, la plantilla de personal del Consorci no s'ha vist modificada respecte a l'aprovada l'any 2005.

Durant aquest any s'ha finalitzat el procés de selecció per concurs lliure per a la seva provisió definitiva de les dues places d'auxiliar de manteniment d'espais naturals, que es va iniciar l'any 2008 i l'1 d'abril es contracten els dos aspirants que van aprovar el concurs. Durant l'any 2009 també s'ha fet tot el procés de selecció per concurs lliure per a la provisió definitiva de la plaça d'administratiu/va del Consorci i el 9 de novembre es contracta l'aspirant que va aprovar el concurs.

El febrer de 2009 es produeix la pròrroga de l'adscripció funcional al Consorci del Tècnic de Medi Ambient de l'ajuntament del Prat de Llobregat, el Sr. Enric de Roa i Bonel, per desenvolupar les tasques de tècnic de gestió i manteniment d'espais naturals.

Fins al 29 de maig, l'administrativa Montserrat Albesa i Colomer, ha continuat gaudint de la reducció del 1/3 de jornada i del permís de lactància de manera compactada, que li va ser concedit al desembre de 2008. Durant aquest període va ser substituïda per Maria Fusté i Saus, la mateixa persona que ja l'havia substituït durant el permís de maternitat i una baixa anterior.

El 8 de novembre finalitza el contracte laboral d'interinitat de data 1 de juliol de 2006 de la Sra. Montserrat Albesa i Colomer degut a que en data 9 de novembre es procedeix a la contractació de la persona guanyadora del concurs per cobrir definitivament la plaça d'administrativa.

El 2009 s'ha tornat a contractar el servei de prevenció de riscos laborals, amb ASEPEYO, Serveis de Prevenció.

S'ha proveït de vestuari laboral i de seguretat al personal del Consorci que realitza feines al camp o d'inspecció.

3.1.4.2 COL·LABORACIONS DELS PLANS O TALLERS D'OCUPACIÓ DELS AJUNTAMENTS

Durant l'any 2009, a més de comptar amb el personal dels tallers d'ocupació en jardineria i medi ambient que tenen els ajuntaments, les feines dels quals les tractem en un altre apartat, hem comptat també amb el personal del Pla d'Ocupació d'informació i vigilància de les zones naturals, contractat per l'ajuntament de Viladecans amb una subvenció del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya, que han realitzat tasques d'atenció al públic en l'espai natural del Remolar – Filipines del 18 de desembre del 2008 al 16 de juny de 2009 i del 20 de juliol de 2009 al 19 de gener de 2010.

3.1.4.3 CONVENIS DE COL·LABORACIÓ AMB CENTRES EDUCATIUS PER A LA REALITZACIÓ DE PRÀCTIQUES D'ALUMNAT

Aquest any el Consorci ha signat un conveni amb la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona per a les pràctiques d'una alumne del 15 de gener al 15 d'abril per 208 hores, la qual ha dut a terme el seguiment i assessorament en l'experiència del compostatge de residus vegetals que s'ha iniciat a l'espai del Remolar-Filipines; i altres 3 convenis amb el Cicle Formatiu de Grau Superior de Gestió i Organització de Recursos Naturals i Paisatgístics de l'IES M. Rubió i Tudurí, de Barcelona, per a les pràctiques de 3 alumnes, des del 18 de maig fins al 30 de juny, per un total de 636 hores, que han acompanyat a les escoles que fan activitats d'educació ambiental al delta del Llobregat.

3.1.5 SERVEIS BÀSICS PER A LA GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS

L'any 2009 destaca per la contractació d'alguns serveis bàsics per a la gestió dels espais naturals:

- **Servei d'Informació** dels espais naturals oberts al públic durant tot l'any mitjançant la contractació de **l'ACCC - Associació Catalana de Cases de Colònies**.

Fins el 31 de maig de 2009 estaven estipulades 10.988 hores de servei anual pel preu de 184.000 €.

A partir de l'1 de juny de 2009 el contracte s'amplia per donar servei als nous itineraris de Bunyola – Carrabiners – Semàfor i per ampliar hores de servei al Remolar – Filipines, quedant estipulat en 13.068 hores de servei anual pel preu de 218.830 €.

- **Servei d'Informació ambiental a les platges del Prat i de Viladecans**, del 4 d'abril al 31 de juliol, mitjançant la contractació de **l'ACCC - Associació Catalana de Cases de Colònies**, per 696 hores per 11.644 €.
- **Servei de manteniment, neteja i condicionament d'hàbitats**, en conveni amb el **CIRE (Centre d'Iniciatives per a la Reinserció) del Departament de Justícia**, consistent en una brigada formada per 8 operaris/es i 1 capatàs en jornades de 8 hores de dilluns a divendres i amb qui s'ha pogut comptar a partir del 13 d'octubre per 6.000 € al mes, mitjançant la modalitat de pla d'ocupació que signa el CIRE amb el Servei d'Ocupació de Catalunya.
- **Servei de vigilància** dels bens naturals i les infraestructures dels espais naturals, mitjançant la contractació del **guarda particular de camp, el Sr. Cecilio Fernández**.

Fins el 31 de juliol es va donar un servei de 1.550 hores anuals, pel preu de 46.552,65 €, tot i que del 21 de març al 31 de juliol de 2009, es va fer una ampliació d'aquest mateix contracte de 190 hores més de servei per 5.603,40 €.

A partir de l'1 d'agost de 2009, s'adjudica un nou contracte per donar un servei de 3.113 hores anuals, pel preu de 51.364,50 €.

3.1.6 RECURSOS PER AL FUNCIONAMENT ORDINARI

3.1.6.1 SEU I OFICINA TÈCNICA DEL CONSORCI

Des de la seva constitució, el juliol de 2005, la seu i oficina tècnica del Consorci ha estat ubicada en la planta primera del centre municipal d'informació ambiental Les Cases d'En Puig, de l'Ajuntament del Prat. Aquesta sempre s'ha considerat una ubicació provisional fins al moment en que es pogués disposar d'una seu definitiva i vinculada als espais naturals del delta del Llobregat.

La cessió de l'ús de la masia de Cal Tudela per part de l'Ajuntament del Prat, actual propietari, per a la instal·lació de la seu i l'oficina tècnica del Consorci, és una oportunitat de consolidació del projecte del Consorci en el territori deltaic i de major projecció dels espais naturals i de la gestió que el Consorci fa d'aquests.

El Consorci ha redactat el programa de necessitats per al condicionament de la Masia de Cal Tudela i ha encarregat l'aixecament de plànols i la volumetria per poder començar a treballar en el projecte. Posteriorment s'ha encarregat l'avantprojecte de condicionament de la Masia, el qual ha estat lliurat a l'ajuntament del Prat de Llobregat perquè aquest continuï amb els treballs de redacció de projecte bàsic i executiu en previsió de la licitació d'obres l'any 2010.

3.1.6.2 ALTRES

S'han renovat els contractes amb la gestoria laboral i fiscal, amb missatgeria, publicacions a diaris oficials, fotocòpies, bústies de correu i domini informàtic, etc..

S'han contractat els dominis informàtics .cat, .es, .org i .com de la web www.deltallobregat.cat.

S'han contractat les assegurances de responsabilitat civil i de bens mobles.

També s'ha renovat el contracte de servei de neteja dels equipaments dels espais naturals.

Pel que fa al parc mòbil del Consorci, s'han fet diverses reparacions al vehicle 4x4 propietat del Consorci i s'ha continuat amb el lloguer de la furgoneta Renault Kangoo, contractat per 4 anys, fins al novembre de 2010.

S'ha adquirit un vehicle pick-up professional marca Toyota Hilux D-4D de cabina simple GX i tracció a les quatre rodes, amb caixa dura sense finestres, principalment per a les tasques de manteniment i gestió d'espais naturals.

S'ha dotat l'Estació Biològica del Remolar – Filipines de subministrament d'energia elèctrica mitjançant plaques fotovoltaiques i un generador elèctric de suport. Dins del mateix projecte s'ha instal·lat un dipòsit amb bomba per a subministrar aigua potable a l'Estació Biològica. Aquest projecte s'ha realitzat amb l'ajut per a actuacions en els espais naturals protegits de Catalunya atorgat per la Direcció General del Medi Natural.

3.2 GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

És objectiu del Consorci garantir el bon estat ambiental dels espais naturals tot vetllant per la seva integració en la planificació territorial i posant en valor les seves característiques com a peça fonamental en la conservació dels recursos naturals. També és important la tasca del Consorci en la funció de vigilància dels espais naturals i la compatibilitat d'usos.

3.2.1 ORDENACIÓ I PLANIFICACIÓ DELS ESPAIS NATURALS

A l'actualitat la plana i el litoral del Delta es troben en un procés de transformació fruit del desenvolupament de diverses infraestructures. Els espais naturals estan vivint aquesta transformació de manera intensa essent uns dels espais més afectats i fràgils, i per tant més necessitats de protecció i d'atenció des del punt de vista de la ordenació territorial.

Forma part de la tasca del Consorci el seguiment d'aquesta planificació territorial en pro de la conservació dels espais naturals, participant directament o assessorant i informant, en les fases d'elaboració de projectes o en la d'execució d'obres.

3.2.1.1 PLANS D'ORDENACIÓ

Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del delta del Llobregat

Durant l'any 2009 el Servei de Planificació i Gestió de l'Entorn natural de la Direcció General del Medi Natural ha recopilat els comentaris fets pel Consorci i pels ajuntaments de la zona a l'Avanç de Pla de Juliol de 2008. El mes de novembre de 2009 l'empresa ECAFIR, per encàrrec del Departament de Medi Ambient, es posa en contacte amb el Consorci per validar algunes de les informacions de la proposta d'Avanç de Pla.

Pla de millora i potenciació de l'ús públic i la biodiversitat de l'espai natural del Remolar - Filipines

S'ha fet el seguiment de l'estudi per cercar una millor integració de l'ús públic a l'espai natural del Remolar – Filipines, encarregat a Taller d'Enginyeria, SL. La regeneració del litoral així com un major coneixement de l'existència, o fins i tot de la seva supervivència, la futura ampliació d'aquest espai, així com les accions de difusió de les diferents administracions, han fet necessari el seu estudi i posta al dia des del punt de vista de la millora i la potenciació de l'ús públic, sempre compatible amb la conservació de la biodiversitat i proporcionant un seguit de propostes realistes i aplicables l'any 2010.

Estudi de capacitat d'acollida dels espais naturals

S'ha fet el seguiment de l'estudi de la capacitat d'acollida dels espais naturals encarregat a l'empresa Limonium, SL, Societat d'actuacions ambientals.

El Delta del Llobregat és un espai fortament humanitzat on els espais naturals protegits es troben fragmentats i en alguns casos molt propers a nuclis de població o grans infraestructures. A més, es troben majoritàriament lligats a la línia de costa, i per tant un ús públic relacionat directament o indirecta amb els valors naturals que protegeixen s'intersecta amb un ús purament dirigit a l'aprofitament de la platja. Per últim, l'accessibilitat és complicada, costosa de controlar i propensa al col·lapse en moments concrets de l'any.

Conseqüentment, hi conflueixen tipologies d'ús públic i pressions diverses, el que determina possibles conflictes entre la conservació de la biodiversitat i el paisatge, i la freqüentació. Més enllà de les afectacions a hàbitats i espècies, la freqüentació, si es produeix de manera excessiva, pot posar en risc el mateix caràcter de tranquil·litat i naturalitat que hom espera d'un espai natural protegit.

En aquest sentit, la realització d'un Estudi de Capacitat d'Acollida ha estat una eina eficaç per iniciar una aproximació profunda als planejaments actuals de l'ús públic i les seves conseqüències, així com per plantejar mesures preventives i correctores, i definir els escenaris desitjats.

La metodologia emprada ha estat la de anomenat Límit de Canvi Acceptable, utilitzada a Catalunya en altres estudis de capacitat d'acollida, com per exemple el del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici i del Parc Natural del Delta de l'Ebre. Aquest mètode reconeix que es produirà un canvi com a resultat de l'ús públic i que la fita clau del seguiment i la gestió dels visitants és limitar els impactes a un nivell determinat prèviament i que es considera acceptable. El límit de canvi acceptable no centra, per tant, la seva atenció sobre el nombre de visitants i les activitats que realitzen (les "entrades" al sistema) sinó sobre els efectes d'aquests sobre els recursos naturals i la qualitat de la visita (els "resultats" de l'existència d'ús públic). Només quan es sobrepassen els valors límit predefinits es requereix intervenció mitjançant actuacions de gestió.

Estudi de l'ACA sobre l'impacte acumulat de les infraestructures del Pla Delta

L'ACA presenta aquest estudi als ajuntaments de la zona del delta del Llobregat i al Consorci el 10 de setembre de 2009. L'estudi fa una diagnosi prèvia sobre la hidrologia del Delta i l'estat actual, i en base a aquest escenari en fan una sèrie de propostes d'actuació, que s'hauran de consensuar amb el territori. L'estudi proposa, entre d'altres mesures, l'obertura de la barra litoral de la llacuna del Remolar i de la Ricarda en època de pluges, la implementació de bones pràctiques agrícoles que disminueixin els fertilitzants i els adobs, la consolidació de la construcció del terciari de l'EDAR de Gavà – Viladecans, l'automatització de les comportes de les corredores, la construcció de nous cargols d'Arquímedes en determinats canals de la zona agrícola de Viladecans, la construcció de dipòsits anti DSU i DSS en la zona de l'aeroport, la neteja de la Vidaleta, l'aplicació de bacteris per eliminar els fangs anòxics de la zona del Remolar i la construcció d'una gran bassa de laminació en el corredor biològic de can Sabadell.

3.2.1.2 INFORMES TÈCNICS PRECEPTIUS I D'AVALUACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL D'OBRES I PROJECTES

Canonada d'impulsió de la Dessaladora del Baix Llobregat

- Informe favorable a la prolongació del període d'execució d'obres de la canonada de la dessaladora als mesos de març i abril, per al DMAH.

- Informe sobre l'excavació de la desembocadura de l'estany de la Ricarda, per a ATLL.
- Informe sobre l'esplanada de Carrabiners, per a ATLL.
- Informe sobre l'avançament d'obres relacionades amb la canonada de la dessaladora a l'estiu a les platges de ca l'Arana – Ricarda, per al DMAH.

Ampliació de la Depuradora Gavà - Viladecans

- Informe sobre la proposta de mesures compensatòries de l'ampliació amb un terciari de l'EDAR Gavà-Viladecans en l'àmbit de l'espai natural de la Murtra i els pressupostos aproximats, per a EMMSA.

Gestió de fauna

- Informe sobre la responsabilitat del Consorci per atacs de fauna als camps de conreu, per a Unió de Pagesos.
- Informe sobre possibles àrees a tractar amb helicòpter per a lluitar contra els mosquits en cas d'inundacions, per al Servei de Control de Mosquits.
- Informe sobre foragitament de conills a Reguerons, per als Serveis Territorials de Medi Ambient a Barcelona.
- Informe sobre l'excavació d'una bassa pel control biològic de mosquits a can Camins, per a l'Oficina Executiva del Pla Barcelona.
- Informe sobre l'excavació d'una bassa per al control de mosquits a Carrabiners, per a la Direcció General de Costes.
- Informe sobre la proposta de creació d'un centre de gestió de fauna en instal·lacions de l'antic càmping Toro Bravo, per a VIMED.
- Diversos informes sobre el canvi d'estatus de la gavina corsa al delta del Llobregat, indicis de cria i depredació de nius i la sol·licitud de col·laboració per a la seva gestió, per al Servei de Fauna de la DGMN.
- Sol·licitud de Refugi de Pesca del tram final del riu Llobregat, amb l'objectiu de protegir l'avifauna, per als Serveis Territorials del DMAH a Barcelona.

- Informe sobre el corriol camanegre l'any 2008 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- Informe sobre el seguiment del Fartet l'any 2008 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- Informe sobre la gavina corsa l'any 2008 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- Informe sobre les limícoles l'any 2008 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- Informe sobre els ocells aquàtics nidificants a cal Tet durant el període 2003 – 2009, per a Taller d'Enginyeria.
- Informe sobre els ocells aquàtics hivernants a cal Tet durant el període 2003 2009, per a Taller d'Enginyeria.

Usos del litoral de les zones protegides

- Comentaris sobre el Pla d'Usos de les platges del Prat de Llobregat 2009, per al DPTOP.
- Comentaris sobre el Pla d'Usos de les platges de Viladecans 2009, per al DPTOP.
- Informe sobre les obres de desmuntatge del pantalà de la platja Militar, per a l'Ajuntament del Prat i el Ministeri de Defensa.

Neteja de rieres i canals

- Informe sobre la neteja del canal de la Vidaleta, per a l'ACA.
- Informe sobre la neteja de canals i rieres de Viladecans, per a l'Ajuntament de Viladecans.
- Informe sobre la restitució del domini públic hidràulic d'un canal situat a l'espai protegit de can Dimoni, per a l'Ajuntament de Sant Boi.

Gestió de l'aigua dels espais protegits

- Informe sobre la eutrofització de la qualitat de l'aigua de l'estany de cal Tet i les propostes d'actuació, per a l'Ajuntament del Prat.

- Informe sobre les actuacions portades a terme en relació a la problemàtica hidrològica i ambiental del Remolar – Filipines entre els anys 2003 i 2009 i proposta per dotar amb un pou la maresma, per a l'Ajuntament de Viladecans.

Activitat d'AENA dintre dels espais protegits

- Informe sobre moviments d'ocells a l'entorn de l'Aeroport, per a l'Assessoria Jurídica d'AENA.
- Informe sobre mesures correctores de la línia 9 del Metro, per a GISA.
- Informe sobre l'àrea recreativa del personal d'AENA dins de la Xarxa Natura 2000 del Delta del Llobregat, per a l'Ajuntament de Viladecans.

Compatibilitat de l'ús públic i la conservació dels valors naturals dels espais naturals

- Informe sobre la compatibilitat de l'ús públic actual amb la conservació dels valors naturals de l'espai natural del Remolar – Filipines, per a l'Ajuntament de Viladecans.
- Diversos informes sobre el tancament de la carretera de la Vidala al trànsit rodat i la millora de l'ús públic de l'espai, per a l'Ajuntament de Viladecans.

Millora de l'accessibilitat sostenible als espais naturals

- Proposta per arribar en transport públic fins a l'espai natural del Remolar, per als ajuntaments del Prat i Viladecans.
- Proposta d'itinerari per arribar en bicicleta des del Prat a l'espai natural del Remolar, per a l'Ajuntament del Prat de Llobregat.

3.2.1.3 SEGUIMENTS D'OBRES EN EXECUCIÓ AL DELTA DEL LLOBREGAT

És tasca del Consorci vetllar per què les obres destorbin el menys possible la biodiversitat o l'ús públic dels espais naturals i perquè s'executin les mesures

correctores i compensatòries aprovades, tot col·laborant amb els equips de vigilància ambiental de les obres per resoldre les incidències i redefinir actuacions.

Canonada d'impulsió de la Dessaladora de l'Àrea Metropolitana

Al llarg de 2009 s'han fet 10 visites d'obres, a principis d'any per supervisar la finalització de l'obra i l'excavació de l'estany de la Ricarda i al mes de novembre amb motiu de la substitució d'un tram de canonada defectuosa a la platja de ca l'Arana. La Comissió Mixta de Seguiment s'ha reunit 2 vegades aquest any.

Ampliació dels tractaments de la Depuradora de Gavà – Viladecans

El 24 de novembre de 2008 es constitueix la Comissió Mixta de concertació i control entre el Departament de Medi Ambient i Habitatge, l'Entitat del Medi Ambient de l'AMB, el Consorci i els ajuntaments afectats pel projecte.

Durant l'any 2009 aquesta Comissió s'ha reunit 7 vegades i els seus acords principals en el que afecta a l'espai natural de la Murtra han estat el desmuntatge d'una part de l'accés actual per a reconvertir-lo en un itinerari naturalístic i encarregar la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana un projecte per a la restauració de la llacuna de la Murtra, i fer el projecte de nou accés definitiu i allunyat de la llacuna, que en el futur permeti una millor renaturalització de l'entorn d'aquest espai natural.

Funcionament de la xarxa hídrica

S'han fet 2 visites d'inspecció de la maresma del Remolar per conèixer les actuacions previstes per l'ACA per a minimitzar l'impacte hidrològic de l'Aeroport; i una inspecció per observar l'afectació dels pàrkings de l'Aeroport a can Sabadell sobre el Remolar – Filipines, aquesta conjuntament amb l'ACA.

També s'ha fet una inspecció de la neteja de la Vidaleta.

Desviament de la C-31

Aquesta obra comportava la restauració del Corredor Biològic de Can Sabadell. Per tal de concretar l'actuació de restauració ecològica i paisatgística s'ha fet una reunió

amb l'Oficina del Pla Barcelona i l'Ajuntament de Viladecans i dues inspeccions sobre el terreny.

Restauració dels edificis de Carrabiner i Semàfor a la platja del Prat

Aquesta és una actuació de l'Ajuntament del Prat que ha requerit de la col·laboració i inspecció del Consorci en dues ocasions.

Desmuntatge pantalà a la platja dels militars del Prat

Aquesta antiga estructura, que travessava la ZEPA de la platja del Prat, es va desmuntar el mes de juny. Des del Consorci es va supervisar l'obra i vetllar pel mínim impacte en la vegetació i el sistema dunar.

Obres al passeig marítim de Viladecans

S'han fet 4 reunions per consensuar el projecte al passeig marítim Viladecans que està redactant Entitat Metropolitana del Medi Ambient, i que consisteix bàsicament en la construcció de dos passejos litorals paral·lels entre la Murtra i Cal Francès i la potenciació de la restauració dunar natural.

Construcció bassa per a control de mosquits a Cal Tet

El Servei de Control de Mosquits del Consell Comarcal del Baix Llobregat va contractar a la primavera d'aquest any la construcció d'una bassa per al control de mosquits a les jonqueres de Cal Tet. Aquesta actuació ha comptat amb l'assessorament i seguiment de personal del Consorci.

Neteja i eliminació de plantes exòtiques a la pineda del Remolar

AENA i l'Ajuntament de Viladecans van signar un acord de gestió en base al qual l'Ajuntament serà el gestor de 20 ha de la pineda del Remolar. Aquest espai està molt degradat per la presència de runa, deixalles i la gran quantitat de plantes exòtiques que han envaït l'espai. Una de les tasques de restauració que s'han dut a terme durant el mes de juliol ha estat la retirada de la vegetació exòtica de gran part de l'espai, mitjançant un equip de 3 operaris del CIRE. El Consorci ha fet les tasques de definició i supervisió de les feines.

3.2.2 SEGUIMENT DEL FUNCIONAMENT I DE LA QUALITAT DELS ECOSISTEMES AQUÀTICS

El control de la qualitat de l'aigua es fa seguint el Programa Integral de Control del Medi Aquàtic que es va dissenyar l'any 2007. Per al desenvolupament d'aquest programa s'ha contractat el servei d'anàlisi químic i microbiològic de l'aigua a l'empresa municipal Aigües del Prat, SA. La recollida de mostres la fa personal del Consorci i dels ajuntaments del Prat i Viladecans.

En total hi ha **34 punts de mostreig**, 29 d'aiguamolls (estanys i basses), 3 de canals de desguàs pluvial i agrícola i 2 al tram final de riu Llobregat.

La periodicitat és trimestral en el cas dels aiguamolls, bimensual en el cas del riu Llobregat i mensual en el cas dels canals. En el moment d'agafar les mostres es prenen al camp algunes mesures (temperatura, pH, conductivitat, oxigen i nivell d'aigua). El laboratori d'APSA analitza els següent paràmetres: nitrats, terbolesa, fòsfor total, fosfats clorurs, sòlids en suspensió, clorofil·les i *Escherichia coli*.

Aquest programa va començar l'octubre de 2007, de manera que ara es tenen 2 anys de dades que ens permeten caracteritzar les masses d'aigua, detectar on estan els problemes de qualitat més importants i proposar mesures. Hi ha unes dades anteriors dels programes de control dels ajuntaments del Prat i de Viladecans, que han servit per comparar amb les actuals. Aquestes dades abiòtiques es relacionen amb les biòtiques que també es mesuren, en especial les poblacions d'aus aquàtiques i la presència de plantes hidròfites, de manera que ens permet fer una aproximació a l'estat ecològic de les nostres masses d'aigua.

A continuació s'exposen els valors de qualitat de diverses aiguamolls i canals en base als resultats obtinguts.

Anàlisi de la qualitat de la corredora de can Sabadell

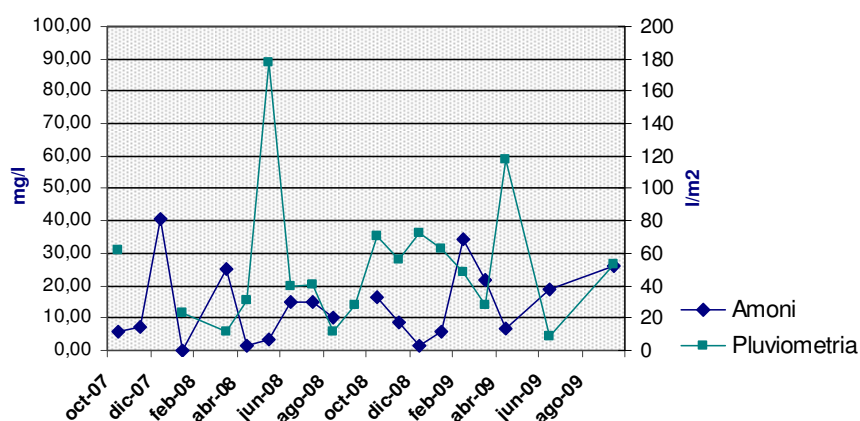
Aquest canal pluvial i agrícola de la plana de Viladecans desguassa a l'estany del Remolar, de manera que la seva qualitat condiciona la d'aquest estany. Des de l'inici del programa de control es detecta una concentració elevadíssima de l'ió amoni, nivells elevats de nitrats i fòsfor total i una baixa concentració d'oxigen

dissolt en aquest canal, que evidencia un elevada càrrega de nutrients molt perjudicials per al medi receptor.

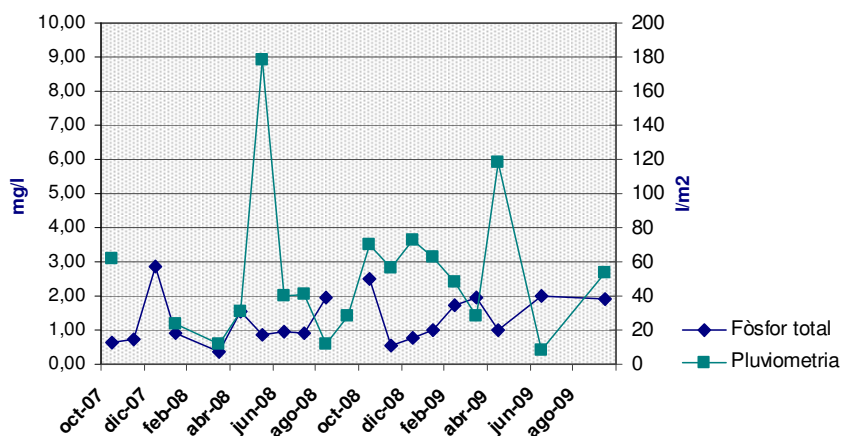
Els aparcaments de vehicles que ha construït AENA a la capçalera de l'estany del Remolar desguassen les aigües pluvials en aquesta corredora, de manera que es preveu un empitjorament de la qualitat i un perill potencial per a l'estany en cas de vessament d'olis o hidrocarburs accidentalment.

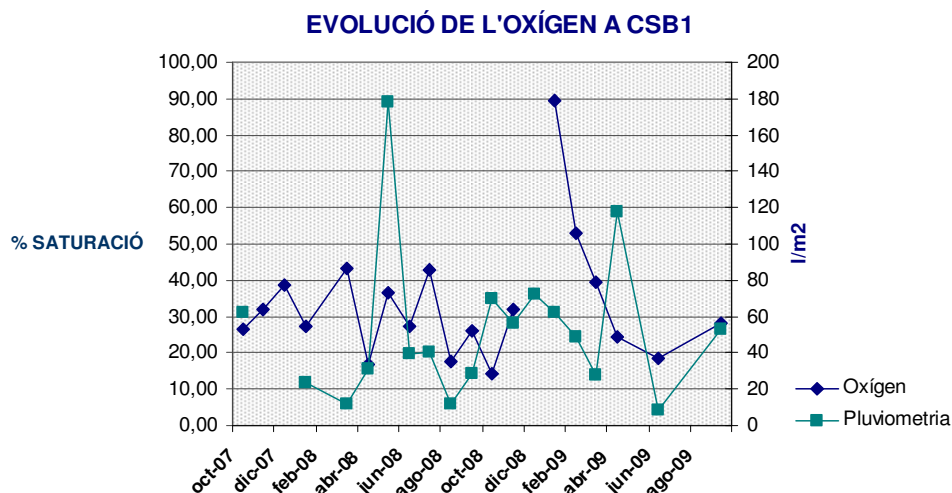
Per tal del solucionar aquest problema de qualitat, des del Consorci va exposar el cas a l'ACA , la qual va sol·licitar a AENA la instal·lació d'uns dipòsits anti DSU per impedir la contaminació de la corredora. Per altre banda s'ha instal·lat un limnímetre per controlar l'evolució del nivell.

EVOLUCIÓ DE L'AMONI A CSB1

EVOLUCIÓ DEL FÒSFOR TOTAL A CSB1

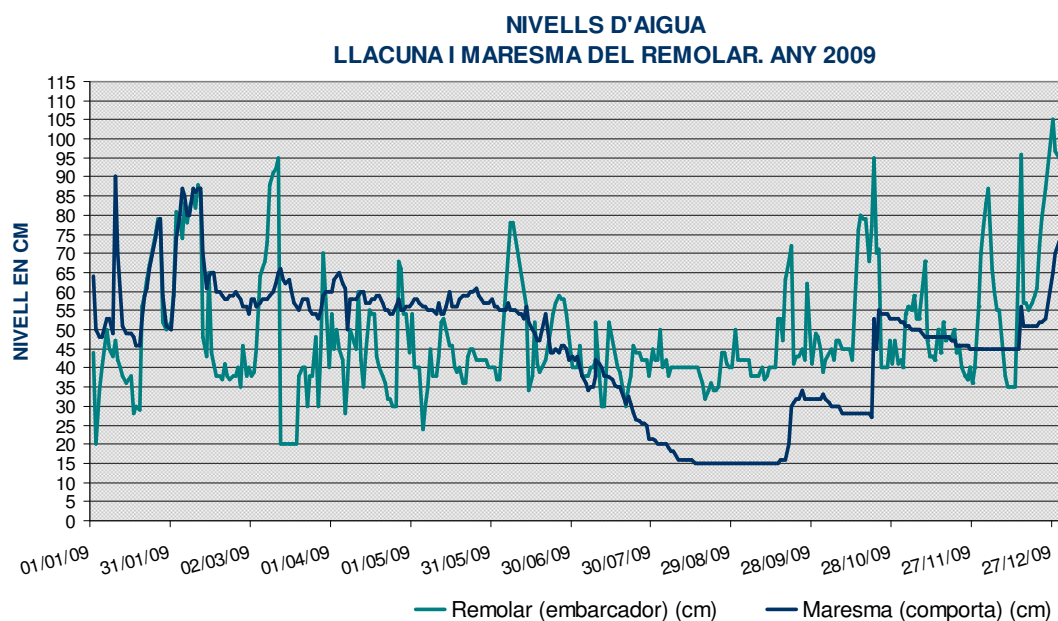
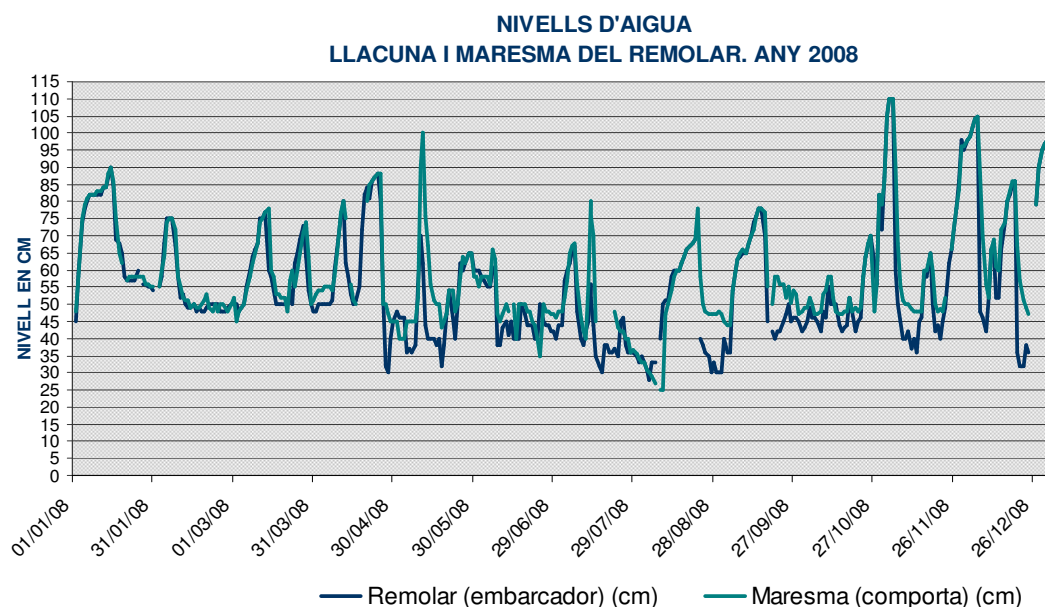

Anàlisi de l'efecte de la neteja del canal de la Vidaleta en el nivell d'aigua de la maresma de les Filipines

A finals del mes de gener es va dur a terme el dragat del canal de la Vidaleta, el qual recull les aigües pluvials i agrícoles de una part important dels municipis de Sant Boi i Viladecans i les desguassa al mar a través de l'estany de Remolar, amb l'objectiu de millorar el drenatge de la zona agrícola i l'estat ecològic de la maresma de les Filipines.

Aquest dragat i la formació d'una mota de contenció amb els fangs, han permès evitar el desbordament periòdic de la Vidaleta cap a la maresma, acabant així amb les oscil·lacions dràstiques de nivell d'aigua de la maresma i millorant la qualitat de les seves aigües. Això s'ha pogut enregistrar amb el seguiment diari dels nivells dels limnímetres.

A les gràfiques següents es pot veure com al llarg de l'any 2008, l'estany i la maresma van registrar grans oscil·lacions de nivell al llarg de l'any, fet molt perjudicial per a la fauna i flora aquàtiques. En el cas del 2009 es veu que, a partir de finals de gener en que es va fer el dragat, el nivell de la maresma s'estabilitza, mentre que l'estany segueix patint el mateix règim. A partir del mes de juny es veu una disminució progressiva per efecte de l'estiatge.

Un altre efecte de la neteja d'aquest canal ha estat l'assecament progressiu de la maresma durant l'estiu, afavorit per la manca de pluja. Això ha permès la mineralització de la matèria orgànica i ha impedit la entrada continua d'aigua de molt mala qualitat. Alhora, s'ha eliminat una part important de la població de carpes i crancs de riu americà, que causen uns efectes molt negatius en el llit de la maresma al remoure contínuament el fang, destruir la vegetació aquàtica i depredar

els invertebrats, el que es tradueix en una banalització de l'ecosistema aquàtic i en una disminució de la productivitat.

Els nivells de la maresma s'han mantingut baixos fins finals de desembre en que, a causa de les pluges i el taponament de la desembocadura, va entrar aigua a la maresma procedent de la llacuna.

Un cop solucionat el problema de l'entrada periòdica d'aigua carregada de nutrients i sediments, cal buscar un subministrament d'aigua de qualitat, que permeti recuperar l'estat ecològic i mantenir els nivells necessaris per a la flora i fauna aquàtica. Per això es van estudiar les diferents alternatives i es conclou que la més adequada seria l'alimentació amb aigua subterrània, mitjançant la construcció d'un pou a la maresma. El següent pas que cal dur a terme es encarregar un estudi tècnic detallat dels aqüífers de la zona i definir les característiques del pou que caldrà construir.

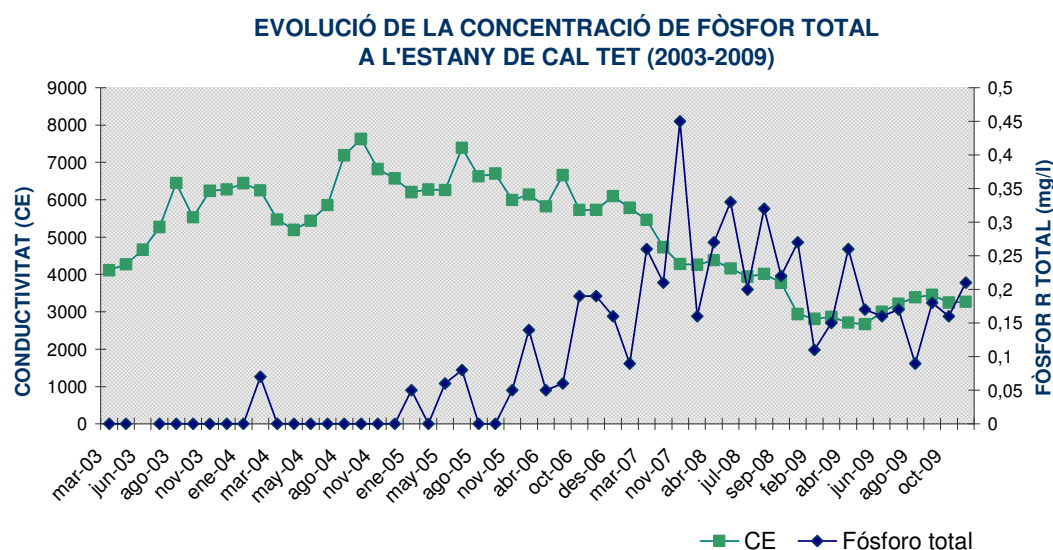
A banda d'això, hi ha altres actuacions que s'haurien de realitzar, a mig o llarg termini, com la millora de la qualitat de l'aigua de la Vidaleta, de la Riera Roja, de les corredores de Can Sabadell i de les Quadres i de la riera de Sant Climent. En el cas de l'estany del Remolar, cal recuperar la connexió de la llacuna amb el mar, per permetre l'intercanvi d'aigua i d'organismes, així com reduir les aportacions d'aigües d'escorrentia i pluvials que rep actualment.

Evolució de la qualitat de l'aigua de l'estany de cal Tet

L'estany de cal Tet té dues fonts d'entrada d'aigua, la descàrrega de l'aqüífer superficial i les aigües regenerades de l'EDAR del Prat, un cop passat el filtre dels canyissars de depuració. L'entrada d'aigua de la depuradora es fa de manera continua des de març de 2007 i a contribuït al procés d'eutrofització de les aigües de l'estany que va arribar al seu màxim la primavera de 2008, amb la desaparició total dels herbassars de macròfits.

Al llarg d'aquest any, s'ha mantingut l'entrada d'aigua regenerada i el desguàs de l'estany cap al riu amb l'objectiu d'augmentar la taxa de renovació de l'aigua i provocar un cert rentat dels nutrients acumulats a la cubeta de l'estany. Aquesta circulació, tot i que insuficient, ha permès una reducció del grau d'eutròfia, fet que

es veu en l'evolució de la concentració del fòsfor total a la gràfica. Com es pot veure aquest nutrient ha augmentat progressivament la seva concentració des de la creació de l'estany fins a un màxim el novembre de 2007. Des d'aleshores la circulació d'aigua a l'estany ha provocat una disminució de la concentració, relacionada també amb una disminució de la conductivitat (CE) afavorida per la baixa salinitat de l'aigua regenerada que entra a l'estany.

En el cas de la concentració de clorofil·la, el màxim es va enregistrar el juny de 2008, i des d'aleshores es veu una certa disminució de la concentració de la seva concentració, tot i que els nivells encara són propis d'unes aigües amb una concentració de fitoplàncton massa elevada per permetre la presència de plantes macròfites arrelades al fons.

3.2.3 VALORACIÓ AMBIENTAL I SOCIAL DELS ESPAIS NATURALS

Platja de Ca l'Arana

El Consorci va elaborar a finals de 2008 un estudi de costos de la platja de Ca l'Arana que va ser lliurat a començaments d'any en format de proposta de col·laboració al Departament de Medi Ambient i Habitatge per traslladar al Port de Barcelona. Es tracta d'un anàlisi del cost anual del manteniment de l'hàbitat, la conservació de la biodiversitat i la gestió de l'ús públic de la platja de Ca l'Arana

afectada per les obres d'ampliació del Port de Barcelona, que s'estima en més 117.000 €.

Paratge de Cal Roc

El paratge de cal Roc està inclòs en els espais naturals protegits del delta del Llobregat, i tot i el seu caràcter d'espai agrícola té un paper molt rellevant en el funcionament ecològic de les zones humides de la Ricarda i de Cal Tet. Les finques, propietat de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, tenen una superfície de 21,6 ha i estan ubicades al municipi del Prat de Llobregat. Per la seva posició central entre l'estany de la Ricarda i els espais naturals del Riu (Cal Tet - Ca l'Arana) representen un corredor biològic entre aquests dos aiguamolls.

El Consorci, a petició de l'Ajuntament del Prat, ha elaborat una proposta de gestió ambiental d'aquestes finques, que ascendeix a 114.438 €.

3.2.4 GESTIÓ, MANTENIMENT, NETEJA I CONDICIONAMENT DELS HÀBITATS

La gestió d'hàbitats naturals, així com el manteniment, la neteja i el condicionament dels espais i infraestructures d'ús públic s'han pogut realitzar des de principis d'any coordinant diversos Tallers i Plans d'Ocupació de les especialitats de jardineria i medi natural que han tingut els Ajuntaments del Prat i Viladecans, i donat que no s'ha disposat d'un equip en conveni amb el CIRE (Centre d'Iniciatives per a la Reinserció) del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya fins el 13 d'octubre.

Els dos equips del Taller d'Ocupació de jardineria i medi ambient de l'Ajuntament del Prat estaven formats per 16 operaris i 2 monitors i han treballat 4 dies a la setmana del gener a finals de setembre.

El Pla d'Ocupació forestal de l'Ajuntament de Viladecans que ha fet feines a les pinedes litorals el formaven 2 operaris i 1 monitor i han treballat 2 dies a setmana de març a maig.

També cal destacar l'actuació que fan cada any els Plans d'Ocupació de la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea metropolitana de Barcelona als dos municipis, i que enguany s'ha concretat en feines de manteniment a les pinedes litorals, platja del Prat i itineraris del Remolar i dels espais naturals del Riu.

Els dos auxiliars de manteniment del Consorci han controlat i supervisat les feines que han realitzat aquests equips, alhora que han dut a terme multitud de reparacions i feines de manteniment de petit abast.

A partir del 13 d'octubre s'ha comptat novament per al manteniment dels espais naturals del Delta amb la participació d'un Pla d'Ocupació del CIRE. Es tracta d'una brigada 8 operaris/es i un capatàs, que sota les directrius dels tècnics del Consorci realitzen el manteniment dels hàbitats naturals i espais i infraestructures d'ús públic. El conveni signat amb el CIRE té una durada de 6 mesos.

Les principals feines realitzades han estat el manteniment dels itineraris d'ús públic, el manteniment dels tancaments de les platges, el desbrossat de les illes i penínsules dels estanys i l'aclarida en espais ocupats per jonqueres denses.

Val a dir que també es va presentar conjuntament amb el CIRE un projecte al programa d'ajuts "Emplea Verde" de la Fundación Biodiversidad, basat en la promoció de l'ocupació en el sector ambiental i la constitució d'un equip de 6 persones per a la gestió i manteniment dels espais naturals del delta del Llobregat durant un any, que no va ser subvencionat.

En aquest apartat no s'inclouen les actuacions puntuals que han dut a terme les brigades municipals i els equips de neteja viària dels dos Ajuntaments, a petició del Consorci, com ara el condicionament de camins, la retirada d'abocaments i el buidat de contenidors.

3.2.4.1 ÀMBIT I TIPUS D'ACTUACIONS

Els diferents equips de manteniment han dut a terme un total de 179 jornades de treball, amb un horari de 7 hores per jornada.

3.2.4.1.1 Espais on s'ha actuat

Espais naturals del terme municipal del Prat

Platges protegides del Prat (del Golf i de la Zona Militar), Espais naturals del Riu (cal Tet, ca l'Arana i platja), platja de Carrabiners - Semàfor i pineda de can Camins.

Espais naturals del terme municipal de Viladecans

Estany del Remolar i maresma de les Filipines, platges protegides de Viladecans (Remolar, cal Francès i Filipines), pollancreda del Remolar, pineda del Remolar i Riera de Sant Climent.

3.2.4.1.2 Tipologia de les feines realitzades

Sega de les illes i marges als estanys de cal Tet i del Remolar

Amb l'objectiu de potenciar la nidificació, estada i alimentació de les aus aquàtiques en aquests estanys així com assegurar l'observació fauna des dels diversos aguaitos d'aquests estanys, durant la tardor s'ha realitzat la sega de totes les illes, penínsules i marges dels 2 estanys.

Sega i desbrossat de jonqueres i maresmes

Per tal de mantenir la diversitat vegetal d'aquests hàbitats, controlar les espècies vegetals més invasives i potenciar l'ús per part de la fauna, durant la primavera en el cas de les maresmes de cal Tet i al desembre en el cas de les jonqueres, s'han realitzat la sega manual de diversos sectors.

Sega dels prats d'orquídies

A la maresma del Remolar trobem diversos prats molt rics en orquídies, els quals cal segar periòdicament per evitar l'expansió d'espècies arbustives que farien desaparèixer les orquídies. Aquesta feina s'ha de fer fora l'època de reproducció de totes les espècies ienguany s'ha realitzat a final de la tardor.

Clarejat de la vegetació de les platges per millorar l'hàbitat de cria del corriol camanegre

Aquesta feina consisteix en la disminució del recobriment vegetal en determinades zones de les platges protegides, mitjançant el llaurat profund amb tractor i la retirada manual dels rizomes que queden a la superfície, amb l'objectiu de millorar l'hàbitat potencial de cria del Corriol camanegre i controlar les espècies vegetals exòtiques. Concretament s'ha fet aquesta actuació en un sector de la platja del Golf molt afectat pel recobriment de d'aquestes dues espècies ruderals invasores (*Panicum repens* i *Ambrosia coronopifolia*), a principis del mes de març, just abans de l'època de cria del Corriol camanegre.

Manteniment de plantacions d'arbres i arbustos

Enguany s'han dut a terme una nova campanya de plantacions populars als Espais Naturals del Riu. Per altre banda, tant en aquest espai com en l'àmbit del Remolar-Filipines hi ha plantacions d'anys anteriors que s'han de mantenir periòdicament per tal d'assegurar la seva supervivència. També cal fer esporgues de formació en les plantacions dels marges d'itineraris i retirada de plantes mortes. Aquest manteniment es fa al llarg de tot l'any.

Retirada de vegetació exòtica invasora

Hi ha diverses espècies vegetals exòtiques establertes als nostres espais naturals i que s'han d'eliminar progressivament, ja que causen un impacte negatiu en les comunitats vegetals. Aquest esforç es centra en les espècies més problemàtiques, com ara la canya i el plomall de la Pampa. Enguany s'ha focalitzat en l'espai litoral de Carrabiners - Semàfor i les platges protegides.

Sega de manteniment de canals de desguàs i comportes

Tant als espais naturals del riu com a la riera de Sant Climent hi ha un conjunt de canals de desguàs i comportes que cal segar per assegurar el correcte funcionament. Aquesta feina es realitza segons les necessitats.

Gestió forestal de les pinedes

A les pinedes amb ús públic es duu a terme una gestió encaminada a reduir el risc d'incendi tot respectant l'estructura i l'evolució natural del bosc, la qual es centra en la retirada de branques i arbres tombats als itineraris i zones properes. Aquesta feina es fa al llarg de tot l'any, segons les necessitats.

Manteniment dels itineraris d'ús públic

Al llarg de tot l'any es fa el manteniment de tota la xarxa d'itineraris interiors i d'accés als espais naturals amb ús públic. Aquest consisteix bàsicament en la recollida d'escombraries i la sega dels marges.

Manteniment dels equipaments

S'ha dut a terme la reparació dels desperfectes en els equipaments d'ús públic (aguaites, torres d'observació, pantalles d'ocultació, àrees d'estada), amb mitjans propis o amb la intervenció d'una empresa especialitzada en els casos que ha estat necessari.

Manteniment de la senyalització i dels tancaments

Aquesta feina s'ha dut a terme al llarg de l'any segons les necessitats. La majoria de tancaments estan fets amb estakes i corda, de manera que la seva reparació és molt senzilla. Aquesta feina es especialment rellevant en el cas de les platges, on l'ús massiu a la temporada estival i l'efecte dels temporals generen un manteniment molt intens. També s'han reposat els senyals vandalitzats (4).

Neteja dels espais d'ús públic

Setmanalment al llarg de tot l'any es fa una retirada de deixalles i petits abocaments als espais d'ús públic, camins d'accés i espais perifèrics.

3.2.4.1.3 Calendari i lloc de realització de les feines

FEINES DE MANTENIMENT REALITZADES AL PRAT DE LLOBREGAT. ANY 2009			
ESPAI	TIPUS DE FEINA	JORNADES	ÈPOCA DE L'ANY
Platja del Golf	Clarejat vegetació per hàbitat corriol camanegre	3	Març
	Neteja general	1	Febrer
	Reparació tancaments	1	Oct.
Platja Zona Militar	Retirada residus	2	Gener
	Reparació tancaments	5	Febrer, oct., nov.
Espais Naturals del Riu	Sega vegetació illes i penínsules	10	Novembre
	Manteniment itineraris	24	Abril, maig, juny,agost, set., oct.
	Manteniment plantacions arbres i arbustos	20	Gener, abril, juny,juliol, oct., nov.
	Sega canals entrada aigua a l'estany	1	Nov.
	Sega comportes comunicació calaixos depuració	4	Agost
	Desbrossat tamarigar	9	Agost, novembre, des.
	Neteja platja ca l'Arana	3	Gener
	Sega maresmes (cal Nani, cal tudela)	7	Febrer, març
	Sega jonquera marge dret estany cal Tet	3	Desembre
Can Camins	Reparació tancaments	1	Octubre
	Retirada branques caigudes	10	Gener, febrer, juny, juliol
Carrabiners-Semàfor	Eliminació vegetació exòtica i runa	13	Febrer, març, abril, oct., nov.
NOMBRE TOTAL JORNADES		117	

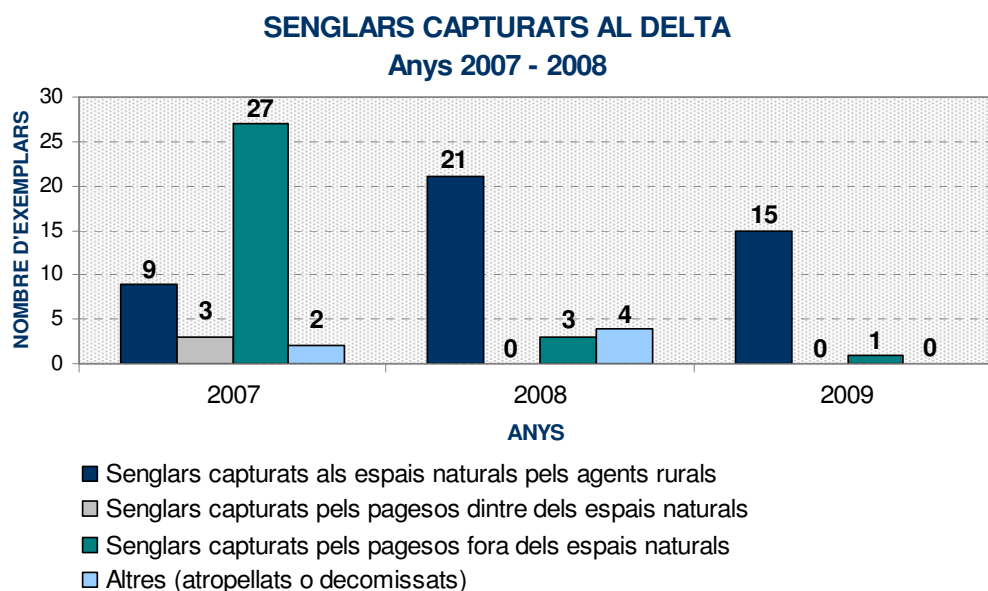
FEINES DE MANTENIMENT REALITZADES A VILADECANS. ANY 2009			
ESPAI	TIPUS DE FEINA	JORNADES	ÈPOCA DE L'ANY
Platja Remolar	Recollida manual de residus i reparació pals i corda	1	Febrer
	reparació tancaments	3	Març
Maresma Filipines	sega jonquera i prats zona llums	5	Des.
	sega illes i penínsules	13	Oct., Nov., desembre
	manteniment itineraris	9	maig, oct., nov.,des.
	sega prats orquídies	10	Nov., des.
Pollancreda	manteniment plantació arbres	6	abril, nov., des.
Marge carretera Vidala	esporga de formació arbres,sega del marge i neteja	11	març, abril, octubre
Pineda del Remolar	gestió forestal	3	febrer
Riera Sant Climent	desbrossat cargols arquímedes	1	novembre
NOMBRE TOTAL JORNADES		62	

3.2.5 CONTROL I GESTIÓ D'ESPÈCIES DANYINES O AL·LÒCTONES INVASORES

3.2.5.1 CONTROL DEL PORC SENGLAR

L'any 2009 s'ha continuat amb el Programa de gestió del porc senglar als Espais Naturals del Delta del Llobregat, amb la mateixa metodologia dels anys anteriors: captura d'exemplars amb una gàbia col·locada permanentment i mitjançant esperes nocturnes, que realitzen els Agents Rurals, al Remolar i a Cal Tet, aproximadament un cop al mes a cada lloc. Per a la realització d'aquestes activitats es disposa d'una autorització de l'Àrea del Medi Natural dels Serveis Territorials a Barcelona del DMAH i la col·laboració dels Agents Rurals de la Generalitat, que s'encarreguen de les captures. Els exemplars capturats són sacrificats i recollits per una empresa que els gestiona com a residu.

Aquest any s'han capturat menys exemplars dintre dels espais naturals que l'any 2008, tot i que la dedicació dels Agents Rurals ha estat la mateixa en els dos anys, la qual cosa ens podria portar a confirmar un cert grau d'eficàcia del control d'aquesta espècie als espais naturals.

3.2.5.2 CONTROL DE LA TORTUGA DE FLORIDA

Al llarg de l'any es van adquirir tres trapes com les empleades al Parc Nacional de Doñana, les quals capturen els exemplars aprofitant el costum que tenen de prendre el sol. Aquestes trapes es van activar a partir de finals de juliol, una vegada assessorats per un tècnic de Doñana sobre el seu muntatge i maneig.

Les tres trapes han estat col·locades a l'espai del Remolar. El resultat ha estat la captura de 24 exemplars de tortugues de Florida. Aquests més altres 11 exemplars donats pels visitants s'han portat al CRARC (Centre de Recuperació d'Amfibis i Rèptils de Catalunya) i a la seu de la Direcció del Medi Natural, al c. Doctor Roux. L'any passat només es van obtenir 15 exemplars de tortugues de Florida procedents de donacions i/o localitzades als itineraris dels espais naturals.

S'ha demostrat que aquestes noves trapes són bastant efectives i que a més no necessiten de la col·locació prèvia d'esquer. Per altra banda, amb elles es capturen sobretot Tortugues de Florida, donat que són sobre tot aquestes les que tenen el costum de prendre el sol.

3.2.5.3 ALTRA FAUNA DANYINA PER A LA BIODIVERSITAT

Les altres espècies problemàtiques per als espais naturals han estat la garsa, el faisà i els gats ensalvatgits. Algunes d'aquestes, com la garsa i el faisà també afecten els pagesos de la zona i per tant es col·labora amb ells en la implementació de mesures de gestió. Sens dubte, l'agilització de les autoritzacions dels pagesos per caçar que han tramitat els ajuntaments davant els Serveis Territorials del Medi Natural a Barcelona del DMAH, ha contribuït a una millora de la situació.

Garsa

L'any 2009, en lloc de fer control de garses a la platja de ca l'Arana, s'ha optat per protegir els nius de corriols amb gàbies, mesura de gran efectivitat ja utilitzada en altres zones, com ara els Aiguamolls de l'Ampordà. Malauradament no s'ha pogut provar aquest mètode amb el Corriol camanegre, doncs aquest any els seus nius es van localitzar a la matèria zona d'altres espècies també sensibles, com el xatrac menut, la garsa de mar i la gavina corsa i es va optar per no molestar a aquestes espècies. Sí es va fer la prova protegint els nius de Corriol petit. Amb aquesta

espècie les niuades sí van tenir èxit, doncs malgrat les garses visitaven amb freqüència les proximitats d'aquests nius, aquestes no els van poder depredar al estar protegits.

Faisà

Durant el 2009 s'ha continuat amb la col·locació de gàbies per a capturar faisans dins de Cal Tet però aquest any, a diferència de l'any passat, no s'ha capturat cap exemplar. El control s'ha completat amb la cessió de dues gàbies als pagesos que han capturat 5 exemplars a l'espai agrícola.

Guineu i visó americà

Davant la depredació de nius de Gavina corsa per guineus a la platja de ca l'Arana i suposadament de nius de Cames llargues per visons americans al Remolar, es va sol·licitar permís al Servei de Fauna per trampejar aquests animals. Durant gairebé tres mesos es van col·locar diverses gàbies per a guineu i visó, cedides temporalment pel mateix Servei de Fauna de la DGMN, però els resultats també van ser negatius, tot i constatar amb les càmeres nocturnes instal·lades la presència d'aquests depredadors.

Gats assilvestrats

S'ha continuat amb la retirada de gats assilvestrats dels espais naturals que depreden la fauna autòctona. En concret, als espais naturals del Riu, s'han capturat 6 exemplars. Aquesta actuació es fa seguint les prescripcions de la llei de protecció dels animals.

3.2.5.4 ELIMINACIÓ DE VEGETACIÓ EXÒTICA INVASORA

Com s'ha esmentat a l'apartat de gestió i manteniment, una de les tasques importants que es duen a terme és el control i eliminació de determinades espècies vegetals exòtiques que han envaït els espais naturals i desplacen a la flora pròpia dels nostres hàbitats. L'eliminació es duu a terme amb mitjans manuals (arrencat de la mata sencera) però en casos on aquesta no és efectiva (com el cas de l'herba de la Pampa o la Canya) s'ha completat amb l'ús d'herbicida, en les dosis i procediment adequats per al seu ús en un espai natural protegit. A les platges

aquest control s'ha completat amb el llaurat amb tractor, en tractar-se de zones d'actuació de gran superfície.

Algunes de les espècies de flora més problemàtiques són:

Herba de la Pampa (*Cortaderia selloana*)

Gramínia que envaeix les maresmes, els marges de canals i els conreus abandonats, arribant a dominar al paisatge i desplaçant les espècies autòctones. S'ha actuat sobre aquesta espècie a la maresma de les Filipines, que és una de les zones on presenta les poblacions més importants. El control es fa segant les mates i aplicant herbicida de forma localitzada.

Lligabosc del japó (*Lonicera japonica*)

Espècie d'enfiladissa molt estesa als itineraris de la maresma de les Filipines, a causa de l'enjardinament de l'antic càmping Toro Bravo. El control es fa manual mitjançant l'arrencat dels les mates.

Atzavara (*Agave americana*)

Molt present a la zona litoral, en especial als antics càmpings i pinedes urbanitzades. Enguany s'ha actuat en una població important d'aquesta espècie a l'entorn dels edificis dels Carrabiners i el Semàfor.

Canya (*Arundo donax*)

És l'espècie exòtica més abundant i domina el paisatge en molts indrets del Delta, especialment els més alterats. Ocupa preferentment els marges de camins i canals, conreus abandonats i maresmes seques. Enguany s'ha actuat en el canyar del marge dret del tram de riu inclòs a la ZEPA.

Panissola (*Panicum repens*)

Gramínia rizomatosa pròpia de sols secs i litoral que en els últims anys està envaint l'ecosistema dunar, especialment a la platja del Golf, desplaçant les espècies de flora i fauna pròpies d'aquest hàbitat. El control es realitza mitjançant el llaurat amb tractor i la retirada manual en els sectors on la colonització és més intensa.

3.2.5.5 COL·LABORACIÓ AMB EL SERVEI DE CONTROL DE MOSQUITIS DEL CONSELL COMARCAL

El Servei de Control de Mosquits ha elaborat un Projecte per a la creació de basses per afavorir el control biològic dels mosquits, que el Consorci ha incorporat al seu projecte global de Recuperació del Fartet. També s'ha col·laborat amb aquest Servei enviant informació diària de les oscil·lacions continuades del nivell d'aigua de la maresma del Remolar per a poder realitzar un tractament més acurat i ràpid de la zona. Entre altres, es va acordar sol·licitar l'obertura de la llacuna del Remolar cada vegada que es sobrepassi un determinat nivell. A més van ser autoritzats per obrir corredors entre les jonqueres de Cal Tet i Carrabiners, per a poder realitzar un millor tractament de les àrees amb vegetació espessa.

3.2.6 VIGILÀNCIA DELS ESPAIS NATURALS

L'1 d'agost de 2009 es torna a contractar el servei de vigilància dels espais naturals que s'havia iniciat el 2008. La finalitat d'aquest servei és la protecció dels béns naturals i infraestructures dels espais naturals del delta del Llobregat de l'àmbit de gestió territorial del Consorci, així com garantir el compliment de les normes d'ús i restriccions d'accés a cadascun dels espais.

El servei de vigilància es presta d'acord amb el calendari i horaris que estableix el Consorci i garanteix la presència d'un vigilant en horari de matí i tarda, durant 5 dies a la setmana, que inclouen necessàriament diumenges i festius (excepte l'1 i el 6 de gener i el 25 de desembre) i un dia de servei nocturn a la setmana. El total d'hores de vigilància als espais naturals que s'han cobert aquest any ha estat de 3.113.

L'àmbit d'actuació del servei inclou la totalitat dels espais de la Xarxa Natura 2000 del delta del Llobregat, amb independència de si el Consorci fa o no una gestió integral en aquests.

Aquest servei s'ha coordinat en tot moment amb les Polícies Locals dels municipis, al cos d'Agents Rurals i els Mossos d'Esquadra.

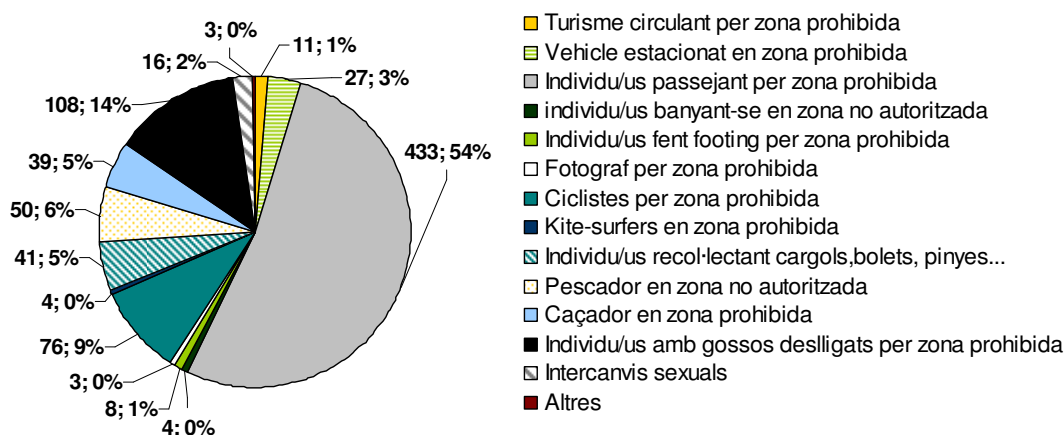
3.2.6.1 ANÀLISI DE LES INCIDÈNCIES

3.2.6.1.1 Tipologia de les incidències

Les incidències registrades pel servei de vigilància es recullen en unes fitxes estandaritzades que permeten analitzar la seva tipologia, les zones més sensibles i les èpoques de l'any, i així definir les necessitats i prioritats de vigilància.

A continuació es presenten unes gràfiques que analitzen les incidències registrades a llarg de l'any.

INCIDÈNCIES PER TIPOLOGIA

En aquest gràfic es pot veure que més de la meitat de les incidències són degudes a gent que surt fora dels itineraris o accedeix a zones on està restringit el pas, tal i com ja es va registrar l'any passat. En un espai natural protegit és vital evitar aquest fet per a la bona conservació de la fauna i la flora. En segon lloc, amb un 14%, trobem el cas dels gossos deslligats per dins els espais. Els gossos provoquen un greu destorb a la fauna en ser un depredador potencial, per això han d'anar sempre lligats i està prohibida la seva entrada dins els espais naturals. A les platges és on els gossos generen més problemàtica.

En tercer lloc trobem la presència de ciclistes fora d'itineraris i espais on no està permès el pas amb bicicletes. Això es dona majoritàriament a l'itinerari d'accés als edificis dels Carrabiners i el Semàfor, donada la gran quantitat de ciclistes que baixen pel riu des dels diferents municipis de la comarca.

La problemàtica de la pesca amb canya ha disminuït respecte l'any anterior, ocupant el quart lloc.

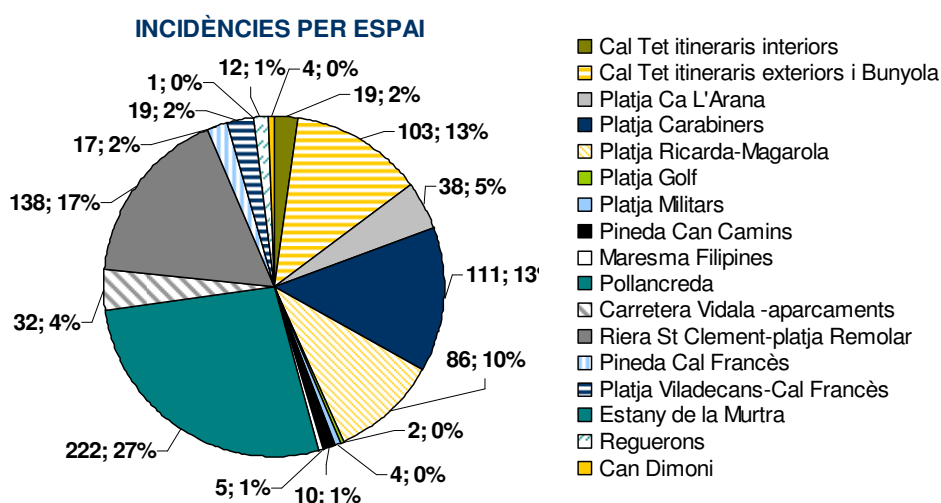
3.2.6.1.2 Nombre d'incidències

Si analitzem les incidències segons l'espai on es donen, veiem que l'espai amb major problemàtica ha estat la pollancreda del Remolar (27%), un espai petit i sense un ús públic definit. Això s'explica per la gran quantitat de persones que entren a aquest espai, tot i la senyalització que ho prohibeix, molts d'ells per realitzar contactes sexuals. La problemàtica en aquest espai s'ha reduït molt respecte a l'any passat, gràcies a l'acció continuada del servei de vigilància. En segon lloc trobem el tram final de la riera de Sant Climent i la platja del Remolar, sobretot durant la primavera i l'estiu, a causa de l'elevada presència de gossos deslligats i de gent que entra a les zones tancades, com ara l'espai dunar.

Per altre banda, enguany s'ha registrat un augment significatiu de les incidències a l'itinerari exterior dels espais naturals del riu i a la platja de Carrabiners - Semàfor, coincidint amb l'obertura de l'accés a aquest espai el mes d'abril.

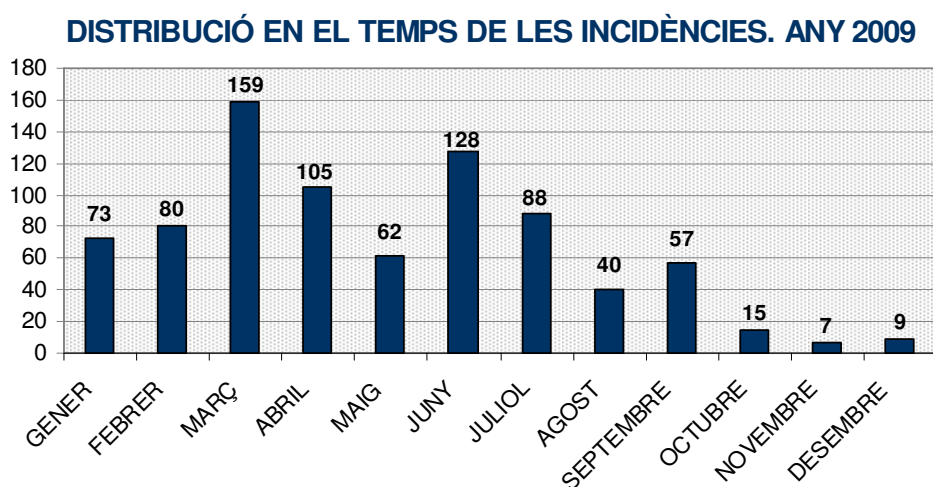
Finalment cal remarcar que l'espai amb menys incidències a estat l'estany de la Murtra, fet que ja s'esperava doncs és un espai amb difícil accés i quasi sense ús públic.

Els espais amb uns itineraris ben definits i senyalitzats i amb llarga tradició de protecció com la maresma de les Filipines, els espais naturals del Riu i la pineda de can Camins presenten un baix nombre d'incidències tot i l'elevat nombre de visitants. Això és més evident en la zona protegida de les platges del Golf i la Zona Militar.

3.2.6.1.3 Distribució en el temps de les incidències

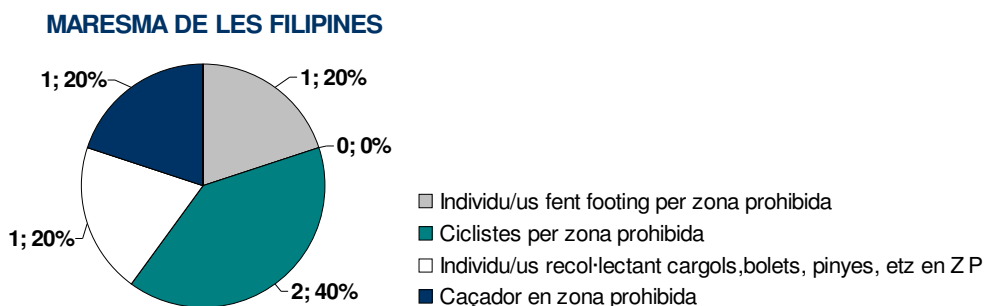
Respecte a la distribució en el temps, a la gràfica següent podem apreciar com l'inici de la primavera i de l'estiu son els moments de l'any amb més incidències, fet que coincideix amb el període en que més gent visita els espais naturals. També es veu una reducció progressiva del nombre d'incidències a partir del mes de juny, sobretot per la davallada registrada a l'itinerari d'accés als Carrabiners i el Semàfor i a la Pollancreda del Remolar.

3.2.6.1.4 Tipologia de les incidències als principals espais

Maresma de les Filipines

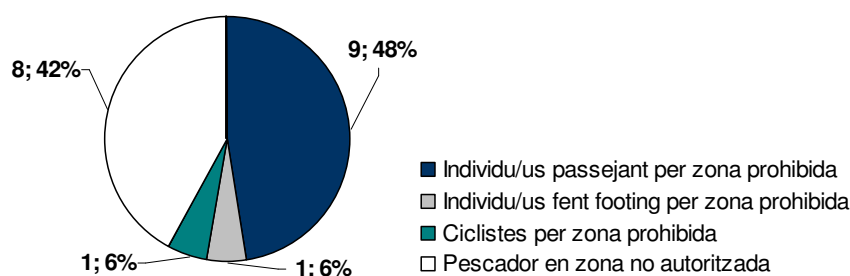
Com ja s'ha esmentat, en aquest espai s'ha registrat un nombre molt baix d'incidències (5), repartides en quatre tipologies. Això concorda amb el fet que el perfil dels visitants de la maresma es de gent respectuosa amb la natura (grups escolars, ornitòlegs, fotògrafs...) i la llarga tradició d'ús públic d'aquest espai.

Itineraris dels espais naturals del Riu

Com es pot veure en el gràfic, la incidència més important està relacionada amb els visitants que surten dels itineraris marcats, tot i la senyalització i els tancaments existents; seguit dels pescadors de canya que es situen al marge de la nova llera del riu. Donat l'impacte negatiu de la pesca per a la fauna nidificant i hivernant del tram final del riu, es va tramitar a finals d'any la seva declaració com a refugi de pesca. El nombre d'incidències però és baix i té un màxim al mes de juliol.

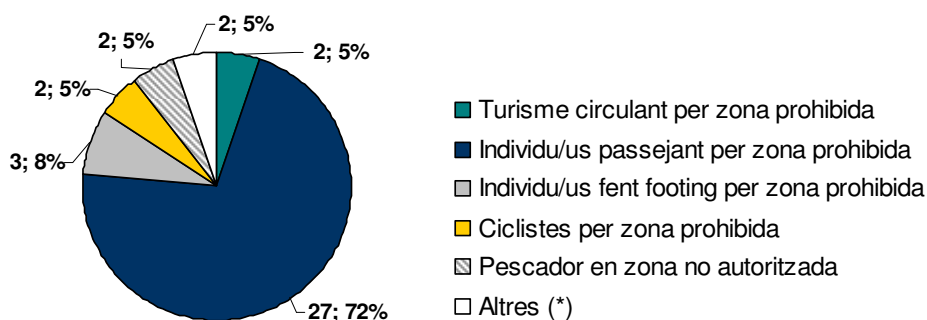
CAL TET ITINERARIS INTERIORS

Platja de ca l'Arana

Aquesta platja està tancada totalment a l'ús públic, de manera que els itineraris finalitzen als dos miradors que hi ha als dos marges de la platja. La riquesa d'aus aquàtiques nidificants en aquesta platja, amb alguna espècie en perill d'extinció com la gavina corsa, justifiquen la vigilància intensiva d'aquesta platja i la prohibició a l'accés de la gent durant tot l'any. Com era d'esperar, les incidències es concentren en l'entrada de gent a la platja per realitzar diverses activitats (passejar, footing, pescadors...).

PLATJA CA L'ARANA

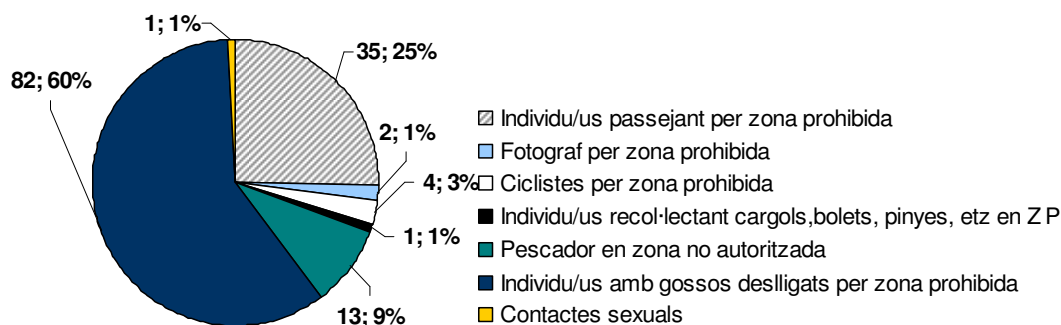

Platja del Remolar - Riera de Sant Climent

A la platja del Remolar s'ha registrat una tipologia d'incidències comuna a totes les platges naturals amb ús públic intensiu. Enguany, la presència de gossos deslligats per la zona protegida ha estat el problema més abundant (60%), seguit de les persones que transiten per aquesta zona, afectant la vegetació i fauna pròpia de l'ecosistema dunar.

L'any 2008 la problemàtica es va concentrar amb la presència de pescadors amb canya en zones no permeses, aspecte que s'ha reduït molt enguany gràcies a les campanyes d'informació a aquest grup i a la senyalització informativa.

RIERA ST CLIMENT - PLATJA DEL REMOLAR

3.3 FOMENT DE LA CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT

El Consorci té entre els seus objectius la preservació de la biodiversitat i el funcionament dels ecosistemes i dels processos ecològics del delta del Llobregat. En aquest sentit, fomenta la diversitat biològica de les diferents poblacions, espècies i comunitats del delta del Llobregat, amb especial atenció a les més vulnerables o necessitades de protecció.

3.3.1 ESTUDI I CATALOGACIÓ DE LA BIODIVERSITAT I FOMENT DE LA COL-LABORACIÓ A LA INVESTIGACIÓ

El programa d'actuació del 2009 establia com acció per preservar la biodiversitat, la recopilació d'informació i la diagnosi de la biodiversitat del delta. En aquest sentit s'ha continuat amb la catalogació dels quiròpters del Delta i s'han realitzat dos testings fotogràfics d'invertebrats als espais naturals. Un altre pas important en aquest sentit ha estat la catalogació de la comunitat micològica de les pinedes litorals, en particular de can Camins. Al llarg de l'any 2009 també s'ha realitzat una catalogació de les papallones nocturnes del Remolar, estudi que ja va començar l'any 2007 i realitzat per membres de la Societat Catalana de Lepidopterologia, amb resultats sorprenents.

A més, es disposa d'un registre de les principals espècies vertebrades, de la seva diversitat i nombre, així com de les activitats científiques (observació, censos, anellaments, captures, etc.) que es fan. I un equip de botànics independent ha realitzat el catàleg de totes les plantes fanerògames del Delta, la majoria de les quals es troben als espais naturals.

La Institució Catalana d'Història Natural també ha realitzat inspeccions per a determinar l'estatus de tres espècies de coleòpters en perill crític que viuen al Delta,

els quals estaven citats al catàleg dels invertebrats necessitats de protecció a Catalunya.

El Servei de Planificació de l'entorn natural de la Direcció General del Medi Natural va admetre l'error detectat a la cartografia dels hàbitats de Catalunya del DMAH i ha inclòs les pinedes litorals del Delta del Llobregat dintre de l'hàbitat 2270 "Dunes residuals plantades de pins (*Pinus pinea*, *P. pinaster*) al litoral".

3.3.2 SEGUIMENT DELS HÀBITATS

En els espais naturals del delta del Llobregat hi ha presents 15 hàbitats inclosos a l'annex I de la Directiva Hàbitats, 3 dels quals es consideren de protecció prioritària: Llacunes costaneres, Dunes amb pinedes de pi pinyer o de pinastre i Aiguamolls calcaris amb mansega (*Cladium mariscus*).

El Consorci ha continuat aquest any amb el programa iniciat el 2008 de seguiment i avaluació d'aquests hàbitats mitjançant l'estudi dels principals grups bioindicadors i calculant la seva quantitat, naturalitat, fragmentació i connectivitat; i obtenint, en alguns casos, una cartografia de l'hàbitat protegit.

Seguiment de la vegetació dunar a les platges de ca l'Arana, Carrabiners i La Ricarda

L'any 2009, el botànic Josep Maria Seguí, per encàrrec del Consorci, va realitzar de nou el seguiment de la vegetació de les platges de Carrabiners i Ca l'Arana, per analitzar la seva evolució després d'executar les obres de la dessaladora.

A la platja de Carrabiners s'ha constatat que la zona interna de la platja, delimitada per a la seva preservació, continua mantenint un bon estat natural. En canvi, la zona externa, on es va enterrar la canonada d'impulsió, continua tenint un aspecte pobre, amb un percentatge alt de plantes ruderals (30 %) i un recobriment general relativament escàs (17,8 %). Cal tenir present que encara es van realitzar obres en el mes de març, com la col·locació de la fibra òptica.

Part de l'espartina que l'any 2008 va ser trasplantada de la Ricarda a la Magarola va ser enterrada per un temporal, però s'espera que hagi sobreviscut i es pugui analitzar el seu estat al llarg de l'any 2010.

A la platja de ca l'Arana també s'ha constatat que la franja afectada per les obres continua molt alterada, amb un percentatge de plantes ruderals alt (67,5 %), causat sobretot per la modificació del substrat sorrenc dels sectors afectats pels moviments de terres de la canalització, amb un contingut actual elevat de graves i de partícules fines sensiblement diferent a la sorra natural d'altres zones del Delta. La presència d'un percentatge significatiu de llims i argiles a les sorres d'aquests sectors permet la formació d'agregats del sòl i la retenció de nutrients, factor que facilita la colonització de les sorres per part de les espècies ruderals. Per tant, malgrat els esforços que s'han fet per millorar la qualitat d'aquesta sorra, la recuperació de la vegetació d'aquesta zona no serà finalment la desitjada.

Seguiment de la vegetació de la platja de l'antic Golf del Prat

L'any 2009, tal i com ja s'ha dit en *l'apartat 3.2.4.1.2 d'aquesta Memòria* es va provar un nou mètode per eliminar la vegetació invasora d'algunes parcel·les de vegetació dunar de la platja del Golf, fent un clarejat mitjançant un llaurat profund i la retirada manual posterior dels rizomes.

Els seguiments fets pel botànic Josep Ma. Seguí ens apunten que malgrat el bon aspecte que tenien aquestes parcel·les el mes de març, al mes de juny les plantes invasores ja assolien un recobriment novament del 64%, tot impeding la utilització d'aquests espais per part del Corriol camanegre.

Seguiment de l'estat de la vegetació dunar a les platges de Viladecans i el Prat

Per a efectuar un anàlisi global de l'estat de la vegetació dunar a les platges protegides del Delta, s'ha comptat amb els botànics Josep Maria Seguí i Efrem Batriu, que han dut a terme un estudi que incloïa 8 platges diferents i 30 mostrejos realitzats entre maig i setembre del 2009.

Els inventaris han revelat que, en funció de la presència de plantes ruderals i introduïdes, les platges amb un major grau de naturalitat són la platja de la Pineda i Cal Francès i la de menys és la platja de ca l'Arana. Les platges del Golf, Militar, de Carrabiners, de Can Camins i del Remolar es troben en un grau intermig.

En total s'han classificat 82 espècies vegetals, de les quals 5 són espècies rares considerades d'interès de conservació, com *Stachys maritima*, *Maresia nana*, *Catapodium marinum*, *Otanthus maritimus* i *Catapodium rigidum ssp. hemipoa*.

Per contra, hi ha altres 34 considerades ruderals i/o introduïdes. D'aquestes, 7 són espècies introduïdes considerades transformadores de les platges del Delta, per la seva gran capacitat d'expansió.

Seguiment de la vegetació de macròfits dels Espais Naturals del Delta

L'any 2009, el botànic Josep Maria Seguí, per encàrrec del Consorci, ha realitzat un seguiment de la vegetació subaquàtica de les principals masses d'aigua del Delta. S'han prospectat 28 punts corresponents a 12 masses d'aigua entre els mesos de maig i juliol (en un d'ells s'ha fet un transsecte on s'han prospectat 20 punts més).

Els resultats revelen la presència de macròfits en només 12 punts corresponents a cinc masses d'aigua. La bassa amb un millor recobriment ha estat la Roberta, mentre que a la Vidala, la bassa del Fartet i l'estany de cal Tet la presència ha estat testimonial.

Es va constatar que les comunitats de plantes subaquàtiques de l'estany de cal Tet i la maresma del Remolar no s'han recuperat, a causa de la encara deficient qualitat de l'aigua d'aquests espais.

3.3.3 SEGUIMENT DE LA FAUNA

L'objectiu és conèixer de manera continuada l'evolució de les espècies animals que habiten el delta del Llobregat per poder així detectar canvis, determinar tendències i diagnosticar els efectes, a fi de planificar correctament les actuacions de preservació de la biodiversitat.

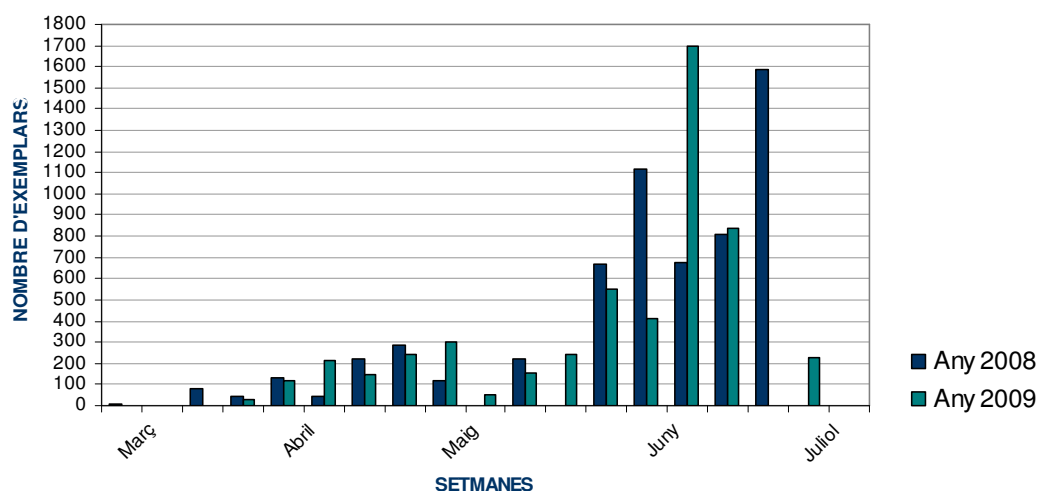
3.3.3.1 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES RARES O AMENAÇADES

Censos de Gavina Corsa

S'han fet 30 recomptes, entre finals de febrer i finals de juny. El nombre de gavines corses presents als espais naturals durant la primavera i l'estiu de 2009 sembla estabilitzat respecte als últims anys, amb un màxim de 1.700 exemplars a primers de juny. Com cada any, al llarg del mes de març s'observen grups de fins a dos centenars; al llarg d'abril arriben gairebé als tres centenars. Durant el mes de maig augmenten molt i cap a finals del mateix mes hi ha prop d'un miler de gavines. Aquest màxim es manté a començaments de juny, però després comença a baixar ràpidament.

L'any 2009 no s'ha superat el màxim d'exemplars de l'any anterior, ja que en aquesta ocasió no hi hagut veda de la pesca d'arrossegament durant l'època de cria al delta de l'Ebre. Cal remarcar que pràcticament tota la població es concentra en les platges de ca l'Arana i Carrabiners. Es fa palès una vegada més l'important paper del delta del Llobregat per a aquesta espècie.

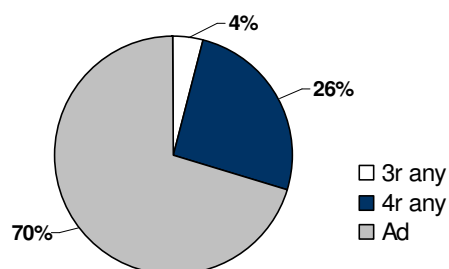
EVOLUCIÓ DEL NOMBRE TOTAL D'EXEMPLARS DE GAVINA CORSA
Censos a la platja de ca l'Arana (màxims per setmana)
ANYS 2008 - 2009

Durant l'any 2009 s'han pogut llegir un total de 585 anelles de plàstic, que corresponen a 430 exemplars diferents, nombre gairebé idèntic al de l'any 2008. Aquestes lectures permeten fer un seguiment dels individus i registrar la seva edat,

posant de manifest l'augment continuat de la fracció adulta (70 % aquest any enfront del 68 % de l'any anterior).

GAVINA CORSA
EDAT DELS EXEMPLARS. ANY 2009

L'atractiu cada vegada més gran de la platja de ca l'Arana per a la població adulta s'ha demostrat amb la reproducció de diverses parelles, per primer cop al Delta del Llobregat. De les 12 parelles que ho van intentar inicialment, 5 van tenir èxit. La resta van perdre la niuada, a causa de l'actuació de mamífers depredadors.

Seguiment del corriol camanegre

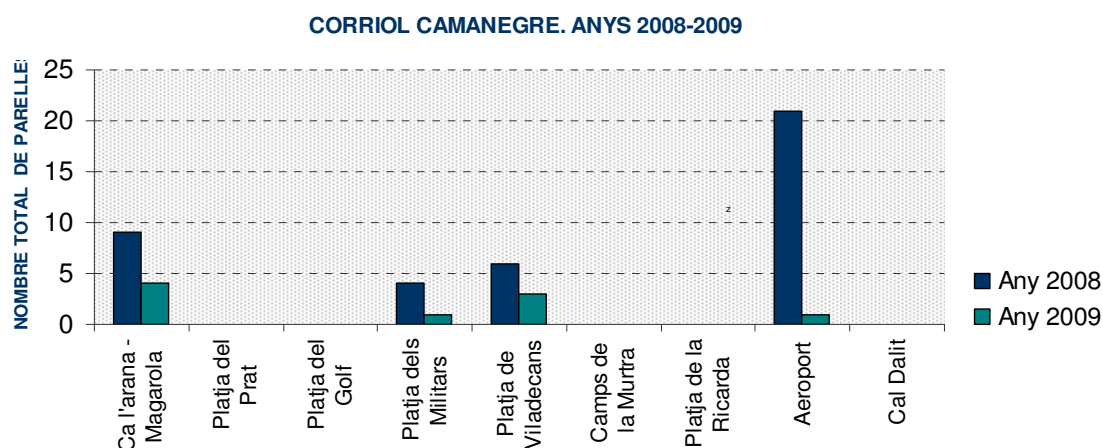
L'any 2009 s'han dut a terme les següents actuacions amb l'objectiu d'afavorir el Corriol camanegre:

- Procurar augmentar l'èxit reproductor a les platges protegides i sense ús públic, com La Magarola, Carrabiners i ca l'Arana, tot protegint els nius dels depredadors col·locant gàbies a sobre dels nius.
- Evitar al màxim les molèsties a les parelles nidificants, tot supervisant exhaustivament qualsevol entrada de personal a les platges protegides.
- Controlar els depredadors, mitjançant l'obtenció dels permisos corresponents per capturar, bàsicament guineus i visons americans.
- Realitzar el clarejat de vegetació de les platges només a les zones de reraduna ocupades per vegetació invasora (Golf i ca l'Arana). A les platges Militar i del Remolar no s'ha realitzat aquest clarejat donat que la cobertura vegetal si va ser l'adient per a la nidificació del Corriol camanegre.

Malgrat els esforços dedicats, els resultats han estat decebedors. Només s'han localitzat 9 parelles; la majoria a la platja de ca l'Arana. A la zona de l'interior de l'Aeroport, on l'any 2008 es va trobar la major part de la població (21 parelles),

només es va poder realitzar una visita el dia 26 de juny, sense localitzar cap parella, No es van poder visitar altres zones de l'Aeroport on es podrien haver localitzat més parelles.

En qualsevol cas, la gran disminució detectada a les platges no es correlaciona amb la gran quantitat d'hàbitat de nidificació disponible, sobretot a la platja de ca l'Arana, de Carrabiners i les platges de Viladecans, però també a la del Golf i Militar. Des de fa uns anys s'apunta la falta d'aliment com el causant de l'assentament i nidificació de només unes poques parelles. Aquesta falta d'aliment s'ha relacionat amb la disminució de la productivitat del litoral del Delta degut a les alteracions patides en la zona costanera i a que, malgrat les mesures compensatòries i correctores implementades de les diferents DIA de les obres del desviament del Riu i de les ampliacions del Port i l'Aeroport, encara no s'ha aconseguit capgirar la tendència negativa de la població del Corriol camanegre al delta del Llobregat.

Seguiment del Fartet

Durant el 2009 equip de la Societat d'Estudis Ictiològics va fer captures d'exemplars de Fartet al Remolar. Els resultats van ser menors dels esperats (40 exemplars d'un total de 54 previstos com a necessaris per a establir 6 grups reproductors fundadors en captivitat). Amb aquests peixos s'esperava augmentar el nombre de progenitors i, per tant, l'estoc genètic, per a dur a terme el Pla de Gestió i Recuperació del Fartet al Delta del Llobregat.

S'evidencia, una vegada més, els moments crítics pels quals està passant la població de Fartet, a causa de l'empitjorament de la qualitat de l'aigua i la

competència amb altres espècies de peixos; però també es constata la necessitat de continuar amb el Pla de Recuperació ja iniciat l'any anterior.

Amb els exemplars capturats i amb un petit estoc que quedava en les instal·lacions de la SEI (Societat d'Estudis Ictiològics) de l'any 2008, s'ha intentat reproduir-los. S'han obtingut uns 200 exemplars juvenils, dels quals 125 es van alliberar a la bassa del Fartet el 2 de juny en el marc de la Festa del Fartet del projecte pedagògic Salvem el Fartet que ofereix el Consorci a les escoles.

Actualment hi ha un estoc d'uns 200 exemplars entre juvenils i adults a les instal·lacions de cria de la SEI, que serviran per a continuar amb el projecte de recuperació del Fartet, tot i que una petita part es destinarà al projecte pedagògic que s'ofereix a les escoles i relacionat amb aquesta espècie.

Per altra banda, es van adquirir unes piscines de petites dimensions per a l'establiment de nuclis de reproducció controlada en terrenys de l'espai protegit del Remolar, però no es van col·locar finalment per falta d'exemplars suficients.

També s'ha col·locat un pastor elèctric al voltant de la Bassa del Fartet, per a impedir l'accés d'animals grans que puguin remoure el fons, com cavalls i senglars. Els resultats s'han notat en la millora de la transparència de l'aigua, que segurament afavorirà el desenvolupament de la vegetació subaquàtica i millors condicions per a la reproducció del fartet.

Un altra actuació ha estat la construcció d'una bassa per afavorir el control biològic dels mosquits a cal Tet, en col·laboració amb el Servei de Control de Mosquits del Baix Llobregat. Basses com aquesta serviran per alliberar Fartets pròximament.

Seguiment de tortugues de rierol

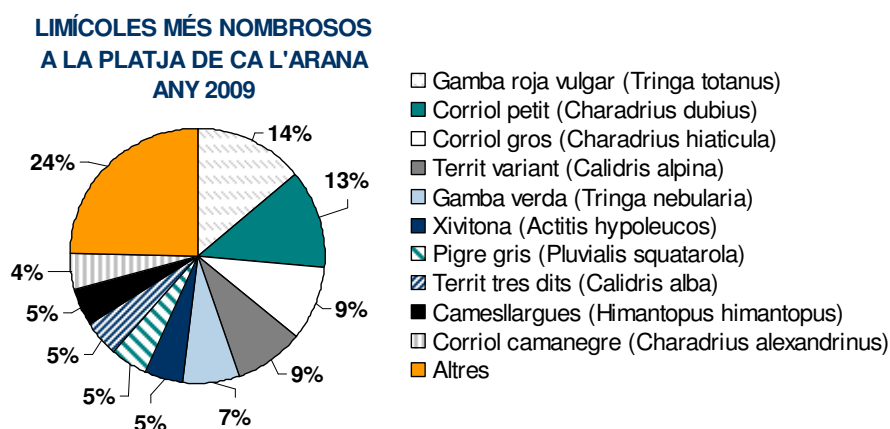
L'any 2009 s'han col·locat tres trampes que capturen les tortugues en el moment que surten a prendre el sol. Malgrat posar-les de manera permanent al Remolar - Filipines, entre juliol i octubre, no s'ha fet cap captura de tortugues de rierol autòctones, mentre que sí s'han agafat tortugues de Florida (com es comenta en l'apartat corresponent d'aquesta Memòria). Segurament la causa sigui el menor temps que destina la tortuga de rierol a prendre el sol.

Per altra banda, es van alliberar 35 exemplars (20 mascles i 15 femelles) de tortuga de rierol al riu Llobregat, a l'alçada de Can Comes al Prat de Llobregat, on la millora de la qualitat de l'aigua ha contribuït a l'expansió d'aquestes tortugues. Els exemplars procedien del CRARC (Centre de Recuperació d'Amfibis i Rèptils de Catalunya), on foren recuperats.

3.3.3.2 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES INDICADORS

Censos de limícoles

L'any 2009 s'ha tornat a realitzar un seguiment dels limícoles de la platja de Ca l'Arana. S'han realitzat censos un cop per setmana, al llarg de tots els anys, arribant a un total de 1.092 exemplars, corresponents a un total de 29 espècies diferents. Els últims tres anys la xifra total d'exemplars a oscil·lat entre els 1.092 i els 1.300 exemplars, mentre que la xifra del nombre d'espècies ha anat variant entre 26 i 29. Les espècies més comunes continuen essent el Corriol gros, el Pigre gris i la Gamba roja vulgar, com l'any anterior, tot i que en diferent ordre, donades les variacions lògiques que es donen entre anys. A aquestes espècies s'ha afegit el Corriol petit, que ha tingut una representació majoritària al haver diverses parelles reproductores. Aquest cens és només una mostra de la utilització que fan els limícoles de la platja de ca l'Arana, tot i que demostra la varietat d'espècies i la composició d'aquest grup, que amb poques variacions es va mantenint al llarg dels anys.

Comparant els resultats de 2009 amb els de l'any 2008 s'aprecia com algunes espècies migrants, com el Pigre gris, el Territ menut i el Territ gros han perdut

representació, al igual que altres com el Bec d'alena i la Perdiu de mar, que enguany no han nidificat en aquesta platja, mentre que el Corriol camanegre es manté com l'any passat (5 % del total).

L'any 2009 el grau d'inundació de la platja de ca l'Arana va ser acceptable fins el mes de maig. Després es va començar a assecar per falta de pluges, però a partir de finals de setembre els nivells d'aigua es van recuperar.

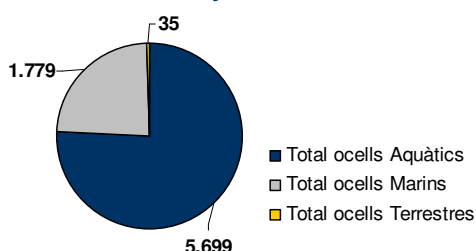
Censos d'ocells hivernants

S'han detectat 94 espècies de les 95 considerades com a objectiu de cens (que inclou totes les aus aquàtiques més les rapinyaires), amb un total de 7.513 exemplars. Al llarg del cens també s'ha detectat la presència d'altres espècies d'ocells (no censades, al no ser objectiu de cens, però que ens ha servit per conèixer quantes espècies d'ocells són presents en aquesta època al Delta), sumant un total de 145 espècies. Les xifres del total d'exemplars són sensiblement més baixes que altres anys (uns 10.000 exemplars els hiverns anteriors), malgrat el total d'espècies és molt semblant (entre 135 i 145 espècies).

S'han censat 18 espècies de limícoles (fredelugues, daurades, corriols, xivites, xivitones, becadells, etc.), amb un total de 1.592 exemplars; 15 espècies d'ànecs i oques, amb un total de 2.171 exemplars; 9 espècies de rapinyaires diürnes, amb 46 exemplars i 7 espècies de gavines i xatracs, tot assolint la xifra de 1.756 exemplars.

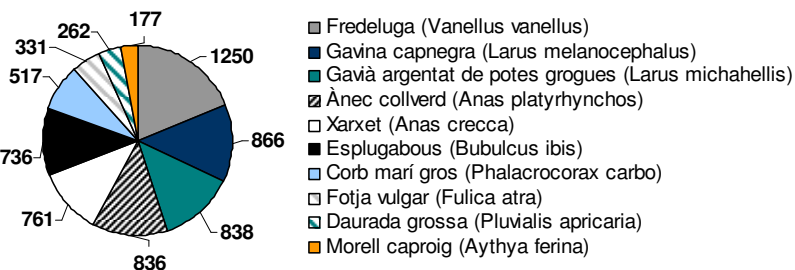
CENS D'OCELLS HIVERNANTS.

Any 2009

ESPÈCIES MÉS COMUNES

Cens d'ocells hivernants 2009

L'espècie d'ocell més nombros el gener de 2009 ha estat la Fredeluga (*Vanellus vanellus*), amb 1250 ex. entre els limícoles i la Gavina capnegra (*Larus melanocephalus*) entre les marines, amb 866 exemplars. Entre els ànecs destaca l'Ànec Coll-verd (*Anas platyrhynchos*), amb 836 exemplars.

Respecte a l'any 2008 ha disminuït el nombre de gavines, ja que han fet una menor utilització de la platja de ca l'Arana, sobretot la gavina riallera, que a l'igual que l'any 2008, s'ha desplaçat cap al Port de Barcelona. Entre les altres espècies hivernants, es confirma de nou la baixa hivernada del Becadell, dels Repicatalons i de la major part dels ocells marins.

Censos d'ocells aquàtics nidificants

S'ha fet un seguiment dels ocells aquàtics (no passeriformes) nidificants als espais naturals del Delta. Les 23 espècies principals han sumat entre 391 i 870 parelles. Aquest marge tan ampli es deu al gran marge d'error que pot haver en el cens de l'ànec collverd. Aquesta espècie se censava a mitjans de febrer, però s'ha vist que molts dels exemplars censats en aquesta època després es dispersaven per altres zones per a nidificar, fora de les zones protegides del Delta i fins i tot fora del Delta. Per tant, el nombre d'ànecs collverds que finalment nien als espais naturals poden ser només una quarta part o menys dels censats el mes de març.

Respecte a l'any anterior es mantenen la major part de les poblacions. Destaca especialment la nidificació de la Gavina corsa, amb 5 parelles amb èxit, de les 12 que van començar la nidificació. També ha tornat a criar la Garsa de mar, tot i que va perdre la niuada una altra vegada. Sembla que s'estan assentant definitivament espècies com la Perdiu de mar i el Xatrac menut, tot i que en poc nombre. També s'ha confirmat la nidificació del Martinet de nit. El Bec d'alena no ha tornat a reproduir-se. En canvi, ha baixat el nombre de parelles d'algunes espècies, com la Fotja vulgar, el Cames llargues i el Bernat pescaire, però sobretot el Corriol camanegre, confirmant-se la difícil situació per la que passa aquesta espècie al delta del Llobregat.

La nidificació dels ocells aquàtics, en general, ha estat molt pobre al Remolar i a la Ricarda, indicant una vegada més una disminució de les condicions per a la reproducció a causa de la mala qualitat de l'aigua, malgrat els nivells d'aigua s'han mantingut constants al llarg de l'època de cria. En canvi, ha estat millor a cal Tet, sobretot als canyissars de depuració. Es fa palesa una vegada més la importància de la platja de ca l'Arana i Carrabiners per a la nidificació de l'avifauna, tot i que s'han donat problemes importants relacionats amb depredadors terrestres. També

ha adquirit molta importància la illa del final del riu Llobregat, sobretot per a la Gavina corsa.

CENS D'OCELLS AQUÀTICS NIDIFICANTS ANY 2009	
ESPÈCIE	NÚM. PARELLES mínim - màxim
Ànec Collverd	86-400
Fotja vulgar	65 - 80
Cabusset	51 - 61
Cames llargues	34 - 42
Martinet menut	12-23
Polla Blava	9-16
Ànec Blanc	6-10
Gavina corsa	5-12
Xibec	5-10
Xatrac menut	8
Cabussó emplomallat	7
Ànec Griseta	4-9
Corriol camanegre	4-9
Bernat pescaire	5
Perdiu de mar	2-3
Martinet de Nit	1-3
Morell caproig	1-6
Agró roig	2
Martinet blanc	1
Garsa de mar	1

Censos d'ànecs

El cens d'anàtides es realitza per a tenir un indicador de l'estat de les zones humides dels espais protegits del Delta durant la temporada de tardor i hivern, període durant el qual s'assoleix la major diversitat i la major quantitat d'aquest grup d'espècies. També es realitza per tenir un millor coneixement del comportament dels ànecs hivernants, doncs no hi ha la mateixa quantitat al llarg dels diferents mesos.

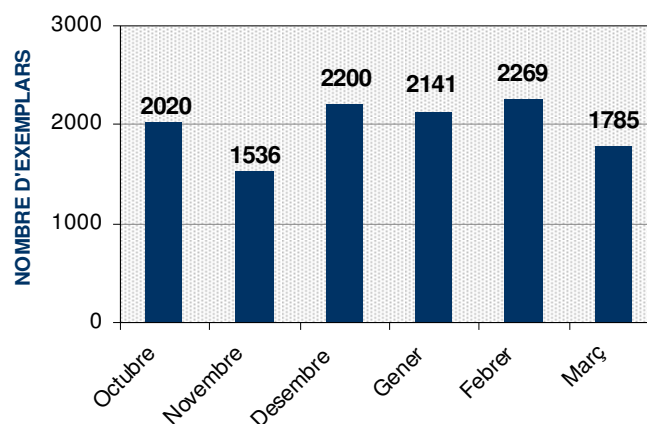
Durant la tardor i hivern de 2008/09 es van realitzar censos regulars entre octubre i març. La quantitat d'espècies d'ànecs i la quantitat d'exemplars ha estat molt similar a l'anterior temporada (1967 ex. de mitjana la temporada 2007/08 i 2.080 ex. la temporada 2008/09). El nombre màxim d'exemplars censats ha estat de 2.269 el mes de febrer, tot i que la quantitat ha estat molt similar entre desembre i febrer. A partir d'aquest mes comença a minvar la quantitat total, com els altres anys,

desapareixent la majoria de les espècies i dispersant-se els collverds per la resta del Delta.

L'espècie més nombrosa ha estat el Collverd, amb un màxim de 1.217 exemplars el mes d'octubre. Altre espècie nombrosa han estat el Xarxet, que ha assolit el seu màxim el mes de gener. A molta distància se situen espècies com l'ànec Cullerot , i el Morell cap-roig, que han tingut menys representació que altres anys.

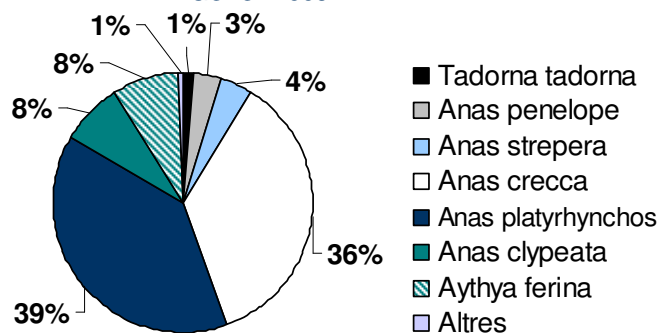
CENSOS D'ÀNECS - TOTAL D'EXEMPLARS

Octubre 2008 - Març 2009

PERCENTATGE D'ANÀTIDES CENSADES

Gener 2009

Seguiment de passeriformes migrants

Aquest grup d'espècies s'ha seguit sobretot mitjançant l'anellament realitzat per l'ICO i a través d'un cens lineal que es realitza dintre de la campanya del Seguiments d'Ocells Comuns (SOCC).

El treball de camp del SOCC consisteix en la realització d'un cens d'ocells en un itinerari de 3 km de longitud. L'itinerari se censa dues vegades durant la temporada

de nidificació (15 abril - 15 juny) i dues durant l'hivern (1 desembre - 31 gener). El recorregut del SOCC dels Espais Naturals transcorre per cal Tet, entre mig dels canyissars de depuració, i a mig termini servirà per a poder avaluar com és ocupat aquest espai pels petits ocells dels canyissars, com les Boscarles de canyar, els Balquers i els Rossinyols Bords a l'estiu, o els Repicatalons, Teixidors i Cotxes blaves i detectar les tendències temporals de les poblacions d'ocells.

Seguiment de ropalòcers (papallones diürnes)

El seguiment de papallones s'ha realitzat mitjançant la repetició setmanal de censos visuals al llarg de transsectes fixos per a conèixer amb precisió els canvis d'abundància de les papallones, per tal de relacionar-los posteriorment amb diferents factors ambientals.

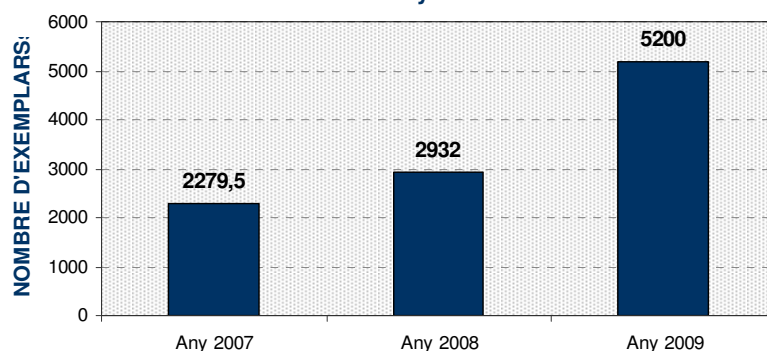
Aquest seguiment el realitza el Museu de Granollers, contractat pel Consorci, i s'emmarca dintre de la xarxa de seguiment de ropalòcers de Catalunya (CBMS).

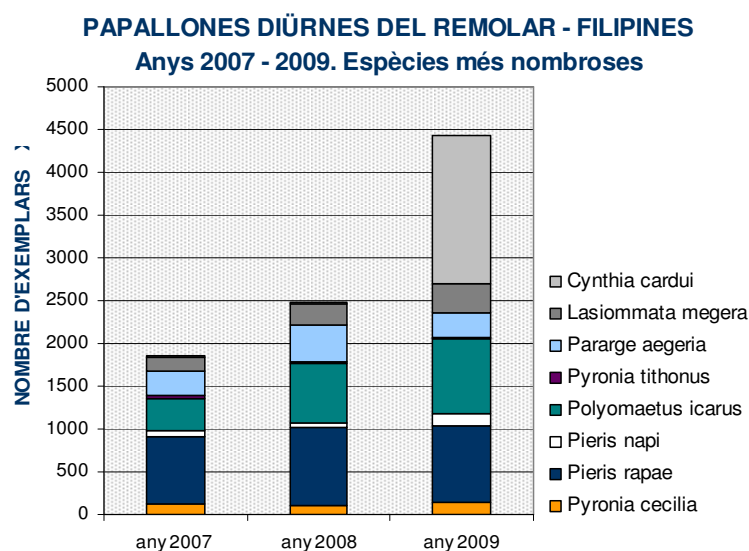
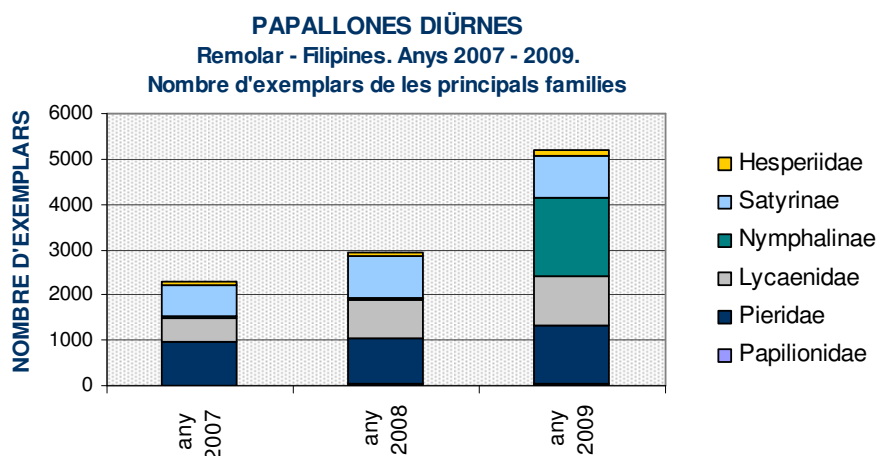
L'any 2009 s'han comptat al llarg del transsecte del Remolar 5.200 exemplars, corresponents a 26 espècies diferents. Aquesta gran quantitat ha estat causada per la invasió de la papallona *Cynthia cardui*, de la subfamília dels Nymphalinae, la qual, per sí sola, ja ha sumat 1.724 exemplars. Precisament d'aquesta espècie hi ha hagut un augment espectacular a tot Catalunya.

La resta de les espècies es mantenen més o menys estables, excepte el liciénid (*Polyommatus icarus*), el qual va augmentant una mica cada any.

CENSOS DE PAPALLONES DIÜRNES AL REMOLAR

Any 2009

La interpretació d'aquests primers resultats no és fàcil, ja que es barregen causes climàtiques, amb oscil·lacions naturals de les poblacions dels lepidòpters i amb canvis d'hàbitat a petita escala.

Les recomanacions per a una gestió que afavoreixi aquestes espècies serien potenciar les zones de gramínies altes i els sectors on abunden es plantes que actuen com a fonts de nèctar, com per exemple les zones amb plantes com *Scabiosa atropurpurea*, molt utilitzades per les papallones.

Seguiment de Lepidòpters Macroheteròcers (papallones nocturnes)

La Societat Catalana de Lepidopterologia (SCL), dedicada a la recerca científica sobre els lepidòpters, té com un dels seus objectius, contribuir a la conservació i protecció de la fauna lepidopterològica i els seus hàbitats, especialment a

Catalunya. Amb aquest criteri, ofereix els coneixements dels seus membres per a l'estudi dels lepidòpters dels Parcs Naturals i dels Espais d'Interès Natural, a fi de col·laborar en la seva preservació i gestió.

Seguint aquesta línia membres de la SCL (Arcadi Cervelló, Josep Martí i Albert Xaus) van començar a principis de l'any 2004 l'estudi de la fauna de lepidòpters macroheteròcers de la Reserva Natural del Remolar-Filipines, completant així, els estudis de la Ricarda d'altres autors, com Guzman, E; Orozco, A.; Pérez De Gregorio, J.J. i Vallhonrat, F. Aquest estudi s'ha continuat fins l'any 2009 completant així la recerca. La prospecció s'ha fet per mitjà de trampes de llum, a partir dels mesos de febrer fins al novembre. Les prospeccions es fan de manera que no s'incideixi sobre les poblacions de lepidòpters.

En total s'han registrat 192 espècies corresponents a 9 famílies de lepidòpters macroheteròcers. D'aquestes espècies, unes 84 aproximadament enriqueixen la fauna del Remolar-Filipines, ja que no havien estat citades anteriorment al delta del Llobregat. En canvi, no s'han trobat 16 espècies que ja havien estat citades anteriorment. Del total d'espècies detectades, tres són espècies noves per a Catalunya; altres tres són espècies amb un gran interès biogeogràfic i d'altres deu espècies es tenen molt poques citacions conegudes a Catalunya.

El cens que s'ha aconseguit és força indicador de la fauna de la zona, però segur que podrà ser augmentat amb el temps si es realitzen més prospeccions, ja que no han estat censades algunes espècies que segurament hi són presents.

Els anys 2008 i 2009 s'ha detectat una disminució progressiva pel que fa a la quantitat de lepidòpters. La causa podria ser l'elevada contaminació ambiental relacionada amb l'ampliació de l'Aeroport .

3.3.3.3 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES CLAUS EN LA DINÀMICA DE L'ECOSISTEMA

Seguiment de rapinyaires diürnes

El seguiment de rapinyaires s'efectua durant l'hivern i la primavera. Al ser ocells depredadors que se situen en la cúspide de la piràmide alimentària actuen com a bioindicadors del que està succeint a la resta de l'ecosistema.

A l'hivern 2008 – 2009 es van censar 46 exemplars de rapinyaires corresponents a nou espècies diferents, sent les més freqüents l'Aligot, el Xoriguer i l'Arpella vulgar. Les xifres en quant a exemplars hivernants són similars a les de la temporada 2007-2009, tot i que s'han observat dues espècies més (l'Àliga calçada i l'Arpella pàl·lida)

CENS DE RAPINYAIRES - Gener 2009	
Exemplar	Núm.
Arpella (<i>Circus aeruginosus</i>)	11
Arpella pàl·lida (<i>Circus cyaneus</i>)	1
Astor (<i>Accipiter gentilis</i>)	2
Esparver (<i>Accipiter nisus</i>)	2
Aligot (<i>Buteo buteo</i>)	17
Àliga calçada (<i>Hieraaetus pennatus</i>)	1
Xoriguer (<i>Falco tinnunculus</i>)	10
Falcó pelegrí (<i>Falco peregrinus</i>)	1
Esmerla (<i>Falco columbarius</i>)	1
TOTAL	46

Quant a les espècies nidificants, s'ha constatat que no s'ha reproduït cap rapinyaire dintre dels espais naturals del Delta l'any 2009.

Seguiment de Quiròpters (ratpenats)

L'any 2009 s'ha continuat amb el seguiment iniciat el 2008 per l'equip d'Àreambiental, per encàrrec del Consorci, i funcionant com una estació de seguiment quiropterològic. L'establiment d'una estació de seguiment està contextualitzada dins d'una xarxa més àmplia d'estacions que s'està organitzant a Catalunya, Balears i al nord de l'Àfrica. Aquesta característica possibilita observar fenòmens a nivell d'una part de la Mediterrània i proporciona una dimensió estatal i

internacional a la iniciativa del Consorci relacionada amb el manteniment d'aquesta estació.

Els resultats del 2009 mostren que hi ha 4 espècies presents de manera regular. L'espècie *Pipistrellus nathusii* pot haver passat desapercebuda, ja que els seus crits s'assemblen molt als de *Pipistrellus kuhlii* i no es poden diferenciar si no es disposa de crits socials. *Nyctalus leisleri* i *Pipistrellus nathusii* són espècies migradores que poden fer llargs desplaçaments. És força probable que passin pel Delta del Llobregat durant els seus desplaçaments estacionals de tardor.

	NÚM. LOCALITATS	FREQÜÈNCIA (%)
<i>Pipistrellus kuhlii</i> / <i>Pipistrellus nathusii</i>	5	23
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	8	36
<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	8	36
<i>Hypsugo savii</i>	1	5

A diferència de 2008 no s'ha observat *Eptesicus serotinus*. És important consolidar la població d'aquesta espècie, d'altra banda força abundant a mitjan el segle XX.

Per millorar la situació delicada dels ratpenats, ja posada de manifest l'any anterior, s'han col·locat 66 caixes nius per a aquests animals. També s'han revisat les caixes que ja existien a la pineda de ca l'Arana. Les dades mostren la major ocupació de les caixes es produeix durant el mes de maig. L'ocupació dels refugis de la pineda de ca l'Arana disminueix considerablement a principis d'estiu. L'espècie que de moment ha ocupat els refugis ha estat *Pipistrellus pygmaeus*.

Els seguiments i estudis realitzats ens proposen donar continuïtat a l'estació de seguiment quiropterològic i continuar amb la instal·lació de caixes niu. Per altra banda, és important conservar els pocs arbres vells que hi ha a diverses zones forestals i a les rodalies del Riu i de les llacunes.

3.3.3.4 PARTICIPACIÓ EN PROGRAMES DE SEGUIMENT D'ESPÈCIES D'ÀMBIT NACIONAL I INTERNACIONAL

L'anellament és una de les eines més importants per a avaluar les variacions de les poblacions d'ocells petits com els passeriformes. La realització de campanyes en diverses èpoques de l'any permet diferenciar entre poblacions sedentàries i poblacions migrants i la comparació de les dades amb les corresponents a l'anellament d'altres zones permet detectar si les variacions observades poden ser a causa de factors específics del Delta o degudes a factors que afectin els ocells a un nivell més global.

L'anellament al delta del Llobregat s'ha emmarcat dins de diverses campanyes, algunes d'elles realitzades a nivell internacional. Al llarg de l'any 2009 s'han realitzat campanyes Sylvia, campanyes de migració de primavera i campanyes de migració de tardor. Per a la realització de l'anellament al Delta s'ha contractat l'ICO (Institut Català d'Ornitologia). La campanya de primavera ha estat de 90 jornades i la campanya de migració postnupcial ha constat de 45 jornades, realitzades les dues al Remolar, per poder comparar els resultats amb els dels anys anteriors.

El nombre d'espècies del qual s'obté informació en els diferents projectes d'anellament al delta del Llobregat l'any 2009 és de 105. No hi ha cap altre espai de Catalunya on es disposi d'informació de tantes espècies diferents en el mateix període. Això mostra la gran diversitat d'espècies de molts ambients diferents que utilitzen els espais naturals del delta del Llobregat en algun moment del seu cicle vital.

Totes les activitats d'anellament que es duen a terme als Espais Naturals del delta del Llobregat han permès la formació de força anelladors, alhora que les activitats de difusió paral·leles, amb mostres d'anellament, han posat a l'abast de centenars de persones interessades en els ocells la possibilitat d'iniciar-se en aquesta tècnica d'estudi científic de les aus.

Programa SYLVIA

És un projecte de l'Institut Català d'Ornitologia (ICO) que té com a principal finalitat establir una xarxa d'estacions d'anellament constant pel seguiment a llarg termini de les tendències poblacionals i els paràmetres demogràfics de les poblacions d'ocells

terrestres de Catalunya. A més, permet dur a terme un seguiment acurat i estandarditzat de l'avifauna de l'àrea d'estudi, i al formar part d'una xarxa d'àmbit nacional, confereix un interès més global al programa de seguiment local.

La campanya Sylvia 2008/09 ha tingut una duració de 24 jornades a l'estiu i 25 a l'hivern, repartides en cada temporada entre tres estacions: Remolar, cal Tet i Reguerons. Aquestes estacions tenen un gran interès pel fet d'estar situades en ambients amb una especial problemàtica des del punt de vista de la conservació i, a més, estan situades en ambients adequats per situar estacions de seguiment d'esforç constant, com ho demostren els bons resultats obtinguts a nivell del nombre d'ocells capturats. Cal afegir que la proximitat de les 3 estacions entre elles fa que ja s'hagin obtingut recuperacions d'ocells anellats a un indret i recapturats a un altre. Aquestes dades són d'especial interès a l'hora de poder avaluar l'ús de l'hàbitat de les espècies objecte d'estudi i veure la importància de cada espai a cada època de l'any.

El seguiment està subdividit en dos períodes: l'estival, o reproductor, i l'hivernal. La sessió estival (període de cria) s'estén des de maig fins a agost i està dividida en 12 períodes consecutius de 10 dies. La sessió hivernal s'estén des de desembre fins a febrer i està dividida en 5 períodes consecutius de 15 dies.

Durant la campanya del Sylvia d'hivern 2008/09 s'han capturat un total de 615 ocells, dels quals es van anellar 358 i els altres 257 van ser controls.

Durant la campanya del Sylvia d'estiu 2009 s'han capturat un total de 418 ocells, dels quals es van anellar 337 i els altres 81 van ser controls.

Campanya de migració de tardor

La migració postnupcial o de tardor dels ocells des de les seves àrees de nidificació a Europa cap a les àrees d'hivernada, permet avaluar la importància de les diferents localitats que actuen com a zones de refugi, alimentació i descans. Al mateix temps, l'estudi en aquesta època, permet també extrapolar dades de la dinàmica de poblacions pel fet de ser el període de l'any en que es poden distingir els diferents grups d'edat de la majoria de les espècies.

Durant el període comprès entre el 18 de setembre i l'1 de novembre es va realitzar la campanya post-nupcial. En el transcurs d'aquesta es van capturar 1.701 ocells de 45 espècies (1.442 anellaments i 259 controls).

El període en que es du a terme aquesta campanya coincideix amb els moments de màxima migració d'espècies migradores de curta distància o majoritàriament pre-saharianes. D'aquesta manera, més del 65% dels anellaments corresponen a les 3 espècies més anellades: el tallarol de casquet, el pit-roig i el mosquiter comú.

En aquesta campanya només es va capturar un ocell amb anella estrangera: una Boscarla de canyar amb anella de remitent de Croàcia. Aquest fet confirma la ruta habitual de moltes Boscarles de canyar que realitzen una migració d'est a oest abans d'anar cap al sud.

D'espècies poc habituals en destaca un Mosquiter de doble ratlla el dia 28 de setembre. Aquesta data és la més primerenca per aquesta espècie de totes les citacions de Catalunya que es disposa fins al moment.

Campanya de migració de primavera

Aquesta campanya s'emmarca en el Projecte Piccole Isole que serveix per estudiar les estratègies de la migració a través de la mediterrània durant el pas primaveral.

En aquest projecte internacional coordinat per l'Istituto Nazionale di Biologia della Selvaggina d'Itàlia participen un conjunt d'estacions d'anellament de diferents països. Les dades extretes en aquestes estacions suposen una gran aportació al coneixement del fenomen migratori al Mediterrani, especialment al seu extrem occidental. A Catalunya actualment participen en aquest projecte les estacions del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà, del Delta de l'Ebre i del Delta del Llobregat. La campanya del Piccole Isole estudia el període comprès des del 2 de març al 30 de maig.

Durant la migració de primavera es van capturar 2.605 ocells de 65 espècies diferents i dels quals 2.125 eren anellaments i els altres 480 van ser controls.

De la campanya del 2009 en destaca l'alt nombre de mosqueters de passa anellats, una espècie migradora trans-sahariana. Les altres espècies més anellades van ser

el pit-roig, el mosquiter comú i el tallarol de casquet. Cal remarcar la captura d'una boscarla dels arrossars el dia 23 d'abril, primer registre d'aquesta espècies a les reserves naturals del Llobregat. També destaca la captura de 4 mosqueters ibèrics els dies 24, 27 i 29 de març i 8 d'abril. També, i no per ser habitual al Remolar, deixa de ser destacable a nivell de Catalunya, l'anellament de 5 mosqueters xiulaires i 5 bosquetes icterines

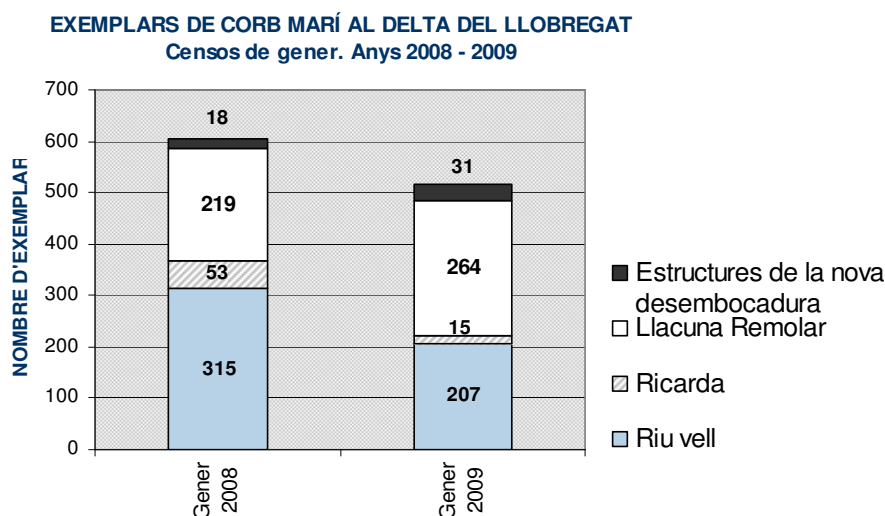
Del total d'anellaments de la campanya de primavera (2125 ocells) més del 48% són d'ocells migradors de llarga distància. Aquestes espècies són d'especial interès de cara a la conservació degut a que les seves poblacions mostren tendències negatives arreu d'Europa. El fet que als Espais Naturals del delta del Llobregat es capturin tants ocells migradors trans-saharians demostra la importància d'aquest indret com a lloc d'aturada per aquests ocells durant la migració.

Durant la primavera s'han obtingut 4 noves recuperacions d'ocells anellats a l'estranger (1 de França, 1 d'Alemanya i 2 de Noruega). Aquestes noves dades confirmen la ruta migratòria dels ocells nidificants al centre i nord d'Europa que utilitzen el Delta del Llobregat com a lloc d'aturada en les seves migracions i confirma la importància de la preservació d'aquests espais naturals, que poden contribuir a la conservació de moltes espècies.

3.3.3.4.1 Censos de corbs marins

Aquest any s'ha realitzat un únic cens de corbs marins el gener de 2009. El nombre d'exemplars censats va ser 517, xifra menor que la dels anys anteriors (614 el gener de 2007 i 587 el gener de 2008). Per primer cop, el principal dormidor s'ha desplaçat cap a la llacuna del Remolar. La presència a la Ricarda és testimonial, segurament al ser foragitats per diferents actors. Les noves estructures del riu són utilitzades, però la seva capacitat avui dia és molt limitada. L'existència d'un dormidor a la llacuna del Remolar és delicada, donada la seva proximitat a la capçalera de pista. Però així i tot, no es tenen notícies d'incidents.

Per tant, es torna a demostrar que és possible l'existència de dormidors de corbs marins a la llacuna del Remolar i de la Ricarda tot i la proximitat de l'aeroport; sempre i quan s'actuï sobre els corbs marins per evitar que volin per sobre de l'aeroport i sempre que no se'ls molesti innecessàriament. També és fa palesa la importància del dormidor del riu vell ja que encara no té altres llocs viables al Delta.

3.3.3.5 COL·LABORACIÓ EN ALTRES SEGUIMENTS

Al llarg de l'any 2009, diversos grups investigadors han demanat autorització o la col·laboració del Consorci per a fer alguns seguiments d'espècies als espais naturals. El Consorci s'ha pogut beneficiar dels resultats obtinguts per aquestes investigacions. El llistat següent detalla quins estudis s'han autoritzat.

SEGUIMENT DE PAPALLONES NOCTURNES	Societat Catalana de Lepidopterologia Estudi sobre espècies de papallones nocturnes presents a la maresma del Remolar (Arcadi Cervelló Eroles) Estudi sobre espècies de papallones nocturnes presents a la Ricarda (Josep Joaquim Pérez de Gregorio)
SEGUIMENT D'INVERTEBRATS RARS	Josep Germain i Jordi Agulló Institució Catalana d'Història Natural Seguiment de tres espècies de coleòpters en perill crític que viuen al Delta
ATLAS DE BIODIVERSITAT DE VILADECANS	Efrem Batriu Universitat de Barcelona Realització de l'Atlas de Biodiversitat de l'Ajuntament de Viladecans.
SEGUIMENT DE GAVINES	Carles Carboneras ICO (Institut Català d'Ornitologia) Seguiment de gavines capnegres a la platja de ca l'Arana.
SEGUIMENT DELS SISTEMES DE LES COSTES MEDITERRÀNIES	Belén Albertos Universitat de València Estudi de la vegetació dels sistemes dunars, els saladars i els aiguamolls de les costes mediterrànies, per a la Direcció General de Costes.

3.3.4 SEGUIMENT DE LA VEGETACIÓ

L'any 2009 s'ha continuat amb el programa de seguiment de la vegetació al Delta iniciat el 2008. Les actuacions programades permeten l'anàlisi en profunditat i la decisió d'actuacions de preservació. Val a dir que molta de la informació s'ha pogut obtenir amb les col·laboracions d'experts externs al Consorci que estudien les espècies vegetals del delta del Llobregat.

3.3.4.1 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES RARES O AMENAÇADES

Seguiment de la *Stachys marítima*

L'any 2009 s'ha continuat amb el projecte de l'*Stachys marítima*, que és una espècie qualificada com a “en perill crític” a nivell de l'estat espanyol i que al delta del Llobregat manté una petita població.

La Fundació privada Carl Faust, del Jardí Botànic Marimurtra, ha continuat realitzant proves de reproducció a les seves instal·lacions. Amb l'administració de giberelines han aconseguit 9 plantes, però només 5 han sobreviscut al trasplantament. De les 3 que tenien de l'any 2008, totes han fet flor, han fructificat i han perdut la part aèria. En total hi ha 5 rosetes d'aquest any i 3 plantes on la part aèria ha desaparegut després de fructificar.

També s'ha recollit la llavor (més de 500 unitats). La intenció és fer una estratificació en fred amb una part de les llavors, tot deixant-les a la nevera durant uns quants mesos; i amb la resta, provar de fer-les germinar en diferents condicions de llum i de giberelines.

Per altra banda, s'ha realitzat el seguiment dels exemplars del Delta del Llobregat, localitzant 16 exemplars, tot i que alguns són de petites dimensions.

Seguiment de la *Trencadalla*

Durant l'any 2009 s'han portat llavors procedents d'un estoc pel banc de germoplasma del Jardí Botànic Marimurtra. S'havia previst realitzar una jornada de

camp per a realitzar recol·lecció de més llavors, però finalment es va ajornar per més endavant.

Seguiment de l'*Othanthus maritimus*

Al llarg de l'any 2009 no s'ha fet cap seguiment específic d'aquesta planta dels sorral, però en els seguiments d'altres actuacions s'ha pogut constatar el bon estat de la petita població que existeix a les platges de Viladecans.

3.3.4.2 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES INDICADORES.

Seguiment de Fongs

L'any 2009, el botànic Andrés Valverde, per encàrrec del Consorci, ha fet una catalogació de les espècies presents en les 30 ha de la pineda de can Camins i s'ha constatat la seva riquesa fúngica. S'han localitzat 130 tàxons corresponents a les Classes Amebozoa (5), Ascomycetes (14) i Basidiomycetes (111). Fora del catàleg han quedat més de 30 tàxons pendents encara d'identificació, principalment dels gèneres *Inocybe*, *Melanoleuca*, *Clitocybe*, *Mycena*, *Lepiota*, *Tulostoma* i *Omphalina*. També han quedat selectivament fora del catàleg tots els registres, moltes vegades anotacions d'espècies prou conegudes, sense cap mostra seca o testimoni fotogràfic. Això indica que, en el futur, el catàleg segurament serà més gran.

Dels 130 taxons, destaquen 59 espècies per no haver estat citades abans al delta del Llobregat. D'aquestes, n'hi ha algunes que són pròpies del litoral, com *Lyophyllum littoralis*, *Marasmiellus trabutii*, *Helvella juniperi* i *Entoloma undatum*; d'altres que es consideren rares o compten amb poques referències a Catalunya, com *Lactarius hepaticus*, *Chamaemyces fracidus*, *Clitocybe phaeophthalma* var. *wernerii* i *Gymnopus graveolens*. Finalment, i de presència inesperada a la zona d'estudi, al ser més pròpies d'altres tipus de boscos, destaquen *Lactarius chrysorrheus*, *Russula caerulea* o *Entoloma cephalotrichum*.

Els resultats mostren que la presència de clarianes a la pineda interior és un factor força positiu pel que fa a l'augment de la diversitat. Les tasques de gestió forestal haurien de realitzar-se tenint en compte la presència i conservació d'aquestes clarianes i especialment del seu recobriment muscinal i líquènic. De la mateixa

manera, l'estudi planteja la necessitat de planificar el volum i tipus de fusta morta que ha de completar el seu procés natural de degradació dins de la finca per no perjudicar la flora micològica.

L'estudi del component fúngic de Can Camins constata el bon estat de conservació general d'aquesta pineda. També verifica que els usos actuals i la gestió realitzada són plenament compatibles amb la conservació de la micoflora.

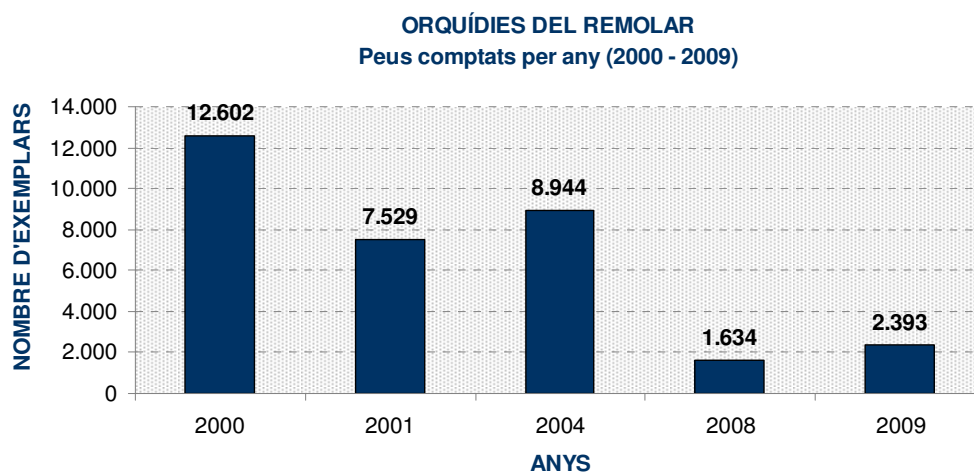
Seguiment d'Orquídiess

L'any 2009 s'ha realitzat de nou un seguiment de les orquídiess del Remolar – Filipines. El recompte va donar un resultat de 2.393 exemplars, lleugerament superior al de l'any 2008, però encara molt per sota de les quantitats d'anys anteriors.

Les espècies més abundants són l'Abellera de la Passió (*Ophrys sphegodes*), els Gallets o Galls parviflors (*Serapias parviflora*), l'Abellera olorosa (*Orchis coriophora*), l'Abellera vermella (*Ophrys tenthredinifera*) i la Flor d'abella (*Ophrys apifera*).

L'impacte dels senglars, raó que s'havia apuntat en anys anteriors com a causant del descens en el número de peus, continua sent considerable, tot i que l'any 2009 s'apunta una lleugera recuperació.

CENSOS D'ORQUÍDISS AL REMOLAR - FILIPINES					
CENSOS TOTALS	2000	2001	2004	2008	2009
<i>Ophrys fusca</i>	3	1	19	44	73
<i>Ophrys sphegodes</i>	7.172	3.605	1.407	402	699
<i>Ophrys speculum</i>	20	10	2	0	0
<i>Ophrys tenthredinifera</i>	0	3	310	335	345
<i>Ophrys apifera</i>	39	19	126	121	132
<i>Ophrys scolopax</i>	0	0	1	0	0
<i>Serapias parviflora</i>	1.299	1.386	1.584	258	538
<i>Orchis coriophora</i>	4.069	2.505	5.488	429	529
<i>Aceras antropoforum</i>	0	0	7	45	67
<i>Anacamptis pyramidalis</i>	0	0	0	0	2
<i>Spiranthes spiralis</i>	0	0	0	0	8
TOTAL PEUS COMPTATS	12.602	7.529	8.944	1.634	2.393

3.4 PROMOCIÓ DE L'ÚS PÚBLIC I L'EDUCACIÓ AMBIENTAL

En el Pla d'actuació del 2009 es plantejava com objectiu del Consorci la promoció de l'ús públic i de l'educació ambiental als espais naturals amb la dotació d'equipaments, l'organització d'activitats i l'establiment dels serveis necessaris per oferir una visita lúdica i educativa de qualitat.

3.4.1 MILLORA DE L'EQUIPAMENT PER A L'ÚS PÚBLIC

Infraestructures per a l'ús públic

L'ajuntament de Viladecans va procedir a reasfaltar la carretera de la Vidala, així com a la retirada dels fanals en desús de la mateixa carretera i a l'arranjament de l'aparcament final.

L'Ajuntament del Prat, a la seva vegada, va procedir al condicionament de l'aparcament dels espais naturals del Riu i del camí de la Marina. Actualment s'està fent l'arranjament del camí de València.

Espais naturals del Riu – Bunyola – Carrabiners – Semàfor

El mes d'agost es va instal·lar un mòdul d'informació al final de l'itinerari de la Bunyola i s'han posat bancs i papereres, amb la col·laboració de l'Ajuntament del Prat. S'ha instal·lat també una cabina sanitària wc.

Espai natural del Remolar – Filipines

S'ha instal·lat un mòdul d'informació a l'entrada dels itineraris que hi ha a la zona de la Maresma, de manera que s'ha alliberat d'aquesta funció a l'estació biològica i s'ha ubicat on pot donar un millor servei. També s'ha canviat l'apantallament de canyís del pont de la Vidala.

Pineda de Can Camins

A la pineda de can Camins també s'ha instal·lat un mòdul d'informació per substituir la estructura de fusta que es va posar l'any passat i s'ha instal·lat una cabina sanitària wc.

3.4.2 SEGURETAT DELS ESPAIS NATURALS

L'any 2009 s'ha continuat desenvolupant el Pla d'Emergències dels espais Naturals del delta del Llobregat, que encara resta per completar en alguns aspectes, i s'han aplicat els protocols establerts en aquelles ocasions en que s'han rebut comunicacions per part de l'ACA de possibles situacions de risc d'inundacions. En aquest sentit cal dir que s'han rebut 55 avisos per pluja intensa o pujada del nivell de Riu, i que s'han desallotjat en una ocasió els espais naturals per situació de risc degut al fort vent.

3.4.3 INFORMACIÓ I ACOLLIDA AL VISITANT

3.4.3.1 SERVEI D'INFORMACIÓ

El 2009 es va iniciar amb un Servei d'informació contractat el maig de 2008 per 10.988 hores a l'any. El mes de juny es prorroga aquest contracte ampliant-lo a 13.068 hores, per donar servei als nous espais de Bunyola – Carrabiners – Semàfor i per ampliar hores d'informador/a els caps de setmana al Remolar – Filipines.

El Servei d'Informació representa l'ocupació de almenys 18 informadors/es al llarg de l'any, en diferents indrets i horaris.

Al llarg de l'any 2009, els informadors han rebut sessions de formació interna setmanals dintre del seu horari laboral i informació facilitada pel Consorci dels esdeveniments que podien tenir rellevància per a la seva tasca (obres que es realitzen, estat de les poblacions d'aus, problemàtiques de l'entorn...).

El 28 de maig es fa fer una reunió informativa dirigida pel tècnic d'ús públic i educació ambiental i la gerent del Consorci, a la que van assistir tots els informadors i totes les informadores del servei d'informació dels espais naturals i del servei d'informació ambiental a les platges, acompanyats de la coordinadora d'aquests serveis, de l'ACCC.

El 14 de desembre es va realitzar una sessió de formació per a informadors/es amb la participació de tècnics dels ajuntaments de Viladecans i del Prat de Llobregat i del Consorci.

3.4.3.2 HORARIS D'OBERTURA I ATENCIÓ AL PÚBLIC

El 2009 l'horari d'obertura i atenció al públic als espais naturals del Delta ha estat el següent:

	DATES - PERÍODE	DIES SETMANA	HORARI
REMOLAR -FILIPINES RIU - CAL TET- CA L'ARANA BUNYOLA - CARRABINERS - SEMÀFOR	1 de març - 31 de març	Tots els dies	9 a 18 h
	1 d'abril - 15 de juny	Laborables	9 a 18 h
		Caps de setmana i festius	9 a 20 h
	16 de juny - 15 de setembre	Tots els dies	9 a 20 h
	16 de setembre - 31 d'octubre	Tots els dies	9 a 18 h
PINEDA DE CAN CAMINS	1 de novembre - 28 de febrer	Tots els dies	9 a 17 h
	16 setembre - 15 juny	Caps de setmana i festius	10 a 14 h
	16 juny - 15 setembre	Tots els dies	10 a 14 h 16 a 20 h

En aquest horari, al Remolar- Filipines i a Riu – Cal Tet – Ca l'Arana atenen cada espai dos informadors/es els caps de setmana i festius i un/a informador/a els dies laborables. Bunyola – Carrabiners – Semàfor i la pineda de Can Camins els atén un/a informador/a en el seus respectius horaris.

Els dies 1 i 6 de gener, 25 de desembre i 26 de desembre els espais han romàs tancats al públic.

3.4.3.3 GESTIÓ DE L'ACCÉS A L'ESPAI REMOLAR - FILIPINES

Per tal de regular i distribuir millor els diferents usos de l'espai natural del Remolar- Filipines es va acordar amb l'Ajuntament de Viladecans, que tots els caps de

setmana i festius del 16 de maig fins el 28 de juny i tots els dies de l'1 de juliol al 15 de setembre i els caps de setmana i festius a partir del 15 de setembre, s'impedís el transit rodat de la carretera de la Vidala, convertint-la així en una zona de passeig per a vianants i bicicletes. El control d'aquesta mesura l'ha fet principalment el Servei de Vigilància dels Espais Naturals, amb el suport de 2 operaries del Pla d'Ocupació de l'Ajuntament de Viladecans.

Davant dels problemes de saturació de l'espai, amb afectacions a l'entorn i a la pròpia qualitat de la visita, es decideix tancar la carretera al trànsit rodat. En un primer moment aquesta mesura es va plantejar com a provisional, però davant dels bons resultats es va anar prorrogant, fins a quedar establerta com a definitiva.

El tancament de la barrera no impedeix el pas als vianants i a les bicicletes, sols impedeix el pas als vehicles motoritzats, excepte vehicles de minusvàlids identificats i altres persones amb problemes de mobilitat, vehicles de transport col·lectiu i vehicles oficials.

L'adopció d'aquesta nova mesura de gestió de l'accés al Remolar va solucionar ràpidament la major part dels problemes que la van justificar, però també va plantejar dos dubtes: quina seria l'acceptació per part dels visitants i quina repercussió tindria en el nombre de visitants.

En referència al primer tema, s'ha realitzat una enquesta a 889 persones de les quals 806 (90%) consideren positiva la mesura i 83 (10%) la consideren negativa. Les queixes han vingut fonamentalment de fotògrafs de natura que han de carregar l'equip de fotografia al llarg de la carretera de la Vidala fins als observatoris. Totes les queixes han rebut resposta per part del Consorci, explicant els motius de la mesura. La gran majoria de visitants aprecien la major tranquil·litat que ofereix l'espai i el fet que la carretera de la Vidala s'hagi convertit en un veritable itinerari natural. La major part dels enquestats, inclús alguns dels que consideren positiva la mesura, considera precàries les condicions de la zona d'aparcament que hi ha a l'exterior de la barrera i plantegen la necessitat urgent de solucionar aquest aspecte. Per contra, alguns dels que la consideren una mesura negativa, si s'arrangés l'aparcament, la veurien amb bons ulls.

Quan a l'altre dubte, el nombre de visitants, les dades inicials confirmaven un descens del nombre de visitants respecte a altres temporades. Efectivament a partir del moment del tancament de la barrera el nombre de visitants que han entrat als itineraris de la Maresma ha estat menor, de fet era un dels objectius, evitar la sobresaturació d'aquells itineraris, però el nombre de visitants totals de l'espai comptabilitzats a l'inici de la carretera de la Vidala els ha mantingut i fins i tot els ha fet augmentar. Es conclou que no hi ha hagut tant una disminució del nombre total de visitants com un repartiment en l'espai, ja que a molts usuaris que passegen per la carretera de la Vidala ja no els cal arribar fins als observatoris de la Maresma.

3.4.4 SENYALITZACIÓ DELS ESPAIS NATURALS

Senyalització d'aproximació i indicativa

La Direcció General de Carreteres ha instal·lat senyalització indicativa dels espais naturals del delta del Llobregat a la C-31 al seu pas pel terme municipal del Prat de Llobregat, en direcció Barcelona i en direcció Castelldefels. Aquesta s'ha basat en una proposta de senyalització que ha promogut el Consorci de Turisme del Baix Llobregat i que incorpora les principals destinacions turístiques de la comarca.

Senyalització orientativa

L'ajuntament del Prat, dins del projecte de recuperació dels edificis de Carrabiners i Semàfor, va proveir la senyalització orientativa de l'itinerari de la Bunyola que condueix cap a aquests edificis, completant així la senyalització de l'itinerari 3 dels espais naturals i seguint els criteris de senyalització dels espais naturals del delta del Llobregat. En total es van instal·lar 31 senyals.

Per altra banda, el Consorci ha complementat la senyalització de l'itinerari 3 dels Espais Naturals del Riu amb 4 senyals orientatives destinades al públic que baixa pel camí del Riu en direcció a la platja. En aquesta senyalització s'indica quin tipus de platja es pot trobar segons l'itinerari que es segueixi: platja d'ús públic i platja sense ús públic (platja de ca l'Arana).

3.4.5 INTERPRETACIÓ DEL MEDI NATURAL

Senyalització interpretativa

L'ajuntament del Prat ha proveït i instal·lat 9 senyals interpretatives dels edificis de Carrabiners i Semàfor, seguint el mateix model que la resta de senyals dels espais naturals del Delta.

S'han instal·lat 2 cartells amb el mapa de la xarxa d'espais naturals del delta del Llobregat, a l'entrada dels espais naturals del Riu – cal Tet i a l'entrada dels itineraris de la maresma del Remolar.

S'ha instal·lat un cartell interpretatiu a l'espai natural del Remolar - Filipines per a ajudar als visitants a identificar les principals espècies d'orquídies.

Visites guiades als espais naturals

Les visites comentades dels espais naturals es fan als espais naturals del Riu – cal Tet – ca l'Arana i a l'espai natural del Remolar – Filipines. D'aquest guiatge se'n fa càrrec l'informador/a dels espais naturals i actualment estan programades els diumenges a les 10h als espais naturals del Riu – cal Tet – ca l'Arana, i a les 11h a l'espai natural del Remolar – Filipines.

El nombre total de participants en aquestes visites guiades l'any 2009 ha estat de 151 persones, 81 als espais naturals del Riu i 70 a l'espai natural del Remolar. Aquesta participació en les visites guiades ha significat una reducció molt important en referència a les 525 del 2009. Això pot ser degut, per una banda, a que són visites de descoberta i cada vegada els espais naturals són més coneguts i el públic ja no precisa d'aquesta visita i, per altra banda, a que es va reduir dràsticament l'oferta de guiatges de tres a un al dia.

El 2009 s'han fet a més els següents serveis de guiatges per a grups específics:

- 16 de febrer. Visita de professorat i alumnat del Cicle Formatiu de Grau Superior de Gestió i Organització de Recursos Naturals i Paisatgístics de l'IES M. Rubió i Tudurí, de Barcelona.
- 16 de març. Visita de la consellera comarcal de turisme i tècnics del Consorci de Turisme del Baix Llobregat.

- 2 d'abril. Visita de regidors/es de promoció econòmica del Baix Llobregat.
- 4 de juny. Visita d'empresaris del sector turístic de la comarca i tècnics del Consorci de Turisme del Baix Llobregat.

Guies naturalistes

El públic dels espais naturals és un públic divers en interessos i edats però molt predisposat a conèixer millor el Delta i respectar-lo. Aquest públic ha manifestat, en moltes ocasions, la necessitat de tenir més informació i de realitzar una visita autoguiada on pugui aprendre i no únicament fer una passejada. D'altra banda, hi ha un públic especialitzat en la fauna més emblemàtica del Delta, els ocells, però desconixedor d'altres elements que conformen els ecosistemes deltaics i interessat en la seva descoberta.

Així doncs, per potenciar el valor divulgatiu i educatiu dels espais naturals, així com el seu potencial d'atracció, s'ha dissenyat una col·lecció de 6 guies naturalistes del delta del Llobregat, amb els següents títols i continguts:

AUS AQUÀTIQUES. Ocells de llacunes. Ocells de maresmes. Ocells de canyissars. Ocells litorals. Ocells marins.

AMFIBIS, RÈPTILS I MAMÍFERS. Amfibis (granotes). Rèptils (sargantanes, serps i tortugues d'aigua). Mamífers (rosegadors, insectívors, quiròpters, carnívors, artiodàctils i lagomorfs).

ORQUÍDIES. Les 22 espècies localitzades al delta del Llobregat.

OCELLS FORESTALS I D'ESPAIS OBERTS. Ocells de pinedes. Ocells de matollars. Ocells de boscos de ribera. Ocells de jonqueres. Ocells d'herbassars. Ocells de prats.

PLANTES DE MARESMA, FORESTALS I DUNARS. Plantes de maresma (salicorniars, jonqueres, canyissars, vegetació de prats humits) , plantes forestals (pinedes i arbres de ribera) i plantes dunars (de pre – duna, cresta dunar i rere – duna).

FONGS. Els fongs més singulars del delta del Llobregat.

L'any 2009 s'ha fet el disseny general de la col·lecció i s'han editat la Guia d'Ocells Aquàtics i la Guia d'Amfibis, Rèptils i Mamífers. Està en procés d'elaboració molt avançat la Guia d'Orquídies.

El format tancat de les guies és de 13 x 16 cm., de paper o cartolina de 300 gr. amb acabat en estucat per facilitar el seu us al camp. L'enquadernació és en espiral. Cada guia consta de 25 fitxes aproximadament.

La contraportada inclou els logotips de l'empresa patrocinadora (Gas Natural – Unión Fenosa) i del Consorci.

L'interior de les guies incorpora en un primer moment els crèdits, el dipòsit legal i l'índex de la guia; la resta de pàgines s'estructuren en format doble amb un dibuix o fotografia de l'espècie en qüestió, amb la seva denominació en català i científica i la seva traducció al castellà i l'anglès. La següent pàgina descriu la família a la qual pertany l'espècie, la mida, les vocalitzacions (que en el cas dels ocells són molt importants), l'hàbitat amb un dibuix descriptiu, l'alimentació, també acompanyada d'un dibuix descriptiu, i la seva presència al delta del Llobregat.

La coordinació tècnica i la producció de textos i continguts l'ha fet F. Xavier Santaefemí, biòleg i tècnic de preservació de la biodiversitat del Consorci. La producció de dibuixos i altres imatges ha estat encarregada a experts dibuixants de natura o fotògrafs col·laboradors habituals del Consorci. El disseny de la col·lecció i la maquetació de les 2 guies fetes fins ara ha estat a càrrec de Maria Fusté i Saus, dissenyadora gràfica i administrativa del Consorci.

El nombre d'exemplars acordats amb Gas Natural ha estat de 2.000 Guies d'Ocells Aquàtics, 2.000 Guies d'Amfibis, Rèptils i Mamífers i de 1.000 Guies d'Orquídies.

Les guies són propietat del Consorci, que va acordar en Consell Rector el preu de venda al públic de 9 €. Es vendran en la seu del Consorci i en els centres d'atenció als visitants dels espais naturals del delta del Llobregat.

Les guies han nascut amb la vocació d'arribar al públic general, però també tenen una vessant educativa molt important, i en aquest sentit, s'ha proposat a les empreses d'educació ambiental que realitzen activitats als espais naturals, que adquireixin un stock de guies per al professorat dels centres escolars de tot Catalunya que ens visiten cada any.

3.4.6 ÚS PÚBLIC

Al llarg de l'any 2009, els espais naturals del delta del Llobregat han vist augmentat significativament el seu públic, degut a l'obertura de nous espais al públic i també al reforç de les accions de difusió que ha fet el propi Consorci o els ajuntaments del Delta.

3.4.6.1 NOMBRE DE VISITANTS

L'any 2009 han visitat els espais naturals del delta del Llobregat 99.933 persones, d'aquestes 18.786 són escolars i 81.143 visitants lliures. Això significa un increment del 53'93% respecte a l'any passat.

La dada que teníem comptabilitzada de visitants totals el 2008 era de 64.919, dels quals 16.912 eren escolars i 48.007 eren lliures. La gran diferència entre els dos anys ha estat la incorporació de l'itinerari de Bunyola - Carrabiners - Semàfor a partir de l'abril de 2009. Si descomptem els visitants d'aquest nou itinerari, que s'ha convertit en el més utilitzat del Delta, igualment s'ha produït un increment, però menys espectacular (4'99%).

VISITANTS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT 2006/2009	VISITES LLIURES				VISITES ESCOLARS				TOTAL			
	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009
ESPAI NATURAL REMOLAR-FILIPINES	19.501	14.154	23.576	20.789	15.659	13.513	15.324	12.745	35.160	27.667	38.900	33.534
ESPAIS NATURALS DEL RIU - CAL TET	4.480	13.477	21.526	25.629	250	502	1.130	5.162	4.730	13.979	22.656	30.791
PINEDA DE CAN CAMINS	1.847	3.778	2.905	3.072	470	218	458	763	2.317	3.996	3.363	3.835
BUNYOLA- CARRABINERS				31.657				116				31.773
TOTAL	25.828	31.409	48.007	81.147	16.379	14.233	16.912	18.786	42.207	45.642	64.919	99.933

En el cas dels espais naturals del Riu s'ha donat un increment global del 36%, però cal diferenciar entre públic escolar i no escolar doncs, tal com s'explicarà més endavant, la gestió que ha fet l'Ajuntament del Prat de Llobregat del seu programa pedagògic, ha tingut repercussió tant en aquest espai com al Remolar – Filipines. A

l'espai natural del Remolar – Filipines s'ha produït un descens global del 13,79% degut probablement a aquest canvi de gestió d'un programa escolar i a la gestió que s'ha fet de l'accés motoritzat. Can Camins ha incrementat els seus visitants en un 14% respecte a l'any passat.

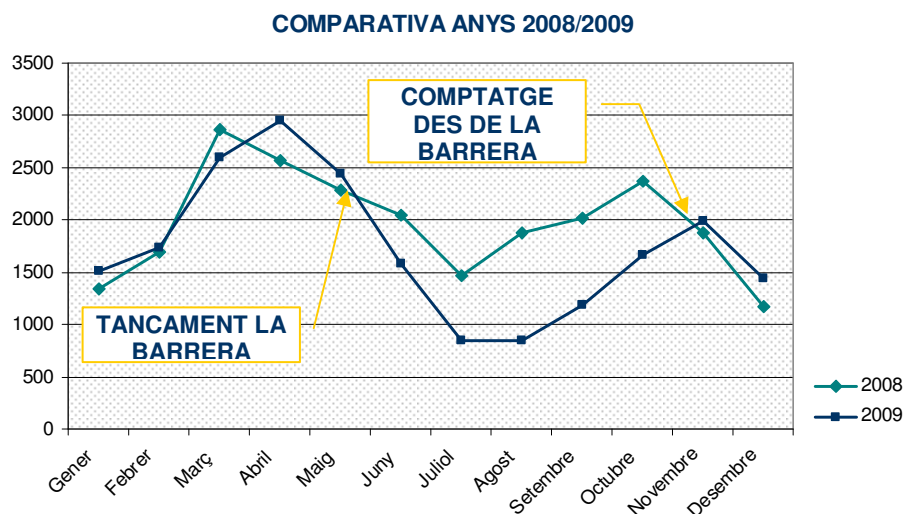
Públic lliure

Si centrem l'anàlisi en el públic que visita els espais de forma lliure únicament, segregant de l'estadística el públic escolar, podem dir que l'augment global ha estat del 69,03%; però cal analitzar aquest increment per espais, doncs la incorporació del nou itinerari de Bunyola – Carrabiners - Semàfor aporta sens dubte un nombre molt important de visitants.

L'espai que acumula més visitants no escolars l'any 2009 és la zona de Carrabiners - Semàfor, amb 31.657 visitants; Cal Tet el van visitar un total de 25.629 persones, el Remolar 20.789 i Can Camins 3.072.

Els espais naturals del Riu han augmentat de 21.526 a 25.629 visitants; és a dir, un 19,06%, que, tot i ser molt important, està lluny dels creixements del 200% al 2007 i del 60 % al 2008. Podem dir que el nombre de visitants tendeix a estabilitzar-se.

En el cas del Remolar – Filipines, com ja s'ha explicat anteriorment, la saturació de l'espai va portar a la primavera al tancament de la barrera d'accés als vehicles motoritzats en caps de setmana, festius i durant el període estival. Inicialment es continuaven comptant només els visitants que entraven als itineraris de la Maresma, però el mesos de novembre i desembre, i donada la davallada observada des del mes de maig, es van començar a fer també comptatges des de l'inici de la carretera de la Vidala, incorporant als visitants que utilitzaven la carretera de la Vidala com a itinerari i que no els hi cal entrar als itineraris de la Maresma. Comparant les dades de visitants del Remolar dels anys 2008 i 2009 s'ha comprovat que el descens del 2009 molt probablement sigui degut a que entre maig i novembre no s'han comptat el total de visitants de l'espai.

Pel que fa a Can Camins, el nombre de visitants lliure s'ha incrementat en un 5.7%.

Com hem comentat anteriorment, el gran canvi ha estat la incorporació de l'itinerari de Carrabiners – Semàfor que, des d'abril fins a desembre, ha superat els dos espais principals, això sí, com observarem en l'apartat corresponent, amb un perfil de visitant molt diferent.

Públic escolar

Si l'anàlisi el centrem en el públic escolar que ha visitat els espais naturals l'any 2009, podem dir que hi ha hagut un augment general de l'11%. Aquest no és de la magnitud de l'augment que fa el públic lliure i és menor que el 18,8% d'augment del 2008, però en qualsevol cas és molt destacable i referma el paper dels espais naturals com a espais pedagògics de primer nivell.

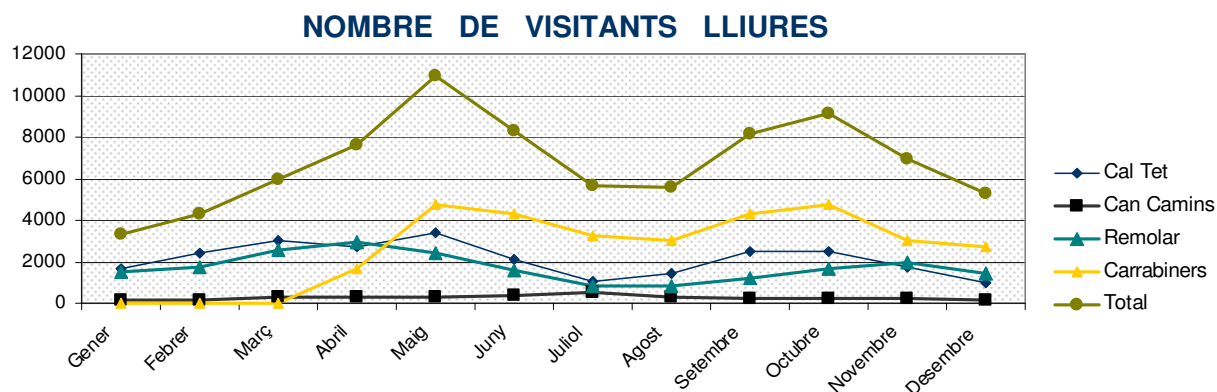
Continua essent l'espai Remolar el que per tradició acull un nombre major de visitants escolars, tot i que l'any 2009 ha disminuït un 16,8% respecte a l'any anterior. El motiu d'aquest decreixement segurament cal trobar-lo en que l'Ajuntament del Prat de Llobregat, principal entitat gestora d'activitats d'educació ambiental, ha prioritzat els espais naturals del seu terme municipal per a la realització de les sortides escolars. Això explica l'increment del 357% dels visitants escolars als espais naturals del Riu i del 66,5% a la pineda de Can Camins. Bunyola - Carrabiners - Semàfor ha rebut un nombre mínim de visitants escolars (0.6%).

Aquesta decisió de l'Ajuntament del Prat ha tingut un efecte beneficiós en la redistribució de l'activitat escolar en els espais naturals, i ha permès també descongestionar, en part, el Remolar de les visites escolars. Cal dir però, que els resultats positius de les accions de difusió de l'educació ambiental que ha fet el Consorci a l'inici del curs 2009-2010 encara no es poden veure reflectits en aquestes dades, tot i que ja s'intueixen. És més que probable que els escolars tant del Riu com del Remolar augmentin i, que l'espai del Remolar, donades les excepcionals característiques d'aquest (itineraris curts i on en molt poques hectàrees es pot trobar el conjunt d'hàbitats del Delta), es mantingui com a espai de referència per a l'educació ambiental.

3.4.6.2 ÈPOCA DE MAJOR AFLUÈNCIA

Les dades que a continuació s'analitzen corresponen als visitants lliures, sense comptar el públic escolar, que analitzarem més endavant en l'apartat d'Educació Ambiental pel curs escolar 2008-09.

L'època de major aflluència als espais naturals del delta del Llobregat és la primavera; el mes de maig de 2009 es van comptabilitzar 10.910 visitants. Per espais, els màxims els ha assolit amb diferència l'espai de Carrabiners - Semàfor el mes de maig amb 4.771 visitants, gairebé igualat a l'octubre amb 4.727. Carrabiners - Semàfor ha superat 4 mesos la xifra dels 4.000 visitants. En comparació, el màxim de visitants als espais naturals del Riu és el maig amb 3.410 visitants, i en el cas del Remolar l'abril amb 2.951 visitants. Tots tres espais semblen seguir la mateixa tendència de màxims a la primavera i la tardor i mínims a l'hivern i l'estiu. La pineda de can Camins, per les seves peculiaritats, propera a una platja d'ús públic, el màxim el presenta a l'estiu, concretament al juliol amb 504 visitants.

3.4.6.3 PROCEDÈNCIA DELS VISITANTS

La major part dels visitants procedeixen de l'àrea metropolitana, del Barcelonès, del propi Baix Llobregat i en menor mesura del Vallès Occidental, tot i que han vingut visitants de 26 comarques diferents de Catalunya.

L'espai del Remolar - Filipines rep la major part dels visitants de Barcelona (4.554), seguit dels ciutadans de Viladecans (1.326), dels de Castelldefels (636), Gavà (524) i l'Hospitalet (522). Respecte de l'any passat, aquest espai ha vist disminuït el seu públic de Barcelona que va ser de 4.650 i de Viladecans (1.771); però n'ha augmentat el de Castelldefels (616).

Els espais del Riu – Cal Tet – Ca l'Arana reben la major part dels visitants del Prat (9.223), seguit dels barcelonins (4.111). L'Hospitalet (1.225), Cornellà (1.971) i Sant Boi (1.673) també aporten un públic significatiu als espais naturals del Riu. Aquests espais van rebre l'any 2008 la major part dels visitants també del Prat, però en menor nombre (5.676). Els barcelonins, en canvi, han augmentat respecte al 2008, que van ser 3.804. Destaca el gran augment de Cornellà, Sant Boi i l'Hospitalet.

Pel que fa a la pineda de Can Camins rep el públic pratenc majoritàriament (1.611), seguit del de Barcelona (673) i del de l'Hospitalet (236). L'any 2008 la pineda de Can Camins va rebre un nombre de visitants menor en tots tres casos.

La novetat d'enguany és l'itinerari de Bunyola – Carrabiners – Semàfor, però les dades sobre la seva procedència no són significatives, doncs al ser la gran majoria visitants ciclistes, es fa difícil aturar-los i demanar la procedència. Tot i així, destaca la gran quantitat d'usuaris d'aquest itinerari procedents del Prat de Llobregat però també de Cornellà de Llobregat, Sant Boi de Llobregat i altres poblacions que utilitzen els itineraris de la vora del Riu per a arribar-hi.

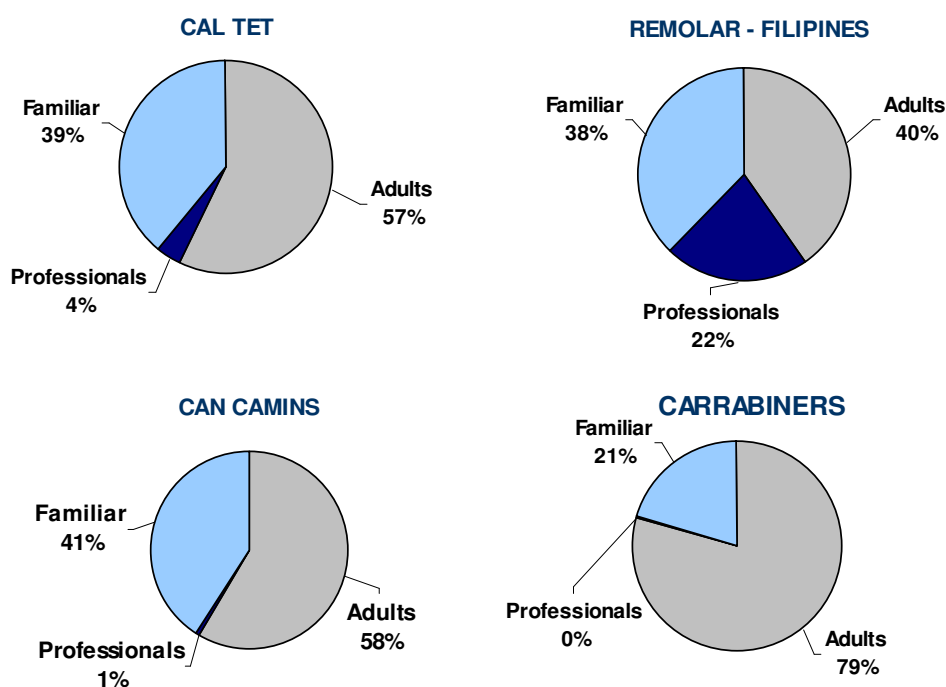
3.4.6.4 TIPOLOGIA DELS VISITANTS

A grans trets, podem dir, que hi ha dos públics diferenciats per espais, doncs, a l'espai del Remolar, que gaudeix de tradició ornitològica, bona part dels visitants lliures (públic no escolar) són aficionats a l'observació d'aus o a la fotografia naturalista; en canvi, els espais del Riu – Cal Tet i Can Camins semblen tenir un públic més popular. En el cas de Carrabiners – Semàfor, l'únic itinerari dels espais

naturals on és permesa la circulació en bici, destaquen els adults en bicicleta, un 72.43%.

S'han establert 3 tipologies de visitants, en funció del públic més habitual: professionals (que agrupa fotògrafs i ornitòlegs), famílies i adults.

PERCENTATGES DE VISITANTS (PER TIPOLOGIES I ESPAIS)

3.4.6.5 FIDELITZACIÓ, PRIMERES VISITES I MITJÀ PER ASSABENTAR-SE DE L'EXISTÈNCIA DELS ESPAIS

Aquesta dada també registra diferències, segons els espais³. A l'espai del Remolar, el públic està bastant fidelitzat i un 58.18% ja el coneixia. Més d'un 24.4% el visita per primer cop i un 17.41% NS/NC. Als espais del Riu – Cal Tet, ens trobem amb que el 42.88% dels visitants ho eren per primer cop, el que significa una disminució en referència al 50% del 2008, i un 46.18% ja l'havien visitat en alguna ocasió. Un 10.94% NS/NC. A Can Camins el 62.14% són nous, el 34.5% és habitual i el 3.36% NS/NC.

Els mitjans pels quals el públic s'ha assabentat de l'existència dels espais que visiten són molt diversos. En el cas del Remolar, majoritàriament ha estat pels cartells d'aproximació, seguit d'internet (que s'ha incrementat notablement respecte al 2008), centres educatius i mitjans de comunicació generals. En el cas dels espais del Riu, la major part s'ha assabentat per informadors/es d'altres espais, seguit dels cartells d'aproximació. També destaca les accions de les administracions locals i internet.

³ Enguany les enquestes representen un 7.5% dels nous visitants al Remolar, 9% a Cal Tet i el 8% a Can Camins, el que està molt a prop del llindar del 10% que s'estableix per a que els resultats siguin significatius.

3.4.7 SERVEI D'INFORMACIÓ AMBIENTAL A LES PLATGES PROTEGIDES DEL PRAT I VILADECANS

L'any 2009 s'han realitzat dos canvis importants en el servei d'informació de les platges. Per una banda, derivant-la cap a la vessant educativa i no tant de vigilància que ja compleixen altres agents com les Polícies Locals i el Servei de Vigilància del Consorci; i per altra, s'ha reduït el servei en horaris i aquest s'ha adaptat al moment en que es produïen les incidències altres anys. S'han continuat tenint en consideració aquelles incidències que podien afectar a la reproducció del corriol camanegre (*Charadrius alexandrinus*); però sobre tot s'ha buscat contactar amb els diferents col·lectius que fan ús de la platja en horaris variables i sense un patró fix.

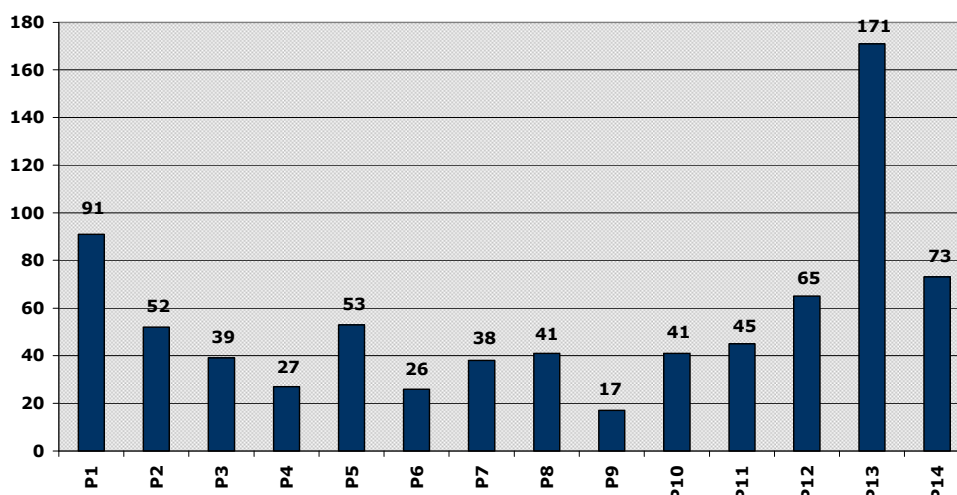
La campanya de 2009 es va iniciar el 4 d'abril i va acabar 31 de juliol. La planificació d'horaris inicial s'ha anat adaptant per a donar resposta a les diferents realitats que es donen a les platges i per compensar la finalització del Pla d'Ocupació de l'ajuntament de Viladecans el 16 de juny, de tal manera que podem dir que s'ha donat servei des de les 7h. del matí fins a les 20h. del vespre. Els/les informadors/es han tractat d'arribar a tots els col·lectius que utilitzen la platja natural i informar-los del bon ús. En aquest sentit, s'han repartit 1.250 fullets per informar dels valor naturals i normes d'ús de les platges naturals del Delta i 400 fullets específics sobre les normatives referents a la pesca.

Els/les informadors/es també han col·laborat amb la resta d'agents presents a les platges en la comunicació d'incidències que no són estrictament del control de l'espai natural: meduses, brutícia...

3.4.7.1 INCIDÈNCIES A LA PLATJA DEL PRAT

Si dividim la platja del Prat en parcel·les d'actuació segons la disposició geogràfica de nord a sud, les més conflictives són les més allunyades de l'ús públic (parcel·les 12 a 14), on es situen els pescadors, i la parcel·la 1, una de les més properes al club marítim.

INCIDÈNCIES TOTALS PER PARCEL·LA
Campanya 2009

Per tipologia d'incidències les més freqüents fan referència a persones dins de zona protegida, a pescadors en zona no autoritzada, especialment durant el mes de maig; i a gossos fora de la zona protegida, especialment durant els primers mesos de servei.

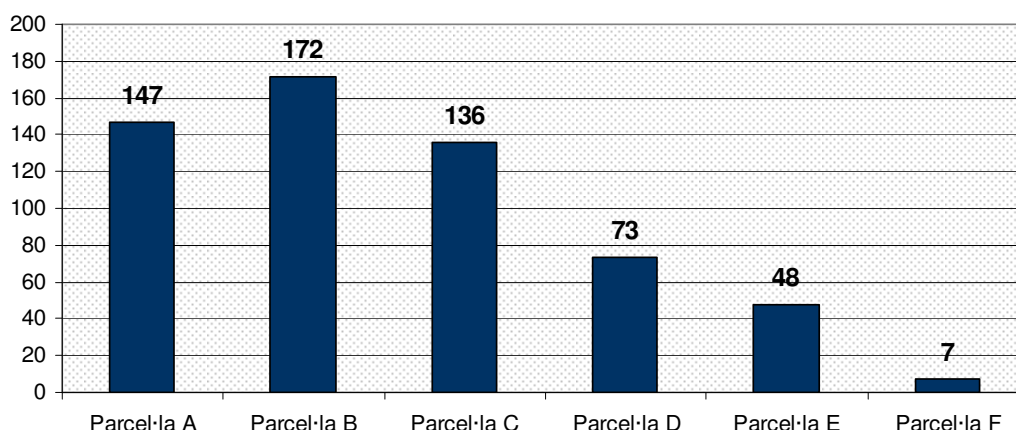
Probablement les incidències relacionades amb els pescadors es van produir en el impàs entre la comunicació de la zonificació establerta l'any anterior i la nova de 2009, en que els pescadors no atenien a les indicacions dels informadors, recolzant-se en els cartells presents a la platja.

TIPOLOGIA D'INCIDÈNCIES	ABRIL	MAIG	JUNY	JULIOL	TOTAL
FALTEN CORDES	11	29	5	21	66
PALS CAIGUTS	0	1	1	12	14
FLY-SURF	2	4	3	6	15
GATS	22	11	9	8	50
PERSONES DINS ZONA PROTEGIDA	46	77	57	21	201
GOSSOS FORA ZONA PROTEGIDA	52	71	37	11	171
GOSSOS EN ZONA PROTEGIDA	15	8	4	0	27
MOBILIARI EN MAL ESTAT	4	7	1	3	15
MOTOS SOBRE PASSERA	2	5	4	4	15
VEHICLES PER LA SORRA	1	1	0	0	2
PESCADORS EN ZONA NO AUTORITZADA	2	56	3	3	67
PRESENCIA D'HAMS	0	0	0	2	5
RESTES DE PESCA O BRUTÍCIA	8	7	8	6	29
RECOL·LECCIÓ DE PLANTES	0	0	0	1	1
SENYALITZACIÓ EN MAL ESTAT	2	0	4	6	12
SENYAL GOSSOS CAIGUDA O TRETA	0	1	1	0	2
TALLS D'AIGUA A LES DUTXES	0	0	0	0	0
VESPES	2	0	0	0	2
ALTRES	30	19	27	12	88

3.4.7.2 INCIDÈNCIES A LA PLATJA DE VILADECANS

Si dividim la platja de Viladecans en parcel·les segons la disposició geogràfica de nord a sud, les més conflictives són les parcel·les més properes al camí d'accés a la platja (B i D). D'aquestes dades es poden extreure que les parcel·les més conflictives han estat les A, B, C i D, que es corresponen amb les parcel·les més properes al camí d'accés a la platja i del sector sud de la mateixa. En aquesta segona meitat de la campanya, s'han incrementat molt les incidències a les parcel·les del sector sud, probablement coincidint amb la intensificació de l'ús de la platja equipada que ha pogut dispersar als usuaris d'aquest sector cap al nord. És destacable el baix nombre d'incidències a la parcel·la F, la que està a tocar de la desembocadura del Remolar.

INCIDÈNCIES TOTALS PER PARCEL·LA (Campanya 2009)

Per tipologies, cal destacar el registre d'incidències de fly-surfers durant el mes de juliol, que ha fet destacar aquesta incidència com la més reiterada en la present temporada, tot i que en l'informe parcial no havia pres cap tipus de rellevància i fins i tot havíem considerat que continuava la tendència a la baixa iniciada la passada temporada. La següent tipologia més registrada fa referència a la presència de persones en la zona protegida. En tercer lloc, trobem les incidències en relació a la presència de gossos fora de la zona d'especial protecció. Aquestes tres amb molta diferència en relació a la resta de tipologies d'incidències.

Realitzant la lectura exhaustiva de les fitxes de registre, la majoria de les anotacions com a "Altres" fan referència a persones que utilitzen els espais de reraduna per fer les seves necessitats.

TIPOLOGIA D'INCIDÈNCIES	ABRIL	MAIG	JUNY	JULIOL	TOTAL
FALTEN CORDES	12	11	3	2	28
PALS CAIGUTS	1	0	1	3	5
FLY-SURF	2	4	206	7	219
GATS	0	0	0	0	0
PERSONES DINS ZONA PROTEGIDA	12	48	35	32	127
GOSSOS FORA ZONA PROTEGIDA	5	17	49	21	92
GOSSOS ZONA PROTEGIDA	3	20	5	0	28
MOBILIARI EN MAL ESTAT	0	0	0	0	0
MOTOS SOBRE PASSERA	0	0	0	0	0
VEHICLES PER LA SORRA	1	2	0	0	3
PESCADORS EN ZONA NO AUTORITZADA	2	6	5	9	22
PRESÈNCIA D'HAMS	0	0	0	0	0

RESTES DE PESCA O BRUTÍCIA	0	0	4	10	14
RECOL·LECCIÓ DE PLANTES	0	0	0	0	0
SENYALITZACIÓ EN MAL ESTAT	2	0	3	1	6
SENYAL GOSSOS CAIGUDA O TRETA	0	0	1	0	0
TALLS D'AIGUA A LES DUTXES	0	0	0	0	0
VESPES	0	0	0	0	0
ALTRES	1	10	15	12	38

3.4.8 EDUCACIÓ AMBIENTAL

3.4.8.1 ORGANITZACIÓ DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL ALS ESPAIS NATURALS

Actualment el Consorci coordina i supervisa els programes d'educació ambiental que les entitats realitzen als espais naturals del Delta. Aquestes entitats han d'estar autoritzades pel Consorci que coordina les visites dels diferents grups escolars i avalua la qualitat de la tasca educadora d'aquestes empreses. Igualment el Consorci organitza sessions de formació per a educadors/es per tal d'actualitzar els seus coneixements sobre el territori i els valors naturals del delta del Llobregat.

El curs 2008/09 les entitats autoritzades han estat:

- **Ajuntament del Prat de Llobregat** (mitjançant la Fundació Catalana de l'Esplai)
- **Ajuntament de Sant Boi de Llobregat** (mitjançant la Fundació SIGEA fins a l'estiu i amb ECOIMA a partir de l'estiu)
- **Ajuntament de Viladecans** (mitjançant la Fundació SIGEA)
- **Cultura Itinerant S.L**
- **ECOIMA**
- **Fundació Catalana de l'Esplai**
- **Museu de Gavà**
- **SIGEA**
- **TEA**
- **BIOSFERA**

Els dies 21, 22 i 23 de desembre es van realitzar 3 sessions, de 4 h. de durada cadascuna, de formació per a educadors/es de les entitats autoritzades, a les que van assistir 26 educadors/es.

Totes les entitats han valorat molt satisfactòriament la tasca de coordinació de l'educació ambiental al delta del Llobregat que realitza el Consorci.

Enguany s'ha realitzat un treball important de difusió dels programes pedagògics d'aquestes entitats mitjançant el CD "Activitats d'Educació Ambiental als Espais Naturals curs 2009/10" que s'ha penjat a la pàgina web dels espais naturals i que s'ha fet arribar directament a 900 centres educatius del Baix Llobregat, Barcelonès i Vallès Occidental. Aquest material no s'ha enviat a les escoles de poblacions com El Prat, Viladecans o Sant Boi, per a no interferir amb els programes propis d'aquests municipis per a conèixer els espais naturals del Delta.

3.4.8.2 NOMBRE DE GRUPS ESCOLARS VISITANTS

Les dades que a continuació es presenten fan referència al curs escolar 2008/09 i per això no coincideixen amb les que s'han presentat en l'apartat 3.4.6.1 d'aquesta Memòria, i que correspon al nombre de visitants escolars de l'any natural.

ENTITATS	ESCOLES	GRUPS	ALUMNES	ACOMP.	TOTALS
AJUNTAMENT DEL PRAT	198	398	8894	1048	9.942
CULTURA ITINERANT	6	20	467	54	521
ECOIMA (INCLOU LES REALITZADES PER L'AJUNT. DE SANT BOI)	55	133	3130	270	3.400
FUNDACIÓ CATALANA DE L'ESPLAI	3	9	177	17	194
MUSEU GAVÀ	10	22	483	60	543
SIGEA (INCLOU LES REALITZADES PER L'AJUNT. DE SANT BOI I DE VILADECANS)	35	35	811	105	916
TEA	24	54	1285	135	1.420
ALTRES	46	49	1225	145	1.370
TOTALS	377	720	16.472	1.834	18.306

El total de centres educatius que han visitat el Delta durant el curs 2008/09 ha estat de 377, que representa un total de 18.306 visitants (16.472 alumnes, organitzats en 720 grups i amb 1.834 responsables i educadors que els han acompanyat).

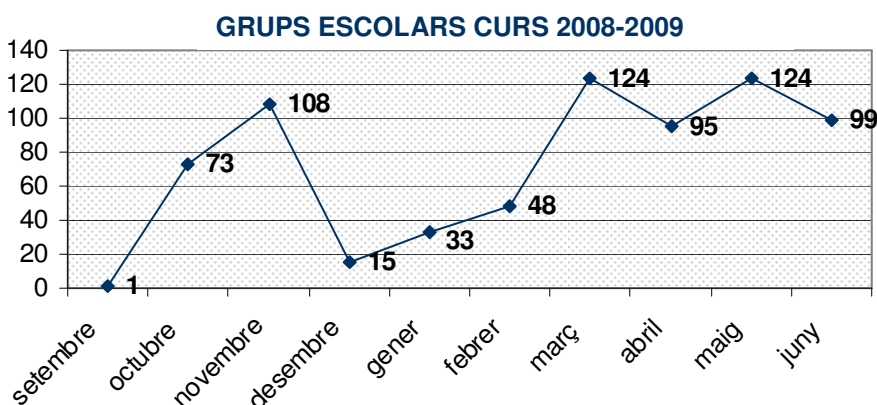
Cal destacar la visita de 57 grups d'entitats i centres educatius que d'una manera independent i sense l'acompanyament de cap entitat d'educació ambiental, han sol·licitat fer una visita als espais naturals del delta del Llobregat. Entre aquests han visitat els espais naturals grups de la Universitat de Barcelona, en concret la realització de sortides pràctiques al delta per part de la Facultat de Biologia.

3.4.8.3 ESPAIS I ÈPOCA DE L'ANY DE MÉS FREQUÈNCIACIÓ

Les activitats educatives i visites es desenvolupen majoritàriament a l'espai del Remolar-Filipines (512 grups), com ja venia essent habitual en anys anteriors. Tot i això, el curs 2008/09 s'ha incrementat notablement el nombre de grups que han utilitzat els espais naturals del Riu (177) mitjançant programes de l'Ajuntament del Prat, però també per activitats de la Fundació Catalana de L'Esplai i d'ECOIMA.

	REMOLAR	CAL TET	CAN CAMINS	TOTAL
GRUPS	512	177	31	720
ALUMNES	11.738	4.050	684	16.472
ACOMPANYANTS	1.303	452	79	1.834
TOTAL	13.041	4.502	763	18.306

Les activitats d'educació ambiental als espais naturals del delta del Llobregat tenen una marcada estacionalitat, com passa en la major part d'espais naturals de Catalunya. Les visites es concentren a la tardor (amb un mes de setembre pràcticament inhàbil) i sobretot a la primavera, amb un màxim a l'abril i el maig. Els mesos de desembre i gener constitueixen un període de baixa activitat relativa.

3.4.8.4 CAPACITAT DE SATISFACCIÓ DE LA DEMANDA

En referència a la capacitat dels espais per a satisfer la demanda d'activitats d'educació ambiental, enguany s'ha notat que una part important de les activitats de l'Ajuntament del Prat de Llobregat s'ha traslladat als espais naturals del Riu, el que ha permès que el Remolar sols quedés saturat de visites escolars alguna setmana puntual de la primavera.

L'obertura dels espais naturals del Riu als programes d'educació ambiental ha significat absorbir pràcticament el 25 % dels visitants escolars del total dels espais. Malgrat tot s'observa la cadència de la major part dels grups a continuar anant al Remolar, ja sigui per costum o per les excepcionals característiques que ofereix aquest espai per a la pràctica d'activitats d'educació ambiental, única a Catalunya.

3.4.8.5 PROCEDÈNCIA DELS GRUPS ESCOLARS

Disposem de les dades del municipi de procedència de totes les escoles que acompanyen les entitats d'educació ambiental, excepte en alguns pocs casos.

Destaca el gran nombre de grups procedents de Barcelona (239), el 33,19%; el 9,58% són del Prat de Llobregat (69), el 2,78% són de Viladecans, el 4,58% de Sant Boi (33) i el 2,08% de Gavà (15). També destaquen Cornellà de L. (29) amb el 4,03%, L'Hospitalet de L. (72) amb el 10,00%, i Santa Coloma de Gramenet (25) amb el 3,47%.

BARCELONA	239	33,19%
L'HOSPITALET DE L.	72	10,00%
EL PRAT DE LLOBREGAT	69	9,58%
SANT BOI DE LLOBREGAT	33	4,58%
CORNELLÀ DE LLOBREGAT	29	4,03%
SANTA COLOMA DE GRAMENET	25	3,47%
VILADECANS	20	2,78%
ESPLUGUES DE LLOBREGAT	19	2,64%
ST. FELIU DE LLOBREGAT	17	2,36%
GAVÀ	15	2,08%
SABADELL	13	1,81%
TERRASSA	13	1,81%
SANT JOAN DESPÍ	10	1,39%

Malgrat que hi ha un percentatge molt elevat d'escoles procedents del Barcelonès i del Baix Llobregat, han visitat els espais naturals del Delta escoles de 9 comarques de Catalunya, a més de les anteriorment citades, el Maresme, el Bàges, El Garraf, L'Anoia, l'Alt Penedès, el Vallès occidental i el Vallès Oriental .

Cal pensar però que el nombre potencial d'escoles de cada població per visitar el Delta és molt divers, en funció de la grandària del municipi, i per tant, per tenir una idea encara més fidel del grau de coneixement i d'aprofitament pedagògic dels espais naturals del delta per part de les escoles de l'àrea metropolitana, s'hauria de creuar aquesta dada amb el nombre total d'escoles de cada municipi.

3.4.8.6 PROGRAMA PEDAGÒGIC “SALVEM EL FARTET”

El programa pedagògic sobre la recuperació del Fartet “Salvem el Fartet” ha estat ofert i gestionat directament pel Consorci amb serveis d'assessorament contractats a la Sociedad de Estudios Ictiológicos i la Fundació SIGEA que ha realitzat el material del programa pedagògic. Han participat 5 grups de 3 escoles: Can Palmer i Dr. Flèming de Viladecans i Charles Darwin del Prat, amb un total de 126 alumnes. Com a cloenda d'aquest programa, el 2 de juny, a l'espai natural del Remolar - Filipines es va celebrar la La Festa del Fartet que va consistir en l'alliberament per part de les escoles participants d'exemplars juvenils de Fartet a la bassa del seu nom. Mentre uns grups realitzaven aquest alliberament, altres visitaven els observatoris i altres participaven en un joc de preguntes i respostes sobre el Fartet conduït per educadors/es de SIGEA. L'activitat va acabar amb una foto col·lectiva.

3.4.8.7 PROGRAMA “MIGRADORS DE PRIMAVERA”

Un altre programa en el que s'ha participat, a nivell d'organització i econòmicament, per primer cop enguany, ha estat el programa “Migradors de Primavera” del portal “Recerca en Acció”, de l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR), adscrita al Departament d'Innovació, Universitats i Empresa de la Generalitat de Catalunya. En aquest programa consistent en la visita a una estació biològica d'anellament científic, s'ha comptat amb la col·laboració de les entitats d'educació ambiental autoritzades pel Consorci i han participat 494 alumnes de 14 escoles i instituts de Barcelona (7), Santa Coloma de Gramenet (2), Viladecans (2), Sant Boi de L. (1), L'Hospitalet de L. (1) i Santa Margarida de Montbui (1); essent el delta del Llobregat l'estació biològica amb més èxit de tot el programa “Migradors de primavera”

3.4.9 ACTIVITATS LÚDIQUES I SENSIBILITZACIÓ AMBIENTAL

Durant l'any 2009 el Consorci ha continuat amb un programa estable d'activitats, a la primavera i la tardor, incorporant com a novetat activitats a l'hivern. El programa d'activitats TARDOR AL DELTA incloïa també la celebració del Dia Mundial dels Ocells.

3.4.9.1 PROGRAMA D'ACTIVITATS *HIVERN AL DELTA*

El Programa *HIVERN AL DELTA* es va desenvolupar de l'1 de febrer al 22 de març. Per a fer difusió d'aquest programa es van repartir 3.500 tríptics.

L'hivern és un període en el que moltes espècies d'ocells escullen el delta com a refugi. El cens del nombre d'individus d'algunes d'aquestes espècies ens serveixen per a conèixer l'estat de les poblacions. Malgrat que la interpretació no és directa, junt amb altres informacions, pot ser un indicador de l'estat dels nostres espais naturals. Però a més de ser una activitat científica que aporta informació per a la gestió, és

també una activitat que, en certes condicions, pot permetre la participació de persones interessades i que gaudeixen amb aquestes activitats. Històricament els censos hivernals d'aus aquàtiques s'havien realitzat amb d'ornitòlegs aficionats, que de manera voluntària ajudaven a fer els censos. Actualment aquesta tasca la realitzen els tècnics i auxiliars del Consorci. Tot i amb això, s'han previst igualment fer alguns censos per a que pugui participar el públic més neòfit.

Censar els ocells hivernants de bon matí. 1 de febrer. Trobada inicial a les Cases d'en Puig i cens en diversos indrets dels espais naturals del Delta. 8 participants.

Censar esplugabous al seu dormidor. 27 de febrer. Trobada a les Cases d'en Puig i realització del cens a les Basses de Can Dimoni. 6 participants.

Censar el Corb Marí Gros. 13 de febrer. Trobada inicial a les Cases d'en Puig i realització del cens a l'antiga llera del riu Llobregat. 21 participants.

Com en altres ocasions, els caps de setmana alterns a l'espai del Remolar i als espais del Riu s'han fet **sessions d'observació d'anellament** per complementar la visita del públic lliure a aquests espais naturals. Hi van participar 396 persones.

3.4.9.2 PROGRAMA D'ACTIVITATS *PRIMAVERA AL DELTA*

El Programa *PRIMAVERA AL DELTA* es va desenvolupar del 19 d'abril al 14 de juny. Per a fer difusió d'aquest programa es van repartir 8.000 tríptics.

3.4.9.2.1 Activitats per a grups familiars.

Es van desenvolupar del 19 d'abril al 7 de juny. Per a la realització d'aquest tipus d'activitats, pensades per a famílies, s'ha contractat el monitoratge de l'ACCC.

Val a dir que des del Servei d'Informació Ambiental dels respectius espais s'ha promogut la participació del públic visitant que no havia fet inscripció prèvia. El públic participant ha valorat amb una mitja de 4,57 sobre 5 aquestes activitats, tenint en compte la organització de l'activitat, els continguts, la intervenció de l'educador/a i els materials emprats.

A continuació es fa un resum de la participació, per espais i dates, que va ser en total de 88 persones.

Animalons de sis potes

Espais Naturals del Riu. 19 d'abril. 16 participants

Remolar-Filipines. 26 d'abril. 0 participants

Espais Naturals del Riu. 10 de maig. 20 participants.

El dia 26 d'abril no es va poder realitzar l'activitat per manca de participants degut a la pluja.

Dibuixem ocells

Remolar-Filipines. 10 de maig. 0 participants

Espais Naturals del Riu. 17 de maig. 4 participants

Ales a l'aire

Remolar-Filipines. 17 de maig. 20 participants

Espais Naturals del Riu. 24 de maig. 17 participants

Remolar-Filipines. 7 de juny. 11 participants

3.4.9.2.2 Jornades d'observació i tèsting

Dins d'aquest apartat s'inclouen dos activitats diferents. **El Tèsting d'invertebrats al delta del Llobregat**, activitat que ja s'ha realitzat en altres ocasions i que consisteix en cercar invertebrats i fotografiar-los. Els experts de l'Associació Grup Natura ajuden a la identificació de les espècies, el que converteix l'activitat lúdica en un aportació d'informació científica sobre la biodiversitat del Delta. L'activitat es va realitzar el 3 de maig a l'espai natural del Remolar – Filipines i van participar 12 persones.

L'altra activitat que s'ha realitzat és **l'observació de l'anellament científic d'ocells** als espais naturals del Riu i el Remolar – Filipines en caps de setmana alterns, per a complementar la visita del públic lliure a aquests espais.

3.4.9.2.3 Vespres al delta del Llobregat

Aquestes activitats consisteixen fonamentalment en dues vistes guiades al delta en les hores del capvespre per fer fotografies i observar animals crepusculars que difícilment es poden veure en altres horaris, una a l'espai del Remolar i una altra als espais naturals del Riu, el 8 de maig i el 5 de juny respectivament, i en les que van participar un total de 53 persones (36 als espais del Riu i 17 a l'espai del Remolar).

3.4.9.2.4 Jornades de descoberta

Les Papallones del Delta

Personal del Museu de Granollers, que va realitzar un estudi contractat pel Consorci, van fer una explicació dels resultats d'aquest estudi i, a continuació, una sortida pràctica per observar les papallones que hi havia en aquell moment al Delta. L'activitat es va realitzar el dia 31 de maig i van participar 23 persones.

Vine a les Basses de Can Dimoni

L'activitat va consistir en una visita guiada a aquest espai que forma part de la Xarxa natura 2000 i que és encara desconegut per a una part dels visitants dels espais naturals del Delta. L'Ajuntament de Sant Boi va col·laborar en la organització i les despeses d'aquesta activitat. Durant la visita es va poder observar un exemple d'anellament científic que va realitzar el Societat Catalana d'Anellament. L'activitat es va realitzar el 14 de juny i van participar 52 persones.

3.4.9.2.5 Jornades de divulgació

Aquesta activitat va consistir en una conferència sobre els resultats de l'anellament d'ocells al delta del Llobregat, a càrrec de responsables de l'Institut Català d'Ornitologia. L'activitat es va fer a les Cases d'en Puig del Prat el 20 de maig i van assistir només 3 persones.

3.4.9.3 PROGRAMA D'ACTIVITATS *TARDOR AL DELTA*

El Programa *TARDOR AL DELTA* es va desenvolupar del 4 d'octubre al 13 de desembre. Per a fer difusió d'aquest programa es van repartir 8.000 fullets.

3.4.9.3.1 Activitats per a grups familiars.

Es van desenvolupar del 18 d'octubre al 13 de desembre. Per a la realització d'aquest tipus d'activitats, pensades per a famílies, s'ha contractat el monitoratge de l'ACCC. El públic participant va valorar amb una mitja de 4,77 sobre 5 aquestes activitats, tenint en compte la organització de l'activitat, els continguts, la intervenció de l'educador/a i els materials emprats.

A continuació es fa un resum de la participació, per espais i dates, que va ser en total de 109 persones.

Vegetació de la Maresma

Remolar-Filipines. 18 d'octubre. 13 participants.

Espais Naturals del Riu. 25 d'octubre. 1 participant

Remolar-Filipines. 1 de novembre. 18 participants

Espais Naturals del Riu Llobregat. 8 de novembre. 19 participants

Dinosaures amb plomes

Remolar-Filipines. 15 de novembre. Anul·lada.

Espais Naturals del Riu. 22 de novembre. 10 participants.

Remolar-Filipines. 29 de novembre. 22 participants

Espais Naturals del Riu. 13 de desembre. 26 participants

3.4.9.3.2 Jornades d'observació i Anàlisi

Els caps de setmana alterns a l'espai del Remolar i als espais del Riu s'han fet **sessions d'observació d'anellament** per complementar la visita del públic lliure a aquests espais naturals, i en les que han participat 334 persones. Aquesta

programació tornava a incloure una jornada de **testing fotogràfic d'invertebrats** als espais naturals, coordinada per l'Associació Grup Natura, el dia 18 d'octubre, i en la que van participar 21 persones.

3.4.9.3.3 Vespres al delta

L'activitat **Fotografia el crepuscle** continua sent una de les de més èxit, concretament a les sortides que es van fer el 23 d'octubre i el 27 de novembre, al Remolar i als espais naturals del Riu respectivament i en les que van participar un total de 78 persones (43 als espais del Riu i 35 a l'espai del Remolar).

3.4.9.3.4 Jornades de descoberta

Vine a la pineda de la Maiola i a l'estany de la Murtra

Aquesta activitat ha permès descobrir aquests dos indrets del terme municipal de Gavà, inclosos a la xarxa natura 2000, mitjançant una sortida guiada gratuïta. Per a la realització d'aquest guiatge es van contractar els serveis de SIGEA. L'activitat es va realitzar el 8 de novembre i van participar 8 persones.

Coneix les aus marines del delta del Llobregat

Aquesta activitat va consistir en observar les aus marines des de l'espigó de la desembocadura del Riu, al qual no hi té accés el públic general. L'activitat es va realitzar el 28 de novembre i van participar 30 persones.

3.4.9.3.5 Jornades de divulgació

El programa *TARDOR AL DELTA* incloïa la conferència "La recuperació del Fartet al Delta", a càrrec de Roberto Saez, de la Sociedad de Estudios Ictiológicos, que està contractat pel Consorci per a realitzar diferents tasques relacionades amb aquest programa. L'activitat es va realitzar l'11 de novembre i van assistir 12 persones.

3.4.9.3.6 Dia Mundial dels ocells. 4 d'octubre.

El programa d'activitats *TARDOR AL DELTA* incloïa la celebració del Dia mundial dels ocells, amb una programació molt variada a tots dos espais naturals, els espais naturals del Riu i l'espai del Remolar – Filipines, i que anava des d'activitats infantils fins a l'observació d'anellaments d'ocells. Durant tota la jornada es van poder fer visites guiades als espais naturals. Com a acte de cloenda de la jornada, es va fer un alliberament d'ocells. Aquest dia es van arribar a comptar unes 1.100 persones als espais naturals.

3.4.9.4 ALTRES ACTIVITATS

Plantacions populars d'arbres

El Consorci va col·laborar en les plantacions populars als espais naturals del Riu que organitzava l'Ajuntament del Prat al llarg del mes d'abril i maig. Unes 766 persones, de totes les edats, van participar en aquestes plantacions. A més dels diumenges, quan les plantacions eren obertes a tota la ciutadania, es van fer plantacions amb grups escolars el mes d'abril i maig. Altres grups que també participaren van ser les entitats de gent gran, l'alumnat de català, i membres de les AMPAS de la ciutat. El nombre d'arbustos plantats va ser de 935, tots autòctones, rústics, de gran resistència i amb poques necessitats hídriques: ginestes, salats blancs i tamarius.

Un altra plantada en la que també es va col·laborar van ser en la realitzada el 19 de desembre que organitzava la Fundación más árboles, amb la participació de 100 persones.

Col·laboració amb activitats d'altres entitats

S'ha col·laborat en la organització de diferents activitats als espais naturals:

- 20 de setembre. 5ena. Edició de la Transdelta 2009 organitzada per l'UEC i l'Ajuntament del Prat de Llobregat. 264 participants.
- 18 d'octubre. Bicicletada popular, seguint el riu Llobregat, organitzada per la Federació Catalana de Ciclisme i l'Àrea d'Esports de la Diputació de Barcelona. 400 participants.

- 21 de novembre. Bicicletada popular, organitzada per l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat. 18 participants.
- 8 de novembre. Caminada solidaria, organitzada per ACSUR Las Segovias i l'Ajuntament del Prat. 90 participants.

3.4.10 FINANÇAMENT DE L'ÚS PÚBLIC

A l'espai natural del Remolar – Filipines s'han venut productes relacionats amb el medi natural, encara restes dels que es venien abans de la constitució del Consorci, obtenint uns ingressos de 153.50 €. També s'han llogat binocles a tots dos espais naturals, obtenint uns ingressos de 390 €.

D'altra banda, el Consorci també ha donat 19 autoritzacions en les que els espais naturals del delta del Llobregat han estat objecte de filmació per a anuncis o campanyes de promoció d'empreses. D'aquesta activitat s'han obtingut uns ingressos de 1.650 €.

3.4.11 CERTIFICACIÓ DE LA QUALITAT TURÍSTICA

El juny de 2009 el Consorci obté la qualificació final favorablement de l'avaluació per a la renovació del distintiu de qualitat SICTED (Sistema Integral de Qualitat Turística en Destinacions) que promou el Consorci de Turisme del Baix Llobregat, l'Àrea de Turisme de la Diputació de Barcelona, el Ministeri de Indústria, Turisme i Comerç, la Federació Espanyola de Municipis i Províncies i la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, a la zona del litoral del Baix Llobregat.

Compromís de Qualitat turística
Certificat del Sistema Integral de qualitat turística
Espanyola en Destinacions (SICTED).

3.5 DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

El Consorci desenvolupa un programa de difusió i divulgació dels valors naturals, paisatgístics, socials i lúdics del Delta, bàsicament entre el públic de l'entorn metropolità, que a més d'augmentar el nombre de visitants també dona a conèixer la tasca que realitza el Consorci, com a organisme públic de gestió concertada i integral del territori.

3.5.1 INFORMACIÓ I DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS I DEL CONSORCI

3.5.1.1 DISSENY DEL WEB DELS ESPAIS NATURALS I DEL CONSORCI

El juny de 2009 s'inaugura la pàgina web dels espais naturals www.deltallobregat.cat encarregada a l'octubre de l'any anterior.

El nou web és una eina de comunicació molt àgil i de fàcil consulta amb molta informació adreçada a tots els públics. Es descriu el delta del Llobregat, els seus valors naturals i la seva protecció. També té una apartat pensat per a l'educació ambiental i un

altre que parla de la recerca científica que es fa al Delta. En l'apartat "visita" l'usuari trobarà tota la informació necessària per venir al Delta (espais visitables, horaris, accessos, recomanacions, etc.). Per últim, hi ha un apartat dedicat al Consorci.

Ahora de pensar en la informació i continguts del web s'ha pensat en aquelles persones que volen venir a conèixer el Delta i preparar la seva visita amb antelació

però també en aquell públic que ja el coneix i vol estar al dia de les novetats i s'interessa pels estudis, les investigacions i els projectes que desenvolupa el Consorci en l'àmbit de la conservació.

3.5.1.2 EDICIÓ D'UN AUDIOVISUAL DE PRESENTACIÓ DELS ESPAIS NATURALS

Al setembre es va editar un vídeo narrat de presentació dels espais naturals. Aquest va ser rodat durant la primavera i l'estiu d'enguany i se'n han fet 200 còpies en DVD, part de les quals s'han fet arribar als membres del Consell Rector, de la Comissió Tècnica i del Consell de Cooperació. La resta han de servir per accions de promoció dels espais naturals. En el web dels espais naturals es va obrir una finestra per poder visionar una mostra d'imatges amb música d'aquest vídeo.

3.5.1.3 EDICIÓ DE MATERIAL IMPRÈS

S'ha dissenyat i editat 10.000 exemplars del fullet desplegable de presentació dels espais naturals amb el mapa del territori.

S'han editat 10.000 exemplar del fullet senzill amb els horaris i accessos dels espais naturals, per lliurar a les fires comarcals i actes massius, que ja es va dissenyar l'any passat. Aquest any a la Fira del Prat es van donar punts de llibre amb el calendari de les migracions dels ocells del delta.

S'ha dissenyat i s'han imprès 5.000 exemplar d'un fullet senzill sobre els valors naturals de les platges protegides, per lliurar al públic visitant d'aquestes.

També s'ha dissenyat i imprès 400 exemplars d'un fullet informatiu sobre les zones de pesca a les platges de Viladecans i El Prat, que s'ha lliurat als pescadors.

Per altra banda, val a dir que s'ha aprofitat el disseny dels tríptic dels programes d'activitats *HIVERN AL DELTA* (3.500 exemplars), *PRIMAVERA AL DELTA* (8.000 exemplars) i *TARDOR AL DELTA* (8.000 exemplars) per presentar els espais naturals en el seu conjunt i informar dels horaris de visita.

Igualment cal considerar com a material imprès per a la difusió dels espais el disseny dels tríptics informatius dels diversos itineraris del delta del Llobregat, dels

quals s'han imprès 10.000 exemplars de cadascun: cal Tet - ca l'Arana, Bunyola - Carrabiners – Semàfor, maresma de les Filipines i pineda de can Camins.

3.5.2 PARTICIPACIÓ EN FIRES

Aquest any el Consorci ha participat en tres fires importants que se celebren a la comarca del Baix Llobregat.

FIRA DE SANT ISIDRE DE VILADECANS

16 i 17 DE MAIG

L'estand (de 12 m2) estava situat a l'inici del recorregut firal. Aquest va ser sufragat pel Consorci i va ser atès per informadors/es de SIGEA també contractats pel Consorci; aquests van donar informació general dels espais naturals i del programa d'activitats PRIMAVERA AL DELTA i van dinamitzar l'estand amb una activitat de dibuix per a nens i nenes i donaven granotes com a material de merchandasing.

FIRA DE LA PURÍSSIMA DE SANT BOI

6, 7 i 8 DE DESEMBRE

L'estand (de 8,46 m2) estava ubicat al pavelló d'entitats, amb una freqüentació de públic molt alta. L'estand l'ha sufragat l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Sant Boi; el Consorci ha assumit la despesa del monitoratge contractat a l'ACCC. Els monitors dinamitzaven l'estand amb una activitat de dibuix per a nens i nenes i donaven informació general dels espais naturals i granotes metàl·liques com a material de merchandasing.

FIRA AVÍCOLA DEL PRAT

11, 12 i 13 DE DESEMBRE

L'estand (de 18 m2) estava situat al pavelló comercial en el segon passadís perpendicular del recorregut, el que va comportar una afluència de públic menor de l'any passat i que els informadors que atendien l'espai es desplaressin al passadís central per donar informació. L'estand l'ha sufragat l'Àrea de Promoció Econòmica de l'Ajuntament del Prat; el Consorci ha assumit la despesa de monitoratge contractant a l'ACCC. Els monitors dinamitzaven l'estand amb una activitat de dibuix per a nens i nenes i donaven al públic adult un punt de llibre amb el calendari de les migracions dels ocells del Delta. També es van donar fullets generals d'informació sobre els espais naturals.

3.5.3 PRESENCIA ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

3.5.3.1 NOTES DE PREMSA

Medi Ambient i Habitatge i Gas Natural signen un conveni per a la conservació dels espais naturals del delta del Llobregat

El conseller de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat i president del Consorci per a la protecció i la gestió dels espais naturals del delta del Llobregat, Francesc Baltasar, i el president de Gas Natural, Salvador Gabarró, han signat avui un acord per col·laborar en la gestió de programes de preservació, millora i protecció del patrimoni natural d'aquests espais naturals del Baix Llobregat. (14 de gener).

Èxit de visitants al 2008 als espais naturals del delta del Llobregat

L'any 2008 han visitat els espais naturals del delta del Llobregat prop de 65.000 persones, un 42'2% més que l'any passat. Tot un èxit per al Consorci per a la protecció i la gestió d'aquests espais naturals, format i finançat pel Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat i els ajuntaments del Prat de Llobregat i Viladecans. (24 de febrer).

Els espais naturals del delta del Llobregat resisteixen l'embat de les infraestructures

El Delta del Llobregat és un lloc en constant transformació. Primer les àrees marjalenques es convertirien en camps de conreu i posteriorment aquests en zones de serveis terciaris. Enmig de tot això s'han conservat uns espais naturals, cada cop més valoritzats ambientalment i social. El Pla d'Infraestructures i Medi Ambient del Delta ha tingut un enorme impacte sobre aquests espais, però a la vegada ha estat també l'oportunitat per a la seva preservació. (26 de febrer).

Descobrir la primavera al delta del Llobregat

Els espais naturals del delta del Llobregat comencen el seu programa d'activitats de primavera el diumenge 19 d'abril. Des d'aquesta data i fins el 14 de juny, tots els

diumenges i alguns dies entre setmana, s'ofereixen un ventall de propostes per conèixer i gaudir dels valors naturals del delta del Llobregat. (1 d'abril).

Es reuneix el Consell de Cooperació del Consorci delta del Llobregat

Avui s'ha reunit a Viladecans el Consell de Cooperació del Consorci per a la protecció i la gestió dels espais naturals del delta del Llobregat. Aquest consell, format per institucions, entitats i particulars vinculats al delta del Llobregat és l'òrgan consultiu i de participació del Consorci. (21 d'abril).

Escoles del Prat, Viladecans i Badalona celebren la Festa del Fartet al delta del Llobregat

Alumnes de 4 escoles del Prat, Viladecans i Badalona, que han participat en el projecte pedagògic i de recuperació del Fartet, impulsat pel Consorci del delta del Llobregat, alliberaran el proper 2 de juny a l'espai natural del Remolar – Filipines cries d'aquest peix autòcton que es troba en perill d'extinció. (2 de juny).

Neixen els primers polls de Gavina corsa de la història al delta del Llobregat

La Gavina corsa és una espècie de gavina considerada fins fa pocs anys rara al món, confinada únicament a la mar Mediterrània i que cria en llocs molt localitzats. Aquesta primavera, els Espais Naturals del delta del Llobregat han estat un d'aquests llocs privilegiats. Segons el Consorci del delta del Llobregat, la qualitat i tranquil·litat que s'està procurant als espais naturals és el que més ha contribuït a la nidificació d'aquesta espècie en perill d'extinció a Catalunya. (25 de juny).

Els espais naturals del delta del Llobregat estrenen web www.deltallobregat.cat

El Consorci del Delta del Llobregat, format i finançat pel Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya i els ajuntaments del Prat de Llobregat i Viladecans, compten a partir d'avui amb un nou recurs per promocionar els espais naturals del delta del Llobregat, el web www.deltallobregat.cat. (7 de juliol).

Es presenta un CD amb l'oferta d'educació ambiental als Espais Naturals del Delta del Llobregat

El Consorci dels espais naturals del delta del Llobregat ha lliurat a les escoles i instituts del Baix Llobregat, del Barcelonès i del Vallès Occidental un CD amb l'oferta d'educació ambiental que es farà al llarg d'aquest curs escolar al delta del Llobregat. 8 entitats (ajuntaments, empreses i museus) seran les encarregades d'acompanyar les escoles en la seva descoberta de la natura i el paisatge del delta del Llobregat. (8 de setembre).

El Delta del Llobregat celebrarà el 4 d'octubre el Dia Mundial dels Ocells

El diumenge 4 d'octubre, als espais naturals del Delta del Llobregat s'organitzen un seguit d'activitats per celebrar el Dia Mundial dels Ocells. Aquesta jornada es fa a tot el món, i a Espanya la coordina la (SEO) Sociedad Española de Ornitologia. (23 de setembre).

3.5.3.2 DECLARACIONS A MITJANS I APARICIÓ EN PREMSA ESCRITA

La major part de declaracions al mitjans de comunicació han estat provocades per la distribució de notes de premsa per part del Consorci.

S'han fet intervencions, tant per part de la gerent com dels tècnics del Consorci, a les ràdios i televisions locals del Prat, Viladecans, Gavà, Sant Boi i Barcelona (BTV). També s'ha intervingut en altres mitjans d'àmbit nacional com ara Comràdio, Catalunya Ràdio i TV3.

Quant a la premsa escrita, destaquen les notícies referents als espais naturals publicades al setmanari El Far del Baix Llobregat i L'Hospitalet del Periòdic de Catalunya, un reportatge publicat al juny al diari El País titulat *"La calma vuelve al Llobregat. Tras diez años de obras en el aeropuerto, ecologistas y Administración se esfuerzan en conservar el área protegida del delta del Llobregat, el segundo humedal catalán"*, i algunes de les notícies que va generar a la primavera la inauguració i el tractament arquitectònic dels edificis dels Carrabiners i el Semàfor.

3.6 VINCULACIÓ D'ENTITATS I INSTITUCIONS AMB EL DELTA DEL LLOBREGAT

És objectiu del Consorci promoure una participació activa amb la que el conjunt d'actors particulars i socials vinculats al delta del Llobregat se sentin compromesos i reconeixin i assumeixin com a propis els reptes de la protecció dels espais naturals. En aquest sentit és important vincular persones i institucions als espais naturals, tot fomentant la seva aportació d'idees i de recursos.

3.6.1 CONSELL DE COOPERACIÓ

L'any 2009 s'ha celebrat una reunió del Consell de Cooperació, a Viladecans, que va presidir la Directora General del Medi Natural del Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat i a la vegada Vicepresidenta del Consorci, la Sra. Núria Buenaventura, acompanyada de l'alcalde del

Prat, Sr. Lluís Tejedor i el Tinent d'alcalde de Medi Ambient i Ciutat Sostenible de Viladecans, Sr. David Massana; i a la qual van assistir més de 40 administracions, entitats i particulars, que es van comprometre a fer propostes i emprendre iniciatives que contribueixin a l'assoliment dels objectius del Consorci.

Es va informar de les actuacions dels últims anys i del programa d'actuació previst per al 2009, en el que figuraven com a reptes més immediats, entre d'altres, la incorporació dels ajuntaments de Gavà i Sant Boi al Consorci, l'inici dels tràmits per a l'aprovació del Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del delta del Llobregat, la consolidació dels programes de preservació de la biodiversitat i l'ampliació i millora de l'equipament, els serveis i les activitats per a l'ús públic.

S'ha insistit en l'estratègia de difusió i conservació dels espais naturals i ha destacat la riquesa natural d'aquest territori en el context metropolità. En aquest sentit, s'ha reiterat el compromís del Departament de Medi Ambient i Habitatge amb del Delta, actuant i aportant els recursos necessaris.

De la reunió va sorgir la voluntat de donar més paper a aquest Consell de Cooperació, en el ben entès que la diversitat d'interessos representats no ha de ser obstacle al compromís unànim de contribuir al reconeixement dels espais naturals i de la millora dels seus serveis i activitats per al gaudi social, sempre compatible amb la conservació.

3.6.2 RELACIÓ AMB ENTITATS DE L'ÀMBIT DE LA CONSERVACIÓ I EL FOMENT DE LA NATURA.

S'han fet diversos contactes amb entitats de l'àmbit de la conservació i el foment de la natura. S'ha mantingut el conveni de col·laboració entre el Consorci i l'**ICO (Institut Català d'Ornitologia)** que s'ha concretat principalment en la contractació d'aquesta entitat per al desenvolupament del programa d'anellament científic al Delta. Igualment s'ha col·laborat amb la **Societat Catalana d'Anellament** i amb la **SEO-Birdlife** amb motiu del Dia Mundial dels Ocells.

S'ha establert una col·laboració amb l'**Associació Grup Natura** per a l'estudi del grup d'invertebrats al delta i l'organització dels dos testings d'invertebrats que s'han celebrat a la primavera i a la tardor.

La **SEI (Sociedad de Estudios Ictiológicos)** ha col·laborat amb el Consorci en la divulgació de l'activitat científica que està desenvolupant, per encàrrec del Consorci, l'expert Roberto Saez, tot oferint una conferència que es va incloure en el programa d'activitats *TARDOR AL DELTA*.

El Consorci ha col·laborat amb l'**ICHN (Institució Catalana d'Història Natural)** en el disseny de la seva web i en els seguiments d'invertebrats rars. A més, l'ICHN, juntament amb el **CREAF (Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals)** i l'Ajuntament del Prat, han impulsat la redacció d'un llibre sobre els sistemes

naturals del delta del Llobregat, en el qual hi participants experts del món universitari i els tècnics del Consorci.

L'Associació Herpetològica Espanyola està fent, des de fa anys, un seguiment de les poblacions d'amfibis del Delta, pel qual han demanat la col·laboració del Consorci.

La **Societat Catalana de Lepidopterologia** ha comptat amb la col·laboració del Consorci per desenvolupar el seu estudi sobre les papallones nocturnes del delta.

La direcció del **Zoològic de Barcelona** s'ha interessat en col·laborar amb el Consorci en els projectes de conservació de la fauna que duem a terme. En concret, s'ha plantejat la cria en captivitat de tortugues d'aigua (*Mauremys leprosa*) per tal de reforçar les poblacions naturals d'aquesta espècie als nostres aiguamolls. Paral·lelament, a l'espai on es reproduïx les tortugues es recrearà una bassa del Delta amb una mostra de flora aquàtica i senyalització específica, per tal de difondre el delta del Llobregat entre els visitants del ZOO.

3.6.3 PARTICIPACIÓ EN XARXES D'ESPAIS NATURALS D'ÀMBIT NACIONAL O INTERNACIONAL

S'ha presentat al concurs d'ajuts per a espais protegits a Espanya promogut per Europarc – España i que compta amb la col·laboració de la Fundación de la Cajas de Ahorros (FUNCAS) el projecte titulat “ Creación de refugios de murciélagos para el control de mosquitos y el establecimiento de poblaciones reproductoras en el delta del Llobregat”, que no va tenir la fortuna de ser elegit.

3.6.4 PATROCINIS

3.6.4.1 CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE EL CONSORCI I AIGÜES DEL PRAT, S.A

El 2009 s'ha signat un conveni amb l'empresa municipal Aigües del Prat, SA, pel qual el Consorci es compromet a desenvolupar el seu programa de control del medi aquàtic amb la contractació del Laboratori d'Aigües del Prat per a la realització de les analítiques a preu de cost i APSA, a la seva vegada es compromet a patrocinar l'activitat del Consorci amb 3.000 €.

3.6.4.2 SUBVENCIO DE L'OBRA SOCIAL CAIXA TERRASSA

L'any 2008 el Consorci es va poder beneficiar de les subvencions que promou la Generalitat de Catalunya amb la col·laboració de les caixes d'estalvis catalanes per a la realització de projectes d'obra social. El projecte que el Consorci va presentar davant la Direcció General de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat consistia en la creació d'elements de difusió dels espais naturals del delta del Llobregat, com ara la pàgina web, l'audiovisual de presentació dels espais, els fullets amb el mapa del territori o els fullets amb els diferents itineraris del delta.

Una part important d'aquest projecte ha estat subvencionat i desenvolupat durant la primera meitat de l'any 2009.

3.6.4.3 CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE EL CONSORCI I GAS NATURAL – UNIÓN FENOSA

El 14 de gener el Conseller de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya i president del Consorci, l'Honorable Sr. Francesc Baltasar i Albesa, i el President de Gas Natural, el Sr. Salvador Gabarró Serra signen el conveni de col·laboració entre ambdues institucions.

Tal i com establia el conveni Gas Natural SDG, SA ha col·laborat en el Programa de Seguiment d'Hàbitats de l'Annex I de la Directiva Hàbitats presents al delta del Llobregat i en el Programa de Divulgació del Patrimoni Natural del Delta, aportant 30.000 € al Consorci del delta del Llobregat.

La participació de Gas Natural en el el Programa de Seguiment dels Hàbitats Prioritaris ha consistit en l'avaluació dels tres hàbitats prioritaris de l'Annex I de la Directiva Hàbitats presents al delta, mitjançant el seguiment dels principals grups bioindicadors. El delta del Llobregat compta amb la presència de 20 hàbitats naturals d'interès europeu, 3 d'ells d'interès prioritari per a la conservació: llacunes, pinedes i dunes.

La participació de Gas Natural en el Programa de divulgació dels valors naturals del delta del Llobregat, ha consistit en el disseny d'una col·lecció de 6 guies naturalistes divulgatives i de descripció de la flora i la fauna autòctones del delta del Llobregat, i en l'edició de 2 d'elles.

3.6.5 PROGRAMA DE VOLUNTARIAT

Malgrat el Consorci no desenvolupa un programa propi de voluntariat als espais naturals, sí col·labora en l'organització dels Camps de Treball que la Fundació Catalana de l'Esplai promou al delta del Llobregat. El Consorci ha participat en la definició del programa de feines i en les explicacions de les tasques concretes a realitzar al camp, així com en la supervisió d'aquestes.

Els Camps de Treball desenvolupats l'estiu de 2009 van ser dos: un per a joves de diverses comunitats autònomes d'Espanya, del 25 de juliol al 2 d'agost; i un altre internacional, del 15 al 29 d'agost .

Les feines de voluntariat van consistir en l'elaboració de gàbies de protecció per als nius de corriol camanegre, la participació en les campanyes d'anellament científic d'ocells, l'estudi de la qualitat de l'aigua del tram final del riu amb la metodologia del Projecte Rius, el manteniment de les plantacions d'arbres de ribera de l'espai Remolar-Filipines, petites reparacions a diversos aguaites, el manteniment de caixes-niu per a ocells de la pineda de can Camins i la instal·lació d'un pastor elèctric al voltant de la bassa dels Fartets per impedir l'entrada dels cavalls que pasturen la maresma.

**Consorci per a la Protecció
i la Gestió dels Espais Naturals
del Delta del Llobregat**

www.deltallobregat.cat